Prèkè

Als het beste in het leven niets kost, waarom moet de indexering dan omhoog ?

Amigoe

VANDAAG

ELSIO SINT JAGO ...grote vaart...

101STE JAARGANG — NO.: 17

VRIJDAG 20 JANUARI 1984

Nieuws in vogelvlucht

CASABLANCA — Egypte kan terugkeren in de Islamitische conferentie organisatie, welke zijn 4e topconferentie in Marokko heeft beëindigd. In 79 werd Egypte buiten de deur gezet wegens zijn vredesverdrag met Israel. Syrie en Libie zijn fel tegen Cairo's terugkeer. De 4e top is een succes geworden voor de gematigde Islamitische landen.

*****

PRETORIA — Pretoria bevestigt dat er gesproken is met de regering van Kaapverde. Dit land legde eerder contacten tussen Angola en Zuid Afrika. Angola werd onlangs voor een deel door Zuid Afrika bezet in een actie tegen de Swapo. Vandaag was er in Kaapverde overleg tussen de VS en Angola over de toestand in zuidelijk Afrika.

*****

RABAT — Bij scholen in Rabat, Marokko, hebben politie en militairen na rellen in verschillende andere Marokkaanse steden posities ingenomen. De jongelui vinden het school-eten niet goed en zijn tegen het hogere examengeld.

*****

TOKIO — Er komt een officieel onderzoek naar de mijnramp in Japan welke 83 doden kostte. Ook worden de veiligheids installaties bekeken, welke niet naar behoren hebben gewerkt. De plaats waar de fatale brand begon is nog niet gevonden.

*****

WASHINGTON — Een gemengde commissie van de VS en Israel gaat mogelijkheden bekijken om met gezamenlijke manoeuvres en andere acties te ageren tegen de toenemende militaire presentie van de SU in Syrie. Ook wordt een modus besproken van uitwisseling van gegevens van de inlichtingen- diensten op dit gebied.

*****

OTTAWA — Premier Zhao van China heeft het idee geopperd om de toekomstige oplossing voor het Hong [illegible] de Taiwan-kwestie. China onderhandelt over de toekomstige status van Hong Kong dat nu nog een Britse kroonkolonie is. Taiwan is een doorn in het Chinese oog. Peking heeft al enige keren voorgesteld aan Taiwan om aan tafel te gaan zitten om een eigen plaats te krijgen binnen de Chinese volksrepubliek. Taiwan moet daar niets van hebben.

*****

BEIROET — Het kampement van 1600 VS-mariniers bij het Beiroetse vliegveld wordt niet verplaatst, zo heeft Buitenlandse zaken in de VS beslist. Men acht deze plaats het meest strategisch gezien de taak voor de vredesmacht in en bij Beiroet.

*****

LIMA — In Lima en Ayacucho in Peru is een reeks aanslagen gepleegd door Sendero Luminoso. Er vielen geen slachtoffers. Het leger wil geen commentaar geven op geruchten dat de guerrilla 40 inwoners van een Andes-dorp heeft gedood omdat zij informanten van de politie zouden zijn.

*****

STOCKHOLM — In de eerste week heeft de Ontwapenings- conferentie in Stockholm een lichte wijziging ten goede genomen, wat betreft de impasse waarin het kernwapenoverleg zich sinds eind 83 bevindt. De Oost-West-dialoog lijkt, zij het haperend, hersteld, zeggen diplomaten.

*****

BUENOS AIRES — De aanhouding is bevolen van de vroegere politiechef van Buenos Aires, generaal Camps, die voor dezelfde rechtbank moet verschijnen als de 9 leden van de militaire junta's uit de tijd dat het leger aan de macht was. Camps heeft getuigd in zaken over vermissingsgevallen en erkend dat er geheime rechtbanken waren.

*****

LAGOS — Het Nigeriaanse oppercommando van de strijdkrachten heeft de militaire autoriteiten gemachtigd arrestaties te verrichten op verdenking van het overtreden van de veiligheidswetten of wanneer men denkt dat iemand te maken heeft met economische delicten. Zonder verdere vorm van proces kan men dan maximaal 3 maanden worden opgesloten. Ook krijgt de militaire leider Babangida de bevoegdheid om lopende zaken van gedetineerden te herzien die na de recente staatsgreep zijn aangehouden.

*****

WASHINGTON — VS-president Reagan overweegt enige economische sancties tegen Polen op te heffen. Deze werden ingesteld nadat het leger de macht aan zich had getrokken en Solidariteit buiten de wet werd gesteld. Solidariteitsleider Walesa heeft allang voor de opheffing daarvan gepleit.

*****

SAN JOSE — Een VS-oefenprogramma langs de grens van Costa Rica en Nicaragua is opgeschort omdat dit de spanningen zou vergroten. Het gebeurde op verzoek van San Jose. De aanlag van een basis voor genietroepenin Cosa Rica kan tot complicaties leiden, zo liet men de VS weten.

PRESIDENT EN DEMOCRATIE WINNEN SLAG MET MILITAIREN

Politici gelukkig met ontwikkelingen

Leger-top Colombia met pensioen

BOGOTA — President Belisario Betancur heeft de eerste slag gewonnen met het Colombiaanse leger. Na het vertrek van de minister van Defensie, generaal Fernando Landazabal, heeft hij nagenoeg de hele legerleiding vernieuwd. De legerchefs zijn met pensioen gestuurd. De nieuwe Defensie-minister, generaal Gustavo Matamoros die als enige van de hoogste legerleiders is gehandhaafd, heeft de trouw van het leger aan de Colombiaanse grondwet en democratie gegarandeerd. In politieke kringen vindt men dat de democratie sterker uit deze krachtmeting te voorschijn is gekomen en dat de pacificatie in het land een stap dichterbij is gekomen.

Tijdens een plechtigheid in Cartagena waar een nieuw korvet aan de Colombiaanse marine werd toegevoegd zei president Betancur dat de wisseling in de legertop zonder pijn was voltrokken. De regering blijft normaal functioneren. De president van de republiek is de opperbevelhebber van de strijdkrachten en zijn beslissingen werden aangevallen door de legerleiding.

Maar de besluiten van de president behoeven aan geen enkele instantie te worden voorgelegd, zij zijn onomstreden en staan niet ter discussie. Volgens de geldende grondwet behoren deze besluiten de president toe en niemand anders. Zo hield hij zich gehoor van militairen en burgers voor in een korte grondwetsles. Eerder op de dag had hij gisteren drie generaals naar huis gestuurd, met onstlag uit de actieve dienst. Formeel werd dit op hun eigen verzoek toegekend aan Bernardo Lema Henao, chef van de generale staf, aan Guillermo Jaramillo Derrio, chef van de grondstrijdkrachten en aan Angel Maria Gomez Jauregui, chef van de luchtmacht. Alleen generaal Matamoros van de leger-top bleef gehandhaafd. Hij werd minister van Defensie.

De nieuwe bewindsman heeft aan de president de trouw gegarandeerd van het Colombiaanse leger aan de grondwet en de huidige democratie. Hij beloofde aan de president zijn gehoorzaamheid als opperste chef van de strijdkrachten. Tijdens een persconferentie legde hij daarvan ook getuigenis af. De president is onze baas en met hem zal het leger nauw samenwerken, zei hij. Hij had echter goede woorden over voor zijn voorganger die hij omschreef als een patriot. Hij wilde niets weten van beschuldigingen als zou generaal Landazabal tegen de wet hebben gehandeld. Tot nieuwe commandanten zijn benoemd de generaals Miguel Vega Uribe als vervanger van Matamoros, Obdulio Forero voor de landstrijdkrachten en Rafael Moreno als chef van de luchtmacht. Sinds 1958 is er altijd een militair op de Defensie-post geweest. Van oppositiezijde in het parlement werd verklaard dat president Betancur een «historische kans» heeft gemist door geen burger op de post te benoemen.

Over het algemeen echter toont men zich in politieke kringen gelukkig met deze ontwikkelingen. Betancur is naar veler mening als de winnaar uit het strijdperk met het leger gekomen. Ook acht men een en ander een winst voor de democratie en het grondwettelijke bewind. In politieke kringen ziet men nu ook meer mogelijkheden voor het verder op gang brengen en afhandelen van de pacificatie langs de weg van de dialoog. Van de afgetreden minister van Defensie was bekend dat hij niets moest hebben van de Vredescommissie welke de president had ingesteld voor de dialoog met de guerrilla- groepen. De dialoog moet uiteindelijk leiden tot een vredesverdrag zodat de guerrilla verdwijnt uit de Colombiaanse geschiedenis, waarin hij een uiterst bloedig spoor heeft nagelaten tot heden toe. De kans op deze vrede lijkt groter geworden, zo menen politieke waarnemers. Deze zeggen dat Betancurs autoriteit is toegenomen, zodat hij daarmee meer kansen maakt de dialoog door te drukken en ook een eventueel vredesverdrag met de guerrilla.

Huwelijk

NOTTINGHAM — De 29-jarige Brit Stephen Rigby is bij de bisschop van Nottingham in beroep gegaan tegen de weigering van zijn parochiepastoor om zijn huwelijk in te zegenen. De oud-militair is aan zijn onderlichaam verlamd. Dit was voor pastoor Edward Walker reden de inzegening van het huwelijk te weigeren omdat dit, zoals het kerkrechtelijk heet, niet geconsumeerd kan worden. Rigby wil echter trouwen met zijn verpleegster Ilona Eradhun. Hij heeft nu de bisschop gevraagd het besluit van de pastoor te vernietigen. Je zou denken, dat ik al genoeg problemen aan mijn hoofd heb om er nog een godsdienstig probleem bij te krijgen, zei Rigby. Ook zijn geliefde is het met hem eens. Ik beschouw Rigby als een man in elke betekenis van het woord, verklaarde zij.

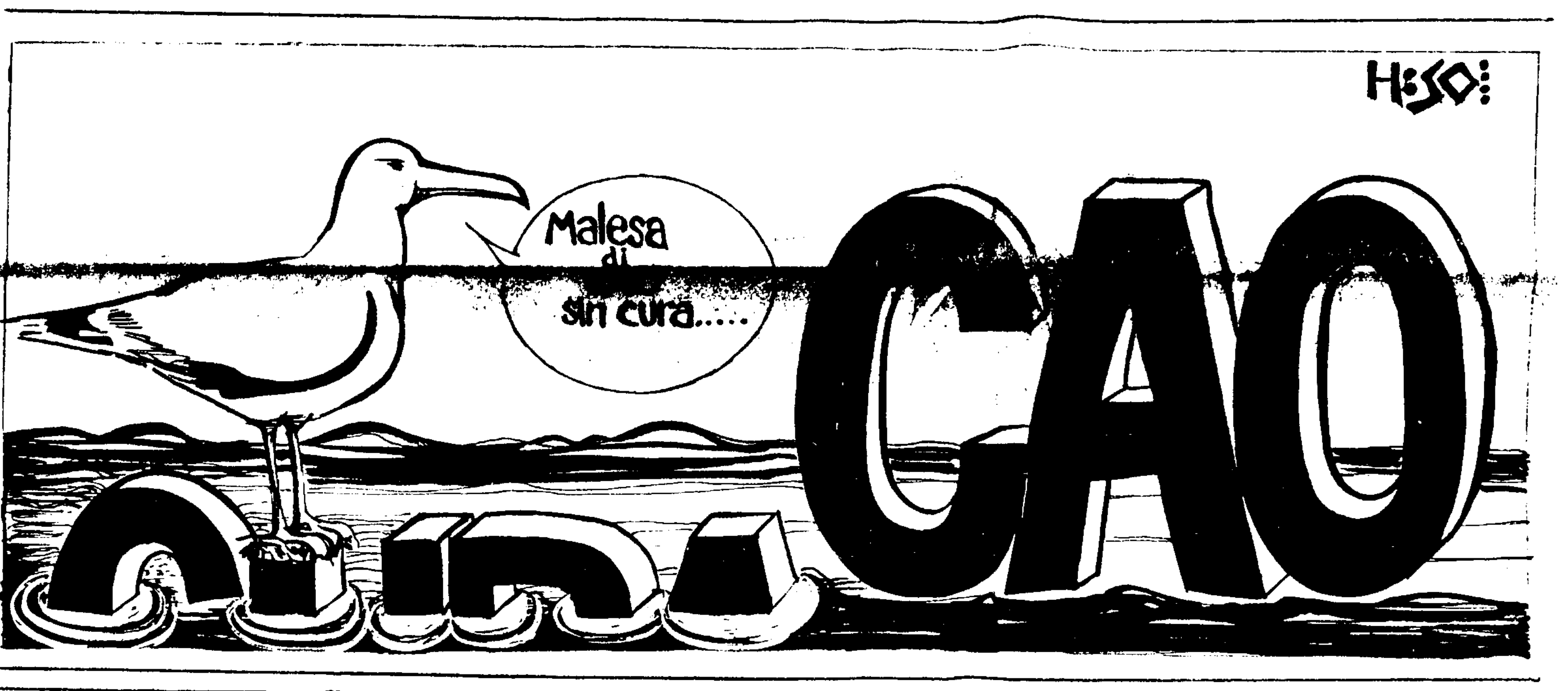
Suralco heropent, stakers eens met principe akkoord

PARAMARIBO — Het Surinaamse bauxietbedrijf Suralco heropent zondagnacht zijn poorten. De stakers hebben een door de regering en de vakbonden ontworpen akkoord aanvaard. Volgens de Surinaamse staatstelevisie heeft 95 procent van de arbeiders van Suralco zich ervoor uitgesproken. De staking bij deze bauxietindustrie ging zijn vijfde week in. De scholierenstaking ging donderdag nog door. Stakende leraren en leerlingen zouden zijn opgepakt.

Het belangrijkste punt uit het akkoord is een financiële tegemoetkoming over de stakingsdagen aan de stakers van 1200 gulden. Dit gebeurt voor een deel in de vorm van een lening van de Surinaamse overheid en Suralco. De stakers moeten uiteindelijk 800 gulden van dit bedrag terugbetalen. Er moesten drie verschillende vakbonden over vergaderen met hun achterban. De belangrijkste daarvan was de Paranam werknemersbond, waarbij de meeste Suralco werknemers zijn aangesloten. Er waren een paar duizend mensen op deze vergadering aanwezig, ook werknemers van het andere bauxietbedrijf Billiton en familieleden van de stakers. De bijeenkomst duurde een uur.

Volgens het ANP stemde ongeveer zestig procent voor aanvaarding van het akkoord. De stakers waren niet wild enthousiast, maar reageerden gematigd positief. Voorzitter Fred Derby, ook president van de vakcentrale C-47 zei dat het geen dwangakkoord is. Wie thuis wil blijven kan dat rustig doen. Er werd tijdens de bijeenkomst niet gesproken over de politieke eisen van de stakers. Hun actie begon indertijd als protest tegen belastingmaatregelen van de regering. Daarna kwamen er politieke eisen bij. Bij het begin van de vierde stakingsweek werd Suralco tijdelijk gesloten. De politieke eisen bevatten onder meer opheffing van de noodtoestand en herstel van de democratische vrijheden. De aanvaarding van het akkoord kwam aan de vooravond van een via anonieme pamfletten aangekondigde massale manifestatie op een plein in Paramaribo. Van de manifestatie was tot tegen het middaguur nog niets bekend.

Behoudens de scholierenstaking werd verder normaal gewerkt in Paramaribo. Een paar scholieren die aangehouden werden door de politie werden na enige uren weer vrijgelaten. Ook zouden stakende leerkrachten zijn opgepakt. Bevestiging hiervan was niet te krijgen.

Ruud Shock

NEW YORK — De Nederlandse premier Ruud Lubbers die op het Witte Huis is ontvangen door president Ronald Reagan van de Verenigde Staten is door het weekblad Time een portret waardig bevonden. Bij die gelegenheid kreeg Lubbers een bijnaam bij. Time wijst er op dat hij Nederland veranderd heeft van een van West Europa's meest royale welvaartsstaten in een leidende aanhaler van de broekriem. Time memoreert een gesprek van Lubbers met zijn Britse

collega Margareth Thatcher, aan wie hij iets vertelde over zijn bezuinigings- plannen. Met geveinsde ontzetting moet Thatcher toen geantwoord hebben: Meneer Lubbers, bent U heus van plan de salarissen van Uw ambtenaren met meer dan drie procent te verlagen? Dat is rampzalig. Ik word veroordeeld de hardste in Europa te zijn. U maakt mijn reputatie als de IJzeren dame ruïneren. Time noemt Lubbers daarom dan ook Ruud Shock Lubbers.

Tegen militaire presentie van VS

Incidenten bij protest van Panamese studenten

PANAMASTAD — Bij een protestbetoging van studenten in de Panamese hoofdstad is een vrachtwagen van het Amerikaanse leger in brand gestoken. Dit gebeurde bij het universiteitscomplex. De studenten demonstreerden tegen de Amerikaanse militaire aanwezigheid in Midden Amerika.

De leger-vrachtwagen, in gebruik bij het gezamenlijke Panamees-Amerikaanse militaire comite, had leden van een folkloristische dansgroep vervoerd welke een opvoering zou verzorgen bij een officiele viering in de universiteit. De manifesterende studenten zagen kans de vrachtwagen te bemachtigen en sleepten hem toen buiten de universiteit en kalkten er anti-Amerikaanse leuzen op. Daarna staken ze hem in brand. De studenten zeiden dat de aanwezigheid van de leger-vrachtwagen een aantasting was van de universitaire autonomie. Rector Cefrino Sanchez van de universiteit probeerde nog de studenten tot andere gedachten te brengen, maar die trokken er zich niets van aan. Bij het gebeuren kwamen de chauffeur Eduardo Perez en de leidster van de dansgroep Rosita Saavedra er zonder kleerscheuren vanaf.

Regelmatig wordt voor het vervoer van dit soort groepen een beroep gedaan op de legerleiding om vrachtwagens te kunnen gebruiken. In dit geval moest de groep optreden bij de installatie van een nieuw studentenbestuur. Bij de verkiezing onder de studenten had Veronica Endara met haar collega's aan het langste eind getrokken tegen de kandidaten van de linkse studentenbeweging. Zo lichtte men in universiteitskringen toe. Deze hadden de nederlaag kennelijk niet kunnen verkroppen.

Het kostte de universiteitsleiding de nodige moeite om de leidster van de dansgroep te overreden uit de vrachtwagen te komen. Zij had namelijk eerder gezegd dat zij bereid was levend te verbranden.

Het was het tweede incident op dezelfde dag. Eerder had een dertigtal studenten bij de ambassade van de Verenigde Staten gedemonstreerd. Toen had de Nationale garde van Panama de jongelui uiteen gedreven, omdat de betogers probeerden met flessen verf naar het gebouw te gooien.

Pravda bekritiseert schuldeisers- van Latijns Amerika

MOSKOU — Het Russische dagblad Pravda heeft de Verenigde Staten en de andere schuldeisers van Latijns Amerika beticht van een plundermentaliteit wegens de leningen welke men aan Latijns Amerika heeft verleend. De hoge rente welke voor die leningen betaald moet worden brengt dit werelddeel aan de rand van een bankroet. Het artikel in de Pravda was van de hand van zijn correspondent N. Ogneu in Mexico en is een deel van een serie van artikelen met felle kritiek op het Amerikaanse beleid op het Westelijk halfrond. De Pravda is het orgaan van de communistische partij van de Sovjet Unie. Het blad heeft ook kritiek op sommige Latijnsamerikaanse regeringen omdat zij de greep op de schuldenlast hebben verloren.

Ñapa

DEZE WEEK:

- Opgravingen Statia in februari
- Damestennis in wurggreep
- Sprekende film een vergissing
- Cardenal blijft minister
- Blijft Kenia succesvol ?
- Het werk van Ralph Prins

Brazilië verwacht grote lening

BRASILIA — In economische kringen in de Braziliaanse hoofdstad verwacht men dat er volgende week in New York een akkoord bereikt wordt over een aanzienlijke lening. Daarbij zijn honderden particuliere banken betrokken. Zo meldde het ministerie van Financien. Het gaat om een lening van 5,5 miljard dollar. In verband hiermee is de president van de Centrale bank Alfonso Celso Pastore al in New York. De ministers van Planning Antonio Delfim Netto en van Financien Ernane Galveas zullen daar voor zondag ook present zijn. In financiele kringen heeft men er vertrouwen in dat Brazilie in staat is zijn financiele verplichtingen na te komen wat betreft de rentebetaling over zijn schulden over dit jaar. Brazilie heeft een schuld van in de negentig miljard dollar. Verwacht wordt dat de handelsbalans over 1984 een overschot van negen miljard kent.

*****

NEW YORK — De VS vinden dat de gezamenlijke oefeningen met Honduras succesvol zijn. Zij zullen waarschijnlijk worden vervolgd. Er namen duizenden VS-militairen aan deel.

Over verlenging aflossingstermijnen

Scepsis in Venezuela over financiële plannen van AD

CARACAS — Minister van Financien Arturo Sosa van Venezuela heeft zijn twijfels uitgesproken over de kans dat zijn land zijn buitenlandse schulden over een veel langere termijn kan uitsmeren dan thans de bedoeling is. In bankierskringen noemt men een dergelijk idee van de komende regering een kunstgreep.

Het idee om de schulden te kunnen terugbetalen over twintig jaar doet sympathiek aan, zo erkent de huidige minister van Financien. Maar hij voegt er onmiddellijk aan toe dat het hem heel onwaarschijnlijk lijkt of men dit gedaan zal kunnen krijgen. Hij reageerde hiermee op verklaringen uit de top van Accion Democratica (AD), de partij van de komende president Jaime Lusinchi. Minister Sosa grondt zijn twijfel op het feit dat de kapitaalsmarkt eenvoudigweg niet daarvan gediend is.

De schuldeisende banken accepteren een dergelijke uitgestrekte termijn niet, zo verklaarde een niet met name genoemde bankier. Tot heden toe heeft nog geen enkel land een dergelijke voorwaarde kunnen afdwingen bij de banken bij wie men in het krijt staat. Zelfs komt men wat de termijn betreft niet in de buurt van twintig jaar. Men gelooft in bankiers- kringen eerder dat AD dit idee misschien lanceert als uitgangspunt voor zijn komende onderhandelingen om uiteindelijk dan te kunnen terugvallen op een termijn van zeven tot acht jaar.

De huidige Copei-regering van president Luis Herrera Campins heeft verleden jaar bij zijn besprekingen met de banken een termijn voorgesteld van zeven tot acht jaar om de schuld van 18,4 miljard te kunnen terugbetalen welk bedrag op korte termijn was opgenomen. De terugbetaling van dit bedrag had verleden jaar moeten beginnen en dit jaar zijn beslag moeten krijgen. De totale schuld van Venezuela beloopt 35 miljard dollar.

Een delegatie van drie van de belangrijkste banken van de vierhonderd in totaal waarbij Venezuela schulden heeft, vergadert dezer dagen met minister Sosa en ook met de gekozen president Lusinchi en zijn economische adviseurs om over een nieuw moratorium van drie maanden te overleggen, het vijfde in successie. Verleden jaar kreeg men tot viermaal toe een dergelijk uitstel van betalingen, waarvan het laatste op 31 januari afloopt. Op 25 januari bespreekt deze banken-delegatie de kwestie in New York met de volledige banken-commissie welke namens de vierhonderd banken de onderhandelingen voert.

mensen...

Na tien jaar kwam het echtpaar WILLY WIJFFELS- VALK weer eens een kijkje op Aruba nemen. Onder- inspecteur Wijffels diende 26 jaar bij de politie op Aruba — ondermeer Verkeersdienst — terwijl zijn vrouw 37 jaar op Aruba woonde. De eerste indrukken van het echtpaar Wijffels zijn wel dat "dushi" Aruba veranderd is in "sushi" Aruba. Hopelijk wordt daaraan wat gedaan. Mevrouw Wijffels die in haar Arubaanse jaren bekendheid kreeg omdat zij op Oudejaarsavond oliebollen op grote schaal bakte, kon de verleiding niet weerstaan om weer eens gezellig te gaan bakken, waardoor velen weer verrast werden met haar voortreffelijke oliebollen. Ook op de redactie van de Amigoe smaakten ze weer uitstekend.

*****

Van de Zusters van Roosendaal is vernomen dat in Nederland twee zusters zijn overleden die vroeger op Curaçao hebben gewerkt en gewoond. Het gaat om zuster EDITH VAN GENEN die van 1964 tot 1974 werkte en zuster CONSOLATA KORFAGE die in 1966 op Curaçao kwamen vier jaar later naar Suriname vertrok. Om God te danken voor hun leven en te bidden voor hun zielerust wordt op dinsdag 24 januari om zes uur 's avonds in de kapel van het klooster Alverna aan de Gouverneur van Lansbergeweg een eucharistie- viering gehouden waar iedereen welkom is.

*****

Per 1 juli wordt ir P.C. DE MAN de nieuwe secretaris- generaal op het Nederlandse Ministerie van Defensie, de hoogste post op dat ministerie. Hij is nu nog secretaris- generaal van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat. Maar in die functie is hij in conflict gekomen met minister mevrouw Neelie Smit-Kroes, die hij vervolgens ook niet opnieuw benoemde tot commissaris bij de KLM ,zoals te doen gebruikelijk is. De Man zag zelf af van een benoeming tot directeur- generaal van de PTT. Ir de Man (55) is van 1964 tot 1969 hoofd van de Dienst Openbare Werken (DOW) geweest en vanuit die functie ook hield hij toezicht op de ontwikkelingsprojecten. Na zijn Curaçaose jaren is hij tot 1974 werkzaam geweest bij de Wereldbank in Washington.

*****

Een groep van 750 Zwitsers heeft met beven 1984 zien aanbreken. Zij hadden een petitie getekend voor de bondskanselarij om 1984 niet te tellen en na 1983 met een nieuwe jaartelling te beginnen. Ze vreesden namelijk de rampspoed die de schrijver George Orwell beschrijft in zijn boek «1984». Men wil «ORWELLIAANSE» toestanden als het regime van «Big Brother» en omverwerping van de democratische rechten vermijden. Ook het literaire blad Notiz steunde de petitie. De bedoeling was eerst om 100.000 handtekeningen te verzamelen die nodig zijn voor het houden van een referendum. Maar zoiets was toch niet te verwezelijken vóór het einde van het vorig jaar. Overigens heeft een opinieonderzoek laten blijken dat er weinig vrees bestaat onder de gemiddelde Zwitser voor dit jaar, tenminste niet meer dan voor vorige jaren. Toch liet 14 procent van de ondervraagden weten dat de controle van de staat over het individu toeneemt, hetgeen ook door Orwell wordt beschreven.

*****

Gezicht 1984. Althans, zo vindt de Italiaanse haarstyliste ANNA LONGARETTI dat de vrouw er dit jaar moet uitzien. Zo demonstreerde zij in Londen deze «coupe ingewikkeld» met metalen sieraden en glitterende lippestift en nagellak.

*****

President Felix Houphoue-Boigny van Ivoorkust heeft in de eerste week van het nieuwe jaar in het centrum van de hoofdstad Abidjan geld uitgedeeld aan voorbijgangers. Terwijl hij door de stad wandelde, haalde hij BANKBILJETTEN uit zijn jaszakken en verdeelde ze onder een snel groeiende menigte. «De oude baas», zoals de 78- jarige president wel door zijn acht miljoen onderdanen wordt genoemd, liet zich vorig jaar ontvallen dat hij "miljarden" bezat.

*****

In de kerk was een dienst aan de gang waarbij de parochianen discussieerden over een programma dat was opgesteld om de criminelen van de stad Salt Lake City geestelijk te helpen. Bij de kerkdeur werd op dat moment de bisschop mgr John Seibert van 77 jaar BEROOFD van 500 dollar collecte- geld, nauwelijks een straat verwijderd van een politie- station. De rover was gewapend.

*****

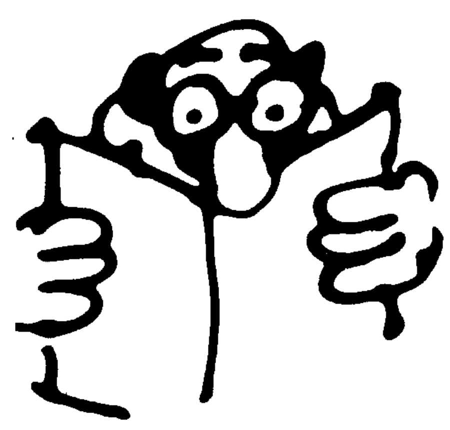
De erfgenamen zitten elkaar in de haren over de nalatenschap van een man in Bartlesville in Oklahoma die rijk geworden is aan de olie. Opgenomen was in het TESTAMENT van de man dat een deel van zijn eigendommen over ging naar de kinderen van de vrouw uit een vorig huwelijk, tenzij zijn vrouw van dat moment nog in leven was. De lijken van man en vrouw werden echter samen aangetroffen, vier dagen nadat zij waren doodgestoken in hun huis. Omdat de vrouw geen testament had opgesteld, komen haar kinderen automatisch in aanmerking voor de erfenis. De rechter moest echter laten weten dat "alleen God weet" wie van hen als eerste is komen te overlijden. Hij kon daarom ook niet toestaan dat het geld toestroomde naar de kinderen uit een vorig huwelijk.

*****

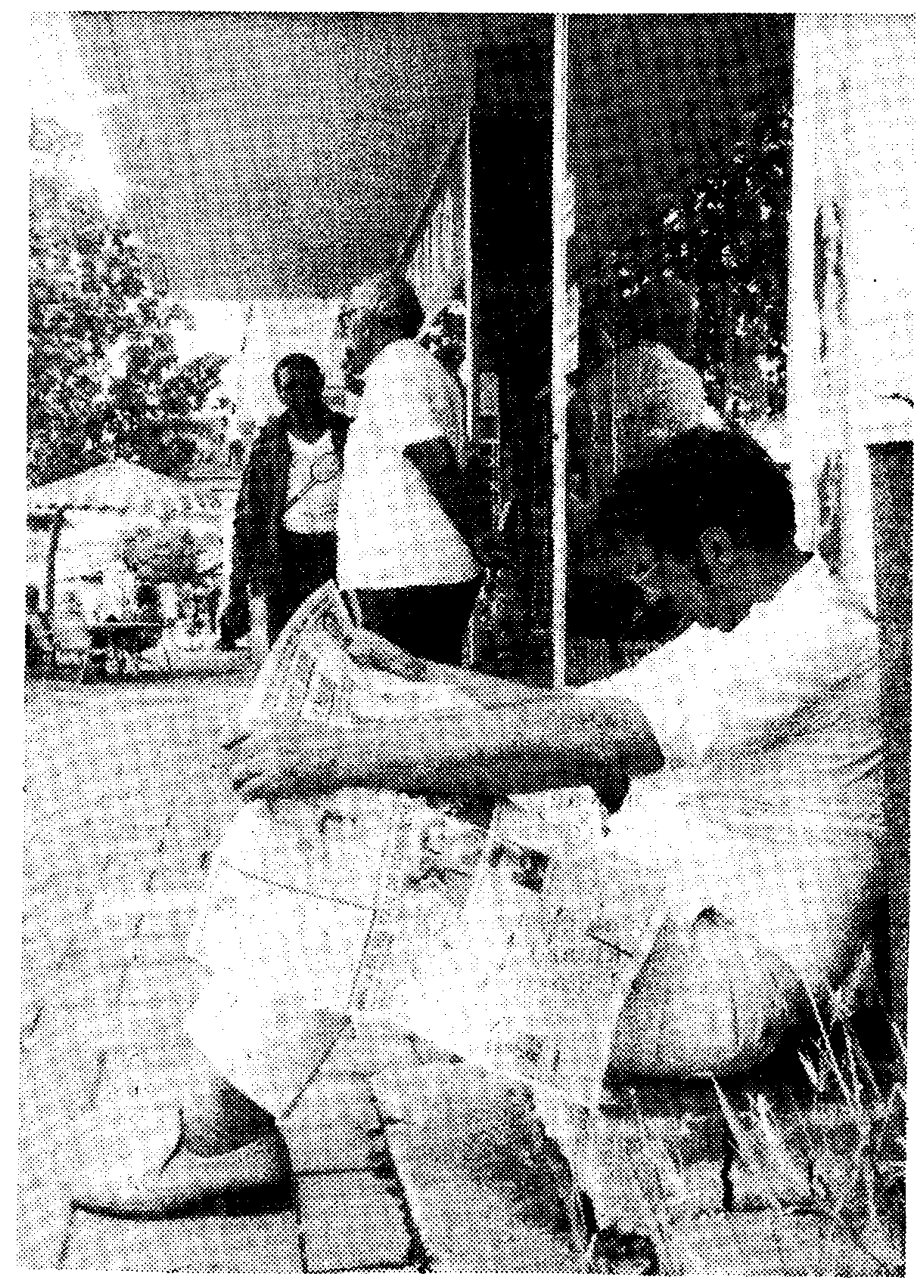
Er ging iets fout. Er kwamen meldingen binnen van een begonnen kernoorlog. De sirenes loeiden in plaatsen in Pennsylvania. De alarm- centrales waren druk bezig. Buiten op straat ging echter alles zijn gewone gang. Pas na enige tijd bleek dat het om een loos alarm ging. Maar toen was al duidelijk geworden dat het effect van die noodprogramma's NIHIL zijn in de burger- gemeenschap. Noch de politie- posten, noch de brandweer, noch de krante- redacties kregen telefoontjes hierover binnen. Dat verontrust de autoriteiten. Het kan natuurlijk ook zijn dat men denkt dat als het dan toch gebeurt ook schuilen, rennen of in paniek raken geen sikkepit meer helpt.

MS PRINS FREDERIK Hendrik is de naam van de gastanker die woensdag de haven van Curaçao binnenkwam en voor een selecte groep zakenleden te bezichtigen was. Het schip was met een lading butaan van de Shell op weg naar Guyana en Puerto Rico. Het schip heeft een laadvermogen van 3200 kubieke meter en is eigendom van de Nederlandse rederij Anthony Veder Groep NV, moedermaatschappij van de Koraal Scheepvaart Maatschappij op Curaçao.

De Nederlandse rederij heeft twee nieuwe gastankers besteld en een optie op nog een, wat het totaal kan brengen op zes. Met de nieuwe order is een investering gemoeid van 25 miljoen gulden (ned crt). Deze schepen opereren in Unigas- verband, waar totaal 26 van dit soort schepen in verbonden zijn.

WILLEMSTAD — Niet alle toeristen raakten gisteren door het machtsvertoon van politie en VKC in paniek. Deze toerist zat rustig te wachten op het moment dat hij mocht opstappen op de sloep die hem naar het cruiseschip Royal Viking zou brengen. Kennelijk is het een Nederlandstalig iemand, althans hij zat een Nederlands- talige krant te lezen.

Levensverwachting Venezolanen twaalf jaar langer

CARACAS — De gemiddelde levensduur van de Venezolanen is sedert 1950 met vijftien jaar toegenomen. Die van de mannen met twaalf jaar. Zo heeft het Venezolaanse statistiekbureau becijferd. In de periode 1950 tot 55 had de Venezolaanse vrouw een levensverwachting van gemiddeld 56,68 jaar en de man van 53,87 jaar. In de periode 75-80 had de Venezolaanse vrouw een levensverwachting van 72,07 jaar en de man van 66,02 jaar. Het geboortecijfer is ondertussen gedaald van 6,46 per duizend in de periode van 50 tot 55 tot 4,45 in de periode 75-80. Bij het geboortecijfer wordt rekening gehouden met het aantal vrouwen in de leeftijdsklasse van 15 tot 50 jaar. Eind verleden jaar telde de Venezolaanse bevolking 16.393.726 zielen; ongeveer de helft van de bevolking bestaat uit vrouwen. In 1950 had Venezuela een bevolking van vijf miljoen. De verwachting voor het jaar 2000 is dat Venezuela dan 24.715.097 inwoners zal tellen. Van hen zouden er ruim zeventien miljoen ouder dan 34 jaar zijn.

Doodstraf

AUGUSTA — Tucker met zijn vijf jaar en 63 kilo hangt de doodstraf boven het hoofd, te volvoeren via een injectienaald. In 1982 werd hem deze straf opgelegd wegens moord, dan wel doodslag. Daarvan was een poedel van de buren het slachtoffer geworden. Tegen dit vonnis is uiteraard beroep aangetekend. Namens Tucker heeft Eric Leonard, zijn baas, om gratie gevraagd. Tucker verdient een nieuwe kans. Hij heeft zijn leven gebeterd, verzekerde deze. Maar het pleidooi mocht niet baten zodat het Opperste gerechtshof van Maine het vonnis van de lagere rechter heeft bekrachtigd. Vandaag moet het vonnis worden voltrokken. Op het laatste ogenblik is een lawine van telegrammen en brieven op gang gekomen voor de gouverneur van de staat Maine, waarin om gratie wordt gevraagd. Gouverneur Jospeh E. Brennan heeft echter verklaard dat hij machteloos is in dezen. Hij kan alleen optreden in strafzaken en dit is een civiele zaak. Leonard blijft hopen.

Amigoe

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n
Curacao N.A.
Giro 440.000
Bankrek.: nr. 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek.: nr. 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank n.v.
CURACAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie: F.H. Oduber
Namens Antillean News Holding n.v.:
R.F. Snow

Hoofdredacteur:
Frans Heiligers
Overige leden Redaktie:
Toon van Dongen, Caroline Thode, Ronnie Rens, Laureen Ravelli-Schenk, Max Suart (sportverslaggever), Sheila Rhodes (secretaresse), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf).

ADVERTENTIE-AFDELING
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 7.30-16.00 uur;
Zaterdag 7.30-10.00 uur.
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren voor 3 uur binnen zijn.
Advertentie-afdeling (acquisitie):
Ingrid de Maayer, Viola Bernardus en Janny Naaldijk.

ZOEKERTJES: verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 7.30-16.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag.
Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag voor 12 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE
(ARUBA) N.V.
Nassaustraat 110,
tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot.
Redaktie: Ramiro Tromp, Ludwina Perez, Djisbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Etleen Landsmark.

BONAIRE:
CORRESPONDENT:
Hubert Linkels, Gouv. N. Debrotweg z/n, tel.: 8627.

SINT MAARTEN:
Abonnement en Advertenties:
Vance James, kantoor: tel.: 2283 - 3040; huis, tel.: 3072.

SABA:
Correspondentie: Wilma Nijhof, tel.: 2321 of 2318.

ST EUSTATIUS:
Vertegenwoordiger / Correspondent: Kenneth Cuvalay, Tijgerweg 4A m.m.v. Mona Heyman.

DEN HAAG
CORRESPONDENT
Frans Kok (tel.: 070-614911)

HILVERSUM
CORRESPONDENTEN
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel.: 035-16151, toestel 319).

UTRECHT
Frans Croes (fotograaf).

WASHINGTON
Medewerker: Maarten Huygen (tel.: 202-3328984).

Persagentschappen: ANP en AP.
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, de Haagsche Courant, de Brabantse Pers.

DRUKKERIJ: Rotaprint n.v.
DISTRIBUTIE (abonnementen)
Curacao: Districo n.v., tel.: 70503, 70504 en 70304.
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr. 208.000, Maduro's Bank rek. nr. 286.330.08 en ABN rek. nr 11.15.626.
Aruba: Nassaustraat 110, tel.: 24333.
Bonaire (Abonnementen en Incasso): mv. A. Wong - Loi - Sing, Noord Salinja.

Losse nummers 50 cent.
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen veertien gulden per maand.

Buiten Antillen (Nederland):
NAfl. 80,15 per maand (luchtpost) of NAfl. 24,00 per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

Heer Bommel en de zelfkant

Door Marten Toonder

01431—Tom Poes hielp heer Bommel overeind en ondersteunde hem toen ze naar huis liepen.

"Het wordt tijd, dat Super en Hieper eens flink gestraft worden", zei Tom Poes. "Ze zijn slecht, en ze schrikken nergens voor terug".

"Straffen", herhaalde heer Ollie bitter. "Helpt dat soms tegen hoofdpijn en oogtrekkingen? Ze zijn trouwens al zo vaak gestraft, dat ik er moe van word; vooral nu de Oude Schicht er niet meer is. De aardigheid is er voor mij af".

Het geluid van zijn vreugdeloze stem verstierf achter de heuvel, en de kraai, die hem na zat te kijken, kraste verbolgen.

"Het lukt nog niet erg, he?" zei Alma, die achter de vogel opdook. "Je hebt hem het leven vergald, inplaats van hem kwaad te maken. Dom, hoor. Maar dat komt omdat je zelf alleen maar kwaad in je hebt, en dat maakt stompzinnig. Je bent bezig je weddenschap te verliezen, want met slechtheid alleen kom je niet ver".

"Wacht maar", snauwde het beest. "We beginnen pas. Wacht maar, zeg ik".

Hij fladderde weg, en hij haalde Tom Poes en heer Bommel juist in, toen commissaris Bulle Bas op zijn dagelijkse ronde in het zicht kwam.

HENRY ® By Dick Hodgins

Jim Henson's™ MUPPETS

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

QUINCY ® By Ted Shearer

HAVENMEESTER: TAL VAN ALTERNATIEVEN AANWEZIG

Afgestudeerden zijn verongelijkt

Loodsen moeten nog jaren gaan varen

WILLEMSTAD— Het is niet absoluut noodzakelijk maar wel hoogst aanbevelenswaardig dat jongelui na de studie voor stuurman enkele jaren ervaring opdoen voordat ze als loods in dienst genomen kunnen worden. Net zoals een arts na de artsenopleiding moet specialiseren om bijvoorbeeld chirurg te worden, moet een stuurman ervaring opdoen voordat hij goed kan functioneren. Zo verklaarde havenmeester Elsio Sint Jago vanmorgen desgevraagd aan de Amigoe.

In het kader van de Antillianisering van de loodsdienst op Curacao werden ongeveer vijf jaar geleden tien jongelui naar Nederland gestuurd om een studie daarvoor te volgen. Er werden zowel naar Nederland als naar Venezuela enkele studenten gestuurd. Van de groep die er naar Nederland ging, studeerden vorig jaar en dit jaar de eersten af.

De Amigoe werd door twee van hen, Russell Henriquez en Edmiro Antia, benaderd. Zi menen dat hun vóór aanvang van hun studie misleidende informatie voorgespiegeld is. Anita: "als ik toen geweten had dat ik na afronding van die studie nog een paar jaar zou moeten varen, had ik een andere studie gekozen".

Beide jongens volgden een vierjarige opleiding; de zogenaamde HTS-Struktuur. Dit is — zoals havenmeester Sint Jago uitlegde — de meest volwaardige studie in zijn soort, waarmee één van de beste carrières in het maritieme leven opgebouwd kan worden. De opleiding geeft theoretische kennis tot en met de rang van kapitein, en praktische opleiding tot de rang van derde stuurman. Om ook voor wat praktijk betreft de rang van kapitein te behalen, moet de afgestudeerde gaan varen, waarbij hem om de twee jaar het daaropvolgende diploma per post toegestuurd wordt, legde Sint Jago uit.

Henriquez en Anita verklaren dat hun vijf jaar geleden door de havenmeester verteld is dat ze direkt na de studie in dienst genomen kunnen worden. Nu ze teruggekomen zijn echter, wil de havenmeester dat ze nog drie à vier jaar op de "grote vaart" gaan, en dit willen de jongens juist niet. Anita zei wel bereid te zijn te gaan varen, maar wil niet te ver en niet te lang wegblijven, omdat hij getrouwd is en een gezin heeft. Bovendien — en hier komen zijn gedachten overeen met die van de havenmeester — is het moeilijker geworden plaats te krijgen op schepen, ten eerste omdat het personeel ingekrompen wordt en omdat de scheepvaart verminderd is.

Sint Jago verklaarde dat al vanaf het begin aan alle beursalen die voor deze studie opteerden, uitgelegd is dat het na de studie raadzaam is enkele jaren ervaring op te doen. Alle zeventien Antilliaanse loodsen die nu bij de Haven en Loods-dienst werken, hebben minstens vier jaar ervaring opgedaan na hun studie voor stuurman, zei de havenmeester. Alleen in zeer extreme gevallen dat er met spoed een tekort komt aan loodsen, kan overgegaan worden tot indienstname van pas afgestudeerde stuurmannen. Die moeten het werk dan al doende leren, wat veel meer tijd in beslag neemt, en gedegen begeleiding vereist. Er is op het moment één leerlingloods in dienst bij de haven. Sint Jago legde uit dat deze jongeman ongeveer anderhalf jaar bezig is met zich om te scholen tot loods, een proces dat na enkele jaren vaar- ervaring gemiddeld zes maanden in beslag neemt. Er wordt voorlopig er dan ook niet over gedacht meer leerling-loodsen aan te nemen, zei de havenmeester.

Indien er echt geen andere uitweg is, dus dat er geen schip beschikbaar is waarop de afgestudeerde kan gaan varen, moet contact opgenomen worden met het bestuurscollege om te kijken tot welke andere oplossing gekomen kan worden. Maar er is een lange lijst van scheeps- maatschappijen, waar geinformeerd wordt of ze iemand aan boord kunnen nemen.

Op het moment zijn er zeventien loodsen. In principe zijn er vier vacatures, maar niet urgent, aldus Sint Jago. De aanvulling kan wachten, en daarom juist kunnen de afgestudeerden in alle rust op de grote vaart gaan. Naar gelang de plaatsen vrijkomen worden de varende stuurmannen teruggeroepen om hier te komen werken. Dat kan een maand, maar ook een jaar of vier duren, zei de havenmeester. Aangezien er vijf jaar geleden een groep van ongeveer vijftien beursalen een dergelijke studie begonnen is, acht de havenmeester het niet nodig dat er nog meer gaan.

Met de als stuurman opgedane ervaring op de grote vaart kan men trouwens diverse kanten op, verklaarde Sint Jago. Als dok-kapitein bijvoorbeeld bij de CDM, als "marine super intendent" bij Shell, als wal- kapitein bij sleepboten of als stuwadoor. In al die functies zijn momenteel buitenlanders werkzaam en het kan geen kwaad als die functies in de loop der jaren door Antillianen overgenomen worden, volgde hij. Ook in de haven zelf zijn er diverse werkzaamheden die met de opleiding van stuurman én met ervaring uitgevoerd kunnen worden, ondermeer bij de veiligheids- inspectie.

Anita en Henriquez overwegen het bestuurscollege te vragen om de plicht die ze hebben om het beursgeld terug te betalen, door vijf jaar voor het eilandgebied te werken, in te trekken. Een gesprek daartoe hebben ze al met de gedeputeerde Jules Eisden die met haven- aangelegenheden belast is, gevoerd. Die zou het een en ander bij de havenmeester verifiëren, maar heeft nog geen bericht bij de twee jongemannen uitgebracht. Sint Jago verklaarde vanmorgen dat het best mogelijk is dat Eisden hem schriftelijk bericht heeft. Maar door de acties van de bond van Haven en Loodspersoneel moeten de stafleden zelf inspringen om de haven draaiende te kunnen houden. Daarom, zo verklaarde de havenmeester, blijft er deze dagen niet veel tijd over om de binnengekomen post te behandelen.

Schuld van regering onder 100 miljoen gld

WILLEMSTAD — De schuld van de centrale regering is in de eerste week van januari onder de honderd miljoen gulden gezakt.

Het hele vorige jaar gaf de schuld een stabiele, hetzij stijgende lijn te zien. De regering verhoogde het plafond tot 112 miljoen gulden. In december lag de overheid daar niet ver van af, maar eind die maand zakte het al. Per 30 december noteerde de Centrale Bank 98,8 miljoen gulden. Een week later, in de eerste week van januari, werd een stand genoteerd van 99,7 miljoen gulden. Daarmee is nog niet gezegd dat de financiële situatie er echt op vooruit is gegaan.

Dat laatste wordt ook nog eens aangeduid via het tegoed dat het land had in de periode bij de Landsontvanger. Van 5,9 miljoen gulden eind vorige maand zakte dat tot 4,1 miljoen gulden.

WILLEMSTAD — Een dame die vannacht omstreeks middernacht bij haar woning aan de Goetoeweg arriveerde en met haar wagen het erf opreed, werd daar opgewacht door een gewapende en gemaskerde man. De man zette haar een mes op de keel en eiste van haar, haar handtas met inhoud. De vrouw verzette zich ondanks de bedreiging met het mes en begon te gillen. De man liet zich hierdoor kennelijk uit het veld slaan en vluchtte weg.

Registratie van nummerkantoren

WILLEMSTAD— Alle organisatoren van verboden loterijen worden verzocht zich uiterlijk 31 januari aan te melden bij de Eilands Ontvanger. Registratie- formulieren zijn vanaf maandag 23 januari verkrijgbaar bij het ontvangerskantoor.

In een oproep van het bestuurscollege worden allen die de loterijen organiseren — dus niet alleen verkopers en kantoor- eigenaren — opgeroepen zich aan te melden. Degenen die na voornoemde datum het formulier indienen kunnen uitgesloten worden om in aanmerking te komen voor een vergunning, zo maakt het BC bekend.

Deze oproep is in het kader van het eilandgebied om de nummerverkoop te legaliseren. Het indienen van een registratie- formulier (in tweevoud) impliceert echter evenmin dat men automatisch in aanmerking komt voor een vergunning, aldus de in de kranten verschenen advertentie. Registratie- formulieren zijn verkrijgbaar aan loket tien van het ontvangers- kantoor, tussen kwart voor acht en kwart voor twaalf 's morgens en kwart voor twee en half vier 's middags.

WILLEMSTAD — De Curaçaose automobilist is kennelijk een flexibel wezen dat zich snel aan bepaalde situaties aan ast. Zo ook aan de oneffenheden in het wegdek. Steeds minder automobilisten begaan immers de "fout" op de Nieuwe Havenweg, rijdende in de richting van de Fokkerweg, tijdig rechts voor te sorteren. Zij werden blijkbaar door schade en schande al wijs. De schokbrekers van hun auto's kregen kennelijk al voldoende te verwerken toen zij nog nietsvermoedend de gaten op dat deel van de voorsorteer- strook indenderden. Voor de nog wel argeloze weggebruikers zou het prettig zijn wanneer aan deze situatie, om die gaten zo maar eens te noemen, snel een einde kwam.

Navraag bij dienst van Land en eiland

Betrekkelijk kleine aanhang achter ABVO

WILLEMSTAD — Het aantal actie- voerende ambtenaren is aanzienlijk kleiner dan aanvankelijk werd aangenomen. Dat kan althans geconcludeerd worden uit de cijfers die de Regeringsvoorlichtings- dienst over de Lands- departementen, bureau's en kantoren verstrekte en uit de cijfers die de Amigoe vanmorgen over de Eilandsdiensten vergaarde. Van de Lands- ambtenaren is slechts zo'n 13,3 procent in actie. Het resterende deel, 83,7 procent, functioneert, naar het zich laat aanzien, normaal. De cijfers van de RVD zijn afkomstig van 38 diensten waar in totaal 3193 mensen werkzaam zijn. Een rekensommetje wijst uit dat de actievoerders op Landsniveau dus op circa 425 man moet worden geschat.

Op Eilands- niveau liggen deze cijfers nog lager. Navraag bij achttien eilandsdiensten gaf als resultaat een uitstekende opkomst van de ambtenaren. Van de ruim tweeduizend ambtenaren werkzaam bij de diensten waar de Amigoe navraag deed, bleken er nog geen honderd het te hebben laten afweten. Door niet meer dan vier procent van de ambtenaren afkomstig van deze achttien diensten wordt actie gevoerd. Verscheidene diensten bleken een honderd procent bezetting te hebben. Over het algemeen bestaat de indruk, zo vernam de Amigoe, dat de animo van de actievoerders begint te tanen. Dit wordt geweten aan de inkomsten- derving die de ambtenaren bij voortzetting van de acties in het verschiet ligt.

Op eilandelijk niveau springt alleen het Haven- en Loodswezen er met haar cijfers uit. Zij werd niet bij de andere diensten in het absentie- percentage opgenomen, omdat het personeel van het Havenkantoor een eigen vertegenwoordiger heeft en niet onder de ambtenarenbond ABVO valt. Van de ruim tweehonderd man personeel van het Havenwezen is meer dan de helft in actie. Het werk wordt dan ook uitgevoerd, zo verklaarde Havenmeester Sintjago desgevraagd, door stafpersoneel. Het personeel belast met de administratieve werkzaamheden verscheen overigens wel op het werk.

Een gedetailleerd overzicht ook voor het politiekorps op Curaçao. De feitelijke sterkte van het korps- onderdeel politie Curaçao bedraagt 420. Bij het politie- korps deed zich voor wat betreft absentie, in tegenstelling tot andere Lands- en Eilands- diensten, wel een gestadig stijgende lijn voor. Op maandag waren er 31 politie- agenten afwezig, waarvan 34 zich ziek meldden. Dindsag bleven 73 politie- mensen weg, waarvan vijftig zich ziek meldden, terwijl op woensdag de cijfers een afwezigheid van 79 man aangaven, waarvan 51 ziektemeldingen. Het absentiepercentage bedroeg echter geen der dagen meer dan bijna 19 procent.

Tussen regering en bonden ABVO en NAPB

Doorbraak schemert voor nieuw gesprek

WILLEMSTAD— De partijen ABVO (samen met NAPB en BHLP) en de centrale regering staan niet ver meer uiteen, naar het zich laat aanzien. De vakbond zou begin van deze middag een voorstel doen aan de leden in de Douane- club om te zien of daar een doorbraak inzit voor overleg met de regering. Met het eilandsbestuur is gisteravond het overleg niet op gang gekomen, zonder dat de acties werden stopgezet. ABVO heeft inmiddels via de bemiddelingscommissie laten weten bereid te zijn tot stopzetting van de acties als dat een hervatting van het overleg tot gevolg heeft.

Om half twee vergaderden vanmiddag de bonden ABVO, NAPB en BHLP met hun leden opdat een beslissing genomen wordt of het voorstel tot dialoog van de regering geaccepteerd wordt. Als de leden akkoord gaan komt er een doorbraak in het conflict, aangezien ze dan weer aan het werk gaan.

Het voorstel van het bestuurscollege voor opsplitsing van de uitbetaling van de 2.8 procent indexering wordt dan ook aan de leden voorgelegd.

De vakbond ABVO organiseerde gisteravond in het voormalige «kranshi»- gebouw op Otrobanda een openbaar forum. Daar konden allerlei vragen afgevuurd worden op de vakbond. Hoewel andere bestuursleden waren met het BC, besloot vicevoorzitter Shon Ma Schoop die gemaakte belofte ten aanzien van geïnteresseerde gestand te **doen en bleef voor beantwoording in het gebouw aanwezig.** Het aantal aanwezigen was niet bijster groot en bestond voornamelijk uit stakers of andere werknemers die het met de acties eens waren. Dat bleek ook uit de keren dat geaplaudiseerd werd; was het te voordele van ABVO, dan was er aplaus; zo niet dan was het stil. Ook konden er telefonisch vragen gesteld worden. Dat gebeurde via Radio Korsou FM die deze avond rechtstreeks uitzond, alhoewel de kwaliteit van de uitzending veel te wensen overliet. Om half elf werd die avond afgesloten, aangezien de aanwezige bestuursleden nog andere afspraken hadden af te wikkelen. Op dat moment wachtte de bemiddelingscommissie in het douanegebouw op Amerikanenkamp op het bondsbestuur met de laatste bevindingen in het Fort Amsterdam.

Het bestuurscollege vergaderde gisteravond van half negen tot kwart over twaalf met een delegatie van de vakbond ABVO. Om reden dat er een afspraak was gemaakt voor overleg, was de Eilandsraadvergadering ook niet hervat om vier uur gisterenmiddag zoals eerder was gepland.

Naar gezaghebber Ronnie Casseres desgevraagd meedeelde over die vergadering werd de hele problematiek er aan de orde gebracht, maar vrij van emotie. Het BC deed het oorspronkelijke voorstel, zij het met een kleine aanvulling. De ambtenaren hebben formeel per 1 juli vorig jaar recht op een aanpassing van de lonen aan de gestegen kosten van levensonderhoud van 2,8 procent. Het BC wil evenwel niet tot volledige uitkering daarvan komen, omdat de financiële situatie er niet best voorstaat en omdat er ook geen ruimte is in de komende jaren voor volledige indexering. Daarvoor wil het BC nu ook geen verwachtingen scheppen. Daarom heeft het BC de vakbond het voorgelegd van indexering van 1 procent in plaats van 2,8 procent per juli vorig jaar.

Voor hetgeen de ambtenaren dan derven vanwege het wegvallen van die andere 1,8% moet een systeem bedacht worden die daaraan gelijk staat. Het voorstel van het BC aan ABVO is 1% indexering en 1% een geldelijk bedrag (lumpsum) tot en met 1 juli verleden jaar.

Op een later tijdstip moet gepraat worden tussen BC en ABVO over de indexering van juli tot en met december van vorig jaar. Er zal bekeken moeten worden hoe het BC de ambtenaren tegemoet kan komen, maar er zal opnieuw niet helemaal geindexeerd kunnen worden. Hoe hoog het prijsindexcijfer over die periode is, is op dit moment niet bekend vanwege het ontbreken van de daarvoor nodige cijfers.

Het BC heeft de vakbond voorts laten weten dat voor dit **jaar geen indexering meer kan worden toegepast.** De bond eist dat juist wel, maar het is juist midden of dat ineens uitgekeerd moet worden of in fasen. Daar zijn beide partijen nog niet uit, maar dáár ligt niet de kern van het probleem van dit moment.

Het BC deed een beroep op de ABVO om gezien het feit dat de gesprekspartners weer "on speaking terms" zijn de actievoerende ambtenaren te bewegen het werk te hervatten. Dat werd wat moeilijk geacht, omdat de ambtenaren in lands- en eilandsdiensten gezamenlijk in actie zijn. Maar zelfs daarover wilde de ABVO gisteravond geen uitstel bieden ter tafel. Zowel de voorstellen van het BC als de beslissing over voortzetting of niet van de acties werd geheel in handen gelaten van de leden die daarover vanochtend zouden worden benaderd, aldus de vakbondsdelegatie aan het BC.

De centrale regering deed gisteren een voorstel voor discussie en onderhandeling over drie punten:

—hoe en wanneer voldaan kan worden aan het verworven recht van 2.8 procent indexering, vanaf juli 1983;

—hoe, wanneer en welk gedeelte van de tot december 1983 uit te betalen indexering betaald wordt en;

—binnen een redelijke en verantwoordelijk tijdperk te discussieren en onderhandelen hoe de indexering ingaande januari dit jaar zal plaats vinden.

Daarmee reageerde de regering op een eerder voorstel van de vakbond ABVO, zoals door de bemiddelingscommissie overgebracht. Gisteravond ging die commissie over het voorstel van de regering in bespreking met de ABVO; die vergadering duurde tot vier uur vanochtend, zonder dat er een vergelijk gevonden kon worden. Datzelfde voorstel werd vanmorgen intern onder het bestuur van de drie bonden bestudeerd. Bestuurslid van de ABVO, Wilfrido Begina, verklaarde vanmiddag nog aan de **Amigoe dat de bondsbesturen onderling wel al tot een vergelijk gekomen zijn, maar ze moeten dat eerst aan de leden voorleggen voordat het openbaar gemaakt kan worden.**

De bemiddelingscommissie, die tussen de twee partijen bemiddelde heeft aan de regering meegedeeld dat het bestuur van de ABVO bereid is de leden te vragen de actie te stoppen, indien er een akkoord bereikt kan worden over de punten die in een dialoog ter sprake moeten komen. De actie wordt dan opgeschort zodat het dialoog in een ongespannen sfeer kan plaatsvinden.

Het lijkt erop dat een vergelijk niet meer ver weg is. Op diverse punten is in wezen via de commissie al een vorm van overeenstemming bereikt. Het zijn nog slechts zeer subtiele punten, die meer liggen op de redactie van de basis- punten sie partijen nog van elkaar houden. Bovendien hebben beide partijen nogal krachtige uitspraken gedaan en wordt gevreesd voor gezichtsverlies als zondermeer tot een accoord geraakt wordt.

Uit de bemiddelingscommissie hebben zich teruggetrokken de vakbondsleiders Erwin Koense en Sergio «Papa» Leito van CGTC. Hun rol in die commissie werd niet alleen buiten, maar vooral ook in CGTC- kringen zelf zwaar ter discussie gesteld. Beiden hadden eerst al duidelijk laten weten achter de vakbondsstrijd te staan. Dat wierp een smet op het werk van de «commissie van goede diensten» in het begin. Onbevestigde berichten meldden dat hierover door de regering ook een zijdelingse maar toch duidelijke opmerking is gemaakt tijdens een van de gesprekken.

Accoord VBZ met staatssecretaris

Betere regelingen voor marine Antillen

DEN HAAG — De VBZ, de grootste belangenvereniging van marinepersoneel onder de rang van officier, is niet ontevreden over de donderdag door staatssecretaris Hoekzema van defensie aangekondigde verbeteringen voor het marinepersoneel dat op de Nederlandse Antillen is gestationeerd.

Volgens voorzitter Van Donk is donderdag tijdens het CGOM-overleg tussen de staatssecretaris en militaire belangenverenigingen door Hoekzema toegezegd dat de gezinnen van militairen die voor drie jaar op de Antillen worden geplaatst, in die tijd een keer op kosten van het rijk voor vakantie naar Nederland mogen reizen. Verder komt er een betere regeling voor het vervoer van de auto als inboedel naar de Antillen. Nu mogen die auto's niet ouder zijn dan drie jaar en niet meer hebben gelopen dan 60.000 kilometer, om voor vervoer op rijkskosten in aanmerking te komen. Zowel leeftijd als kilometers gaan omhoog, aldus Van Donk.

De waarborgsommen die op de Antillen gestort moeten worden wanneer bij voorbeeld een huis wordt gehuurd, zullen door het rijk betaald worden. Volgens Van Donk is de staatssecretaris daar in principe mee accoord gegaan.

Tenslotte komt Hoekzema zo spoedig mogelijk met een aanvullende regeling voor de verplaatsingskosten zoals die nu gelden. Voor de Antillen is een aangepaste regeling nodig omdat er nog steeds een gat ligt tussen enerzijds de huidige vergoeding van 12 of 14 procent van het jaarsalaris en de mogelijkheid om twee maanden salaris te lenen en anderzijds de kosten van minimaal 20.000 gulden die aan de verplaatsing naar de Antillen verbonden zijn, aldus Van Donk.

De VBZ-voorzitter heeft afgelopen maand een werkbezoek gebracht aan de Nederlandse Antillen, waar hij constateerde dat de bestaande regelingen verbeterd dienden te worden. De nu aangekondigde verbeteringen betekenen volgens Van Donk dat het ministerie begrip heeft voor de situatie op de Antillen en bereid is die problematiek op te lossen. Staatssecretaris Hoekzema komt zelf spoedig ook voor een oriënterend dienstbezoek naar de Antillen. Minister Job de Ruiter van Defensie is er net geweest.

Kaleidoskoop

DE "UNIDAT AERIO" van Radio Hoyer gaat zondag weer de lucht in. Vliegend over Curacao geeft de vliegende verslaggever Gonzalo Cuales informatie over aktiviteiten op het eiland. De "luchtmacht van Radio Hoyer" zal dit jaar weer op dagen van de carnavals- optochten rondvliegen om verslag uit te brengen.

****

Ze blijven aan de gang, daar bij Radio Hoyer. Op dinsdag wordt de "Gouden Microfoon" een jaartje ouder. In verband daarmee wordt er bij het radiostation aan de Julianaplein een verjaardags- feestje gehouden. We hoorden trouwens van de "prins" van radio Hoyer, Jacques Visser dat het feest van gisteravond in Wilhelminaplein een groot succes was. Dat ondanks de onrust die eerder op de dag in de stad heerste, en het slechte weer.

****

Vanavond is er op Waaigat voor de zoveelste keer een jump-up. De muziek wordt verzorgd door Boy Dap en Exploshon Latino en Mondongo Special. Morgen (zaterdag) is Boy Dap en zijn groep weer in »actie«: samen met Armando Huerta en DKD, en de groep Krioyo Kontentu brengen ze muziek in de "Bin kologá den Brievengat". Deze optocht vertrekt vanaf de parkeerplaats naast het hulpkantoor en eindigt daar weer, na de Kaminda Brievengat, de Andres Belloweg en Gosieweg aangedaan te hebben.

Commentaren van Sitek, CFW en CADMU:

Inleveren "must" in consumptieve sector

WILLEMSTAD — De stakende bonden ABVO en BHLP ondervinden geen steun uit de rest van het vakbondsveld voor de acties die momenteel gevoerd worden. Drie vakbonden, te weten CFW, Cadmu en Sitek, hebben zelfs gisteren bekend gemaakt dat als de werknemers in de productieve sector hebben moeten inleveren, die in de nonproductieve sector (overheden) dat ook moeten doen.

De «medewerkers» van de onderwijzersbond Sitek hebben het beleid van het bestuur in deze dagen gesteund, inclusief de aanval op de ABVO die voorzitter Errol Cova allerlei verwijten van verraad maakte; alhoewel het geen gewoonte wordt om collega vakbondsleiders aan te vallen. Er werd ook bevestigd dat de sociaal- economische situatie van de Antillen niet om over naar huis te schrijven is. Als dat in de economisch productieve sectoren ingeleverd moet worden, dan moeten de anderen dat ook doen. Sitek staat erop dat iedereen dan inlevert. De onderwijzers zijn daartoe ook bereid. Op een voorstel voor inlevering op de indexering afkomstig van de overheden heeft de vakbond een tegenvoorstel geformuleerd. Die wordt voorgelegd aan het bestuurscollege en de centrale regering. Voorts zijn de punten die de regering heeft voorgesteld inzake bijvoorbeeld vakantietoelage op schrift gesteld. Die worden vervolgens maandag voorgelegd aan een algemene ledenvergadering om een uitsluitsel te geven.

De Sitek heeft voorts voorgesteld dat gewerkt wordt aan de inlevering van de kant van de vrije beroepen, dat het beschikbare lokale kapitaal gestoken wordt in de productieve sector en niet in de nonproductieve kringen. Ook is de suggestie geopperd aan de overheden om met een spaarregeling te komen voor leerkrachten; de vakbond zal dan het spaargedrag helpen bevorderen.

De CFW gaat ervan uit dat de economie van Curacao en de Antillen in grote lijnen gedragen wordt door de productieve, private sector, meer in het bijzonder van de olie, de off shore, de handel, de bouw, de ALM, het toerisme, de metaal-sector en de CDM. De consumptieve sector kan niet zonder die ander die het geld genereert. Nu dat de financieel-economische situatie précair is, is door de gezamenlijke vakbonden bepaald dat behoud van arbeidsplaatsen, behoud van koopkracht en een rechtvaardige verdeling van de inkomens de hoogste prioriteit moeten genieten. Als dan bekend is dat werknemers bij ALM, CDM, het hotelwezen, de metaal, de bouw, de off shore, de handel, de olie en andere al hebben moeten inleveren vanwege die situatie, dan rest hen in de non- productieve sector gezien het kapitalistisch systeem waarin de Antillen leven geen alternatief dan ook in te leveren. Het is dan ook uit den boze voor de CFW als in de publieke sector gedacht wordt dat daar niet ingeleverd wordt. Er wordt een dringend beroep gedaan op de partijen in het geschil tussen overheden en ABVO om op rationele wijze een oplossing na te streven.

De Cadmu laat vandaag evenzeer weten de acties van de ABVO niet te kunnen steunen. Daar wordt er ook vanuit gegaan dat allen een stap terug moeten doen, de ambtenaren niet uitgezonderd. Het mag dan zo zijn dat inleveren indruist tegen het vakbonds- principe te streven naar verbetering van de levensstandaard van zijn leden, de realiteit mag toch niet uit het oog verloren worden. De huidige précaire situatie vergt een nieuwe beschouwing van de uitgangspunten. "Met andere woorden", aldus Kenneth Francis van Cadmu, "de algemene situatie is van dien aard dat de vakbond haar positie moet aanpassen aan de werkelijkheid".

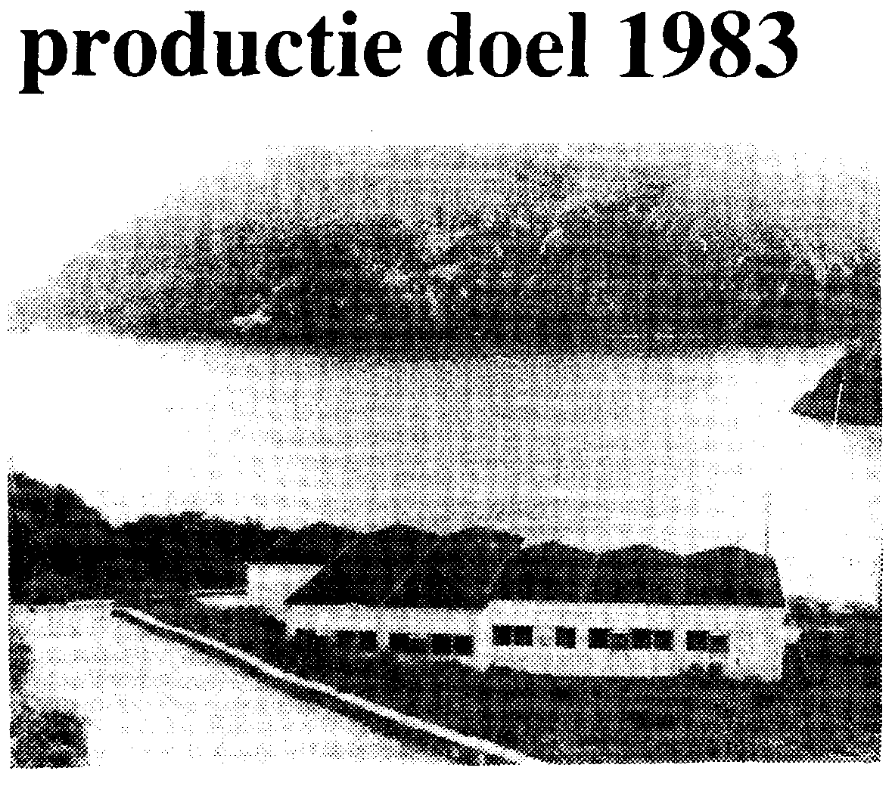
De bedrijven die voor een groei van de deviezen kunnen zorgen gaat het momenteel niet zo best. Als de werknemers daar wel tot het besef zijn gekomen dat er ingeleverd moet worden, dan moeten anderen zich daar ook van bewust zijn. Zeker die vakbonden die werknemers vertegenwoordigen, aldus Cadmu, in sectoren die in het geheel geen bijdrage aan het nationaal inkomen leveren, maar slechts een consumptief karakter hebben. Die sector kan dan niet op haar verworven rechten blijven staan, vindt de metaalbond.

De taxi-bond UGTC heeft gisteren ook geluiden van protest laten horen tegen het feit dat zij in hun broodwinning getroffen worden door de acties van de ABVO. In die kringen en die van buschauffeurs is de animo voor steun aan de actie- voerders ook niet bijster groot.

Medicijn

PRESCOTT — In het «drooggelegde» Nevada in de Verenigde Staten heeft de sheriff als hoofd van de politie laten weten dat hij een opdracht van zijn officier van justitie naast zich neerlegt. Sheriff Julius Delaughter blijft de bejaarden gedenken. De door hem in beslag genomen sterke drank laat hij niet door het toilet verdwijnen maar brengt hij aan zijn «arme oude bejaarden met hartklachten, wier dokters een beetje whiskey voorschrijven». Daar had de officier een stokje voor willen steken. De arme sloebers behouden dus hun pittige medicijn.

Leerfabriek overtreft productie doel 1983

Leerfabriek Saba Ranger bij Cobe Bay.

THE BOTTOM — Voor de manager en de zestien medewerkers van Saba Ranger, de leerfabriek op Saba, was er vrijdagmiddag reden tot uitbundigheid en een klein feestje. Nadat de balans van de afgelopen week was opgemaakt, bleek het streefgetal van 4000 riemen per week niet alleen te zijn bereikt, maar zelfs te zijn overtroffen. Ruth Hassell, die sinds oktober 1983 de manager van dit Sabaanse bedrijf is, is dan ook bijzonder in haar schik met de inzet waarmee de afgelopen week gewerkt is. De zakelijk en administratieve beslommeringen heeft zij voor de avonduren thuis bewaard om in de fabriek mee te helpen het magische aantal van 4000 riemen te bereiken.

Saba Ranger, het bedrijf dat op Saba ondermeer leren riemen produceert, opende in 1980 haar deuren aan de Cove Bay, niet ver van het vliegveld. Eigenaar van het bedrijf is de Amerikaan Marly Hodgson. Hij heeft in Amerika al verschillende fabrieken, waar in totaal zo'n 300 arbeiders werk vinden en waar ondermeer leren tassen en portefeuilles gemaakt worden. Hodgson zocht indertijd in het Caribisch gebied naar een geschikte plaats om zijn bedrijf uit te breiden. Hoewel de vestigings- factoren voor industrie op Saba niet al te gunstig zijn, viel zijn oog op de lege industriehal bij de Cove Bay, die al enige tijd te wachten stond om gevuld te worden. Na overleg met het Sabaanse gouvernement werd besloten met de productie van leren riemen te beginnen.

Colin Withington, een Engelsman die toen op Saba woonde, werd de eerste manager van het nieuwe bedrijf. Na drie jaar keerde Withington naar Engeland terug en nam Ruth Hassell, die in Nederland anthropologie en economie studeerde, zijn functie over. Het fabriceren van leren riemen is volgens Ruth arbeids- intensief werk: als uit de lappen leer de strips op maat gesneden zijn, moeten ze nog diverse intensieve bewerkingen ondergaan voordat ze het riem kunnen noemen.

Louise Peterson achter een leerbewerkings- machine.

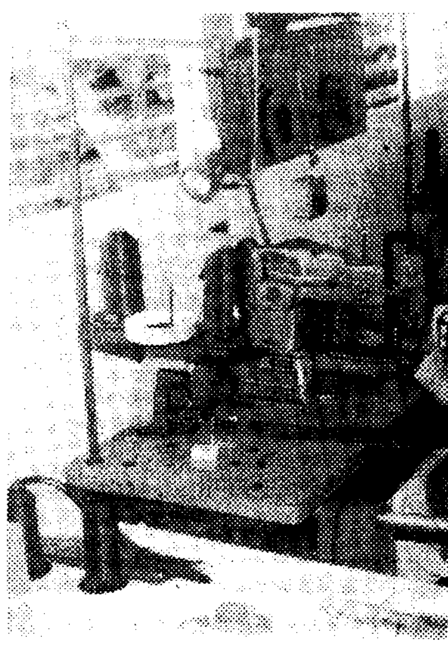
Manager Ruth Hassell op haar kantoor.

"We zijn nog helemaal afhankelijk van de orders die we van het moederbedrijf, Trafalgar Ltd. in Amerika ontvangen", aldus de manager. "Momenteel krijgen we genoeg orders binnen. Zo'n riem is een goed product en er is in Amerika veel vraag naar. Er komen echter ook tijden voor dat het met de orders minder gunstig gesteld is en tot nu toe kunnen we dan niet anders doen dan hopen op nieuwe aanvragen. Daarom zou ik graag zien dat we in minder drukke tijden van het afvalleer souverniers en andere toeristische artikelen kunnen gaan produceren, die een afzetmarkt op Saba kunnen vinden. Dat zou onze fabriek een extra impuls geven. De plannen hiervoor ben ik aan het uitwerken", zegt Ruth Hassell.

Onoverkomelijke moeilijkheden is Ruth in haar overigens nog korte loopbaan als vrouwelijk manager niet tegen gekomen. De productiviteit is in stijgende lijn en de werksfeer is over het algemeen goed. "Wel is het zo", meent Ruth, "dat de arbeidsproductiviteit van alle werknemers niet even hoog is, waardoor er soms op elkaar gewacht moet worden. Daarnaast word je wel eens geconfronteerd met machines die het plotseling laten afweten, waardoor de productie stagneert. We moeten dan wachten op een mechaniciën uit Amerika en die kan niet binnen een paar uur aanwezig zijn om de nodige reparaties te verrichten. Maar", vervolgt ze, "we hebben de afgelopen week laten zien wat we kunnen door in plaats van de gebruikelijke 2000 riemen er maar liefst meer dan 4000 te produceren en daar zij we allemaal trots op!"

Niet alleen Ruth Hassell en haar werknemers kunnen tevreden zijn, maar ook hebben zij aangetoond dat het zeer goed mogelijk is om industrie op Saba te vestigen. Zij hebben een goed voorbeeld gegeven voor mogelijke potentiële industrieën die zich op Saba zouden willen vestigen. Natuurlijk moet er rekening gehouden worden met het potentieel op de arbeidsmarkt en natuurlijk werken de aanvoer van grondstoffen en afvoer van eindproducten kostenverhogend. Maar de Sabanen hebben aangetoond dat men door efficiënt te werken een arbeids- intensief kwaliteits- product kan maken dat kan concurreren, ook qua prijs, met anderen in de wereld.

Valery Hassell probeert een stagnatie te verhelpen; zij zit aan de machine die automatisch gespen aan de riemen naait.

Plan industriehal erbij op Saba

THE BOTTOM — Namens het Sabaanse Bestuurscollege voerde chef Plannings- bureau, Danny Hassell, in het afgelopen weekeinde besprekingen met een St. Maartense architect over het bouwen van een tweede industriehal aan de Cove Bay bij Flat Point, tussen het vliegveld en de andere industriehal.

Misschien mede door het succes van de leerfabriek Saba Ranger, die in de huidige hal is gevestigd, heeft een vroegere kandidaat zich opnieuw aangemeld: het Amerikaanse Metermort. Dit bedrijf heeft zich een aantal jaren geleden als gegadigde teruggetrokken, omdat de bedrijfsresultaten vanwege de economische recessie in Amerika wat terugvielen. Volgens een voorzichtige schatting zou het Amerikaanse electronische bedrijf in de toekomst werk kunnen gaan bieden aan zo'n 10 tot 25 Sabanen, wat een gegronde reden is om de mogelijkheden voor dit bedrijf op Saba te gaan onderzoeken.

Met de architect is het terrein verkend, zijn de noodzakelijke opmetingen gedaan en heeft men de gunstige locatie bepaald. Bovendien is met o.a. video- apparatuur de reeds bestaande hal bestudeerd. De nieuwe hal zal ongeveer eenzelfde vormgeving en vloeroppervlak (±400 m2) krijgen als de bestaande hal.

De heer Hassell probeert zoveel mogelijk spoed achter de uitwerking van de plannen te zetten om in staat te zijn het project op 2 februari met min. Jan de Koning te kunnen bespreken, zodat er dan misschien een principe- uitspraak over de financiële steun door Nederland gedaan kan worden.

Zakenvaria

NAAST DE MERCURIUS Trading Company aan de Fergusonstraat opende Zus van de Wal haar Flying Plant Express. Iedere vrijdagmiddag — 's morgens met de KLM uit Nederland aangevoerd — komen vele Nederlandse bloemsoorten en planten. Men kan zelfs tot dinsdag bestellen en vrijdag is de bestelling daar. Zus van der Wal adviseert ook voor het inrichten van kantoor of winkel.

TIJDENS EEN geslaagde avona met de nieuwsmedia maakte de heer Rafael Montero woensdagavond de benoemingen bekend die recentelijk in Concorde hotel plaatsvonden. Centraal in de nieuwe Concorde- set up is de oprichting van de holding- maatschappij Concorde Hotels International, die onder zich heeft de hotels: Aruba Concorde, Margarita Concorde, Curaçao Concorde en meest recentelijk Santo Domingo Concorde, en van welke maatschappij de heer Rafael Montero, die tot voor kort general manager van Aruba Concorde was, de vice- president is. De heer Montero is als Concorde- general manager opgevolgd door de heer Herman Gehr, die voorheen resident manager was. Op bijgaande foto's: (boven vlnr) de nieuwe general manager van Aruba Concorde, Herman Gehr, vice- president van Concorde Hotels International, Rafael Montero, en Aruba Concorde's nieuwe Reservations and Sales manager, Marco Antonio Wix, die in deze functie opvolger is geworden van Stanley Albertus, die benoemd werd als general manager van Santo Domingo Concorde. Op de onderste foto: het trio Huasteca, dat evenals Joe Cavalieiri en Viva Las Girls voor een genoeglijke avond zorgde.

ARUBA AGENDA

LOSSE NUMMERS OP Aruba dagelijks verkrijgbaar bij:

ORANJESTAD: Zepp Wever, La Fama, Piet Soda Fountain en Refresqueria Ingrid.

NOORD: Panaderia Turibana.

SAN NICOLAS: Nicolas Store; De Wit Stores in Sheraton hotel; Van Dorp in Americana; Holiday Inn Drugstore en Van den Berg Giftshop in Dr. Horacio Oduber Hospitaal.

KANTOORUREN: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

Telefoon: 24333 (drie lijnen).

Voor spoedgevallen na kantoortijd: 22950, 21639 en 22316.
Pageboy: 027-774.

Bankrek. nr.: 248-1 Barclays Bank.
Taxicentrale: 24 uur per dag, tel.: 22116 of 21604.

POLITIE: 110.

ALARMCENTRALE: 115.

BIOSCOPEN
ORANJESTAD
Boulevard Theater: 20.30 uur *Curse of the Pink Panther* (14 jr.); 24.00 uur *Sex lawine in Tirol* (18 jr.).
Rialto: 20.00 uur *Psycho II* (18 jr.); 22.30 uur *Beach Bunnies* (18 jr.).
BALASHI
Drive-in: 20.30 en 24.00 uur *My bloody Valentine* (18 jr.).
SAN NICOLAS
Principal: 20.30 uur *Chained Heat* (18 jr.); 24.00 uur *Cocktail Hostesses* (18 jr.).

•••

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz en Paradera: tel.: 28288/25543; Savaneta en Brazil: tel.: 47020 48301; San Nicolas: tel.: 45906; Dakota: tel.: 29008 (wijkgebouw), 24444 (kantoor).

•••

BOTICA'S: Oranjestad: Nacional, tel.: 26244; San Nicolas: San Luças, tel.: 45119.

•••

WACHTREGELING DOKTOREN
Oranjestad, Sta. Cruz, Paradera en Noord: dokter J.C. Frederiks, Stadionweg 27, tel.: 24484
San Nicolas en Savaneta: dokter J. Tromp, Cnetro Clinica San Nicolas, tel.: 48833.

WEEKEINDEDIENST tandarts van zaterdag 12.00 uur t/m maandag 08.00 uur gelieve telefoniste Dr. Horacio Oduber Hospitaal op te bellen, tel.: 24300.

(voor brandgevallen, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115).

•••

DIVERSEN
SAC: 18.00 uur verkiezing kinderkoningin Noord - Centro Bdi Barrio Noord; 20.00-24.00 uur warm up dance west of Las Delicias - San Nicolas.

SPORT
ZAALVOETBAL (georganiseerd door FEFUSA): 19.00 uur Arubaanse Wegenbouw vs Young Boys; 20.00 uur ASK Apollinares vs Conar; 21.00 uur Colegio Arubanos vs Van Dien & Co. - Estrellaclub.

•••

ZONDAG
DIVERSEN
SAC: 18.00 uur verkiezing kinderkoningin Sta. Cruz - CU- gebouw.

BIBLIOTHEEK ALLIANCE FRANÇAISE: om de twee weken op maandag geopend van 16.00-18.00 uur - Bilderdijkstraat 13.

OPENBARE BIBLIOTHEEK (Oranjestad): openingstijden maandag, woensdag en vrijdag van 09.00-12.00/13.30-20.00 uur; dinsdag van 09.00-12.00/13.30-17.00 uur; donderdagavond gesloten en 's middags open van 13.30-17.00 uur.

FILIAAL SAN NICOLAS: openingstijden maandag, woensdag en vrijdag van 09.00-12.00/13.30-17.30 uur; dinsdag van 13.30-17.30 uur; donderdag de hele dag gesloten.

BIBLIOTHEEK CENTRO DI BARIO DAKOTA: dinsdag en vrijdag van 16.00-20.00 uur geopend.

STICHTING TOT BEVORDERING VERANTWOORD OUDERSCHAP (Famia Planea): dagelijks van 08.00-12.00/13.00-16.00 uur - Medical Centre, Bernhardstraat 75, San Nicolas, tel.: 48833, toestel 219/225.
Bij de praktijken in het Wit Gele Kruisgebouw: dinsdag 10.00-12.00 uur te Noord 66, tel.: 23425; 13.00-14.00 uur te Oranjestad, Koningstraat/Emmastraat, tel.: 23168; woensdag: 13.00-15.00 uur te Santa Cruz 39C, tel.: 28288; donderdag: 10.00-12.00 uur te Pampoenastraat 15, Dakota.
Centro di Bario Dakota, Pampoenastraat 19, tel.: 23822; donderdag: 08.00-10.00 uur.
Club Caiquetío, Paradera 47A, tel.: 24280; dinsdag: 08.00-10.00 uur.

BUREAU VOOR LEVENS- EN GEZINSMOEILIJKHEDEN (Zuidstraat 7A, tel.: 23145): open maandag t/m vrijdag van 07.30-12.00/13.30-17.00 uur.

LIGA DI MARIA (San Nicolas): iedere maandagochtend van 08.00-12.00 uur kan pakjes Ayudo Social opgehaald worden - Milagrosa Center, Theresiaplein 6.

SHASA (Stichting Hulp aan Slechthorenden Aruba), Engelandstraat (Lionsgebouw t/o Eagleclub), is dagelijks geopend van 08.30-12.00/13.00-16.30 uur.

•••

VRIJDAG: 17.30 Littlest Hobo; 18.00 Ren je Rot; 19.00 Telenovela: Ronda de Piedra; 19.00 Cocktail Musical; 20.00 Telenoticias; 20.30 The Jeffersons (George and Jimmy); 21.00 Wrestling; 22.00 Movie of the Week (Death of a Princess); 23.30 Resumen di Noticias; 23.35 Sluiting.

ZATERDAG: 17.00 The Muppet Show (Steve Martin); 17.30 The Pink Panther Show; 18.00 Dukes of Hazzard (Hugie Hug strikes Back); 19.00 Progr. di RVD; 19.30 National Geographic (Monkey, Apes and Man); 20.30 Here's Lucy; 21.00 Count Down (guests: The Police, Michael Jackson, Spandau Ballet, The Shorts); 22.00 Estreno (Dark night of the scare Crow); 22.30 Sluiting.

Toeristen in hotels niet gevrijwaard

Grote stroomchaos na uitvallen ketel

ORANJESTAD — Het uitvallen van ketel 4 bij het Water- en Energiebedrijf — nadat reeds twee ketels in reparatie waren — veroorzaakte op Aruba een grote chaos. Het dagelijkse leven raakte ontwricht omdat de Elmar — doordat de WEB niet voldoende stroom kon leveren — tot zware uitschakelings- programma's moest overgaan.

Ditmaal was er ook niet aan te ontkomen dat ook de toeristen in de hotels aan den lijve ondervonden hoe précair de stroom- voorziening op Aruba is. Van een tot zeven uur zaten de hotels gistermiddag zonder stroom. Volgens de lijst van Elmar zouden de hotels ook vanmiddag weer zonder stroom zitten.

Vele zaken en bedri ven die geen stroom kregen, sloten hun deuren omdat het moeilijk werken is, vooral als het bedrijf ingericht is om airco te gebruiken. Radio- stations konden niet uitzenden, terwijl ook de ANP- nieuwsvoorziening van en naar Aruba vele uren onmogelijk was. Uit een verklaring van de Voorlichtingsdienst blijkt dat de directie van het WEB nu verwacht dat dinsdag de reparatie in ketel 2 klaar komt, waardoor de stroomvoorziening weer enigszins normaal is. Mits zich weer geen verrassingen voordoen, want met de huidige situatie bij het WEB kan men van alles verwachten. De reparatie van de eerder uitgevallen ketel 1 duurt zes weken, terwijl gehoopt wordt dat ketel 4, die het gistermorgen begaf, over twee weken weer in gebruik genomen kan worden.

"Slecht, slecht", zo reageerde PR- manager van Elmar Freddy Wever hedenmorgen op de vraag hoe het staat met de stroomvoorziening op Aruba. "De situatie is thans zo doordat het WEB niet voldoende stroom kan leveren — wij ontvangen nauwelijks de helft van het vermogen dat we nodig hebben — het systeem van "zes uur stroom, zes uur zonder stroom" moet worden toegepast. En dat betekent dat de situatie ernstig is". De heer Wever verwacht — Elmar maakt schakelprogramma's klaar tot en met dinsdag — dat wanneer maandag ketel 2 weer in bedrijf komt, er enige verlichting zal komen. Hierdoor zal op bescheidener schaal geschakeld moeten worden.

Op de vraag hoe het schakelprogramma wordt samengesteld, vertelde de heer Wever dat het — aan en uit — zo goed mogelijk verdeeld wordt. Aangezien overdag de handel en 's avonds en 's nachts de bevolking het meeste stroom gebruikt, wordt overdag de handel en 's avonds de bevolking uitgeschakeld. Het is daarbij erg moeilijk rekening te houden "met die en met dat. Dat is volkomen onmogelijk en wij verwachten dat eenieder daarvoor begrip zal kunnen opbrengen".

De radio- stations Voz di Aruba en Canal 90 worden dubbel getroffen en komen practisch de gehele dag niet in de lucht. Wanneer men in de studio's zes uur geen stroom heeft en het licht weer aangaat, valt de stroom uit op Ponton waar de zenderinstallatie van deze stations staat.

De sport wordt ook zwaar gedupeerd door de stroom- chaos op Aruba. De softbalbond stelde de wedstrijd Aruba Video Center tegen Ballantine uit omdat er geen stroom was. De wedstrijd zal nu op een andere dag worden gespeeld. In ieder geval gaan de dagwedstrijden zondag op het terrein van Centro Juvenil Seroe Blancoe gewoon door. De voor gisteravond vastgestelde voetbalwedstrijd tussen Jong San Nicolas en Racing Club Savaneta moest eveneens uitgesteld worden. Morgenmiddag vier uur speelt Jong Aruba tegen Yara in de tweede divisie en om zes uur Riverplate tegen Deportivo Stadion.

Aruba op "Marketplace"

ORANJESTAD — Een Arubaanse delegatie onder leiding van gedeputeerde Remie Zaandam woonde in het afgelopen weekeinde op de Bahamas de jaarlijkse toeristenbeurs "Marketplace" bij. Er waren tussen de drie- en vijfhonderd personen op de beurs die onder auspiciën van de Caribbean Hotel Association georganiseerd wordt.

Het doel van de Arubaanse deelname was om de organisatoren van "Marketplace" te overtuigen deze beurs op Aruba te organiseren. Tot nu toe werd deze beurs op de Bahamas, Jamaica of Puerto Rico gehouden. Enkele van de voorwaarden om deze beurs te mogen houden, zijn: de beschikbaarheid over 300 hotelkamers en dat de beurs in de maand januari wordt gehouden.

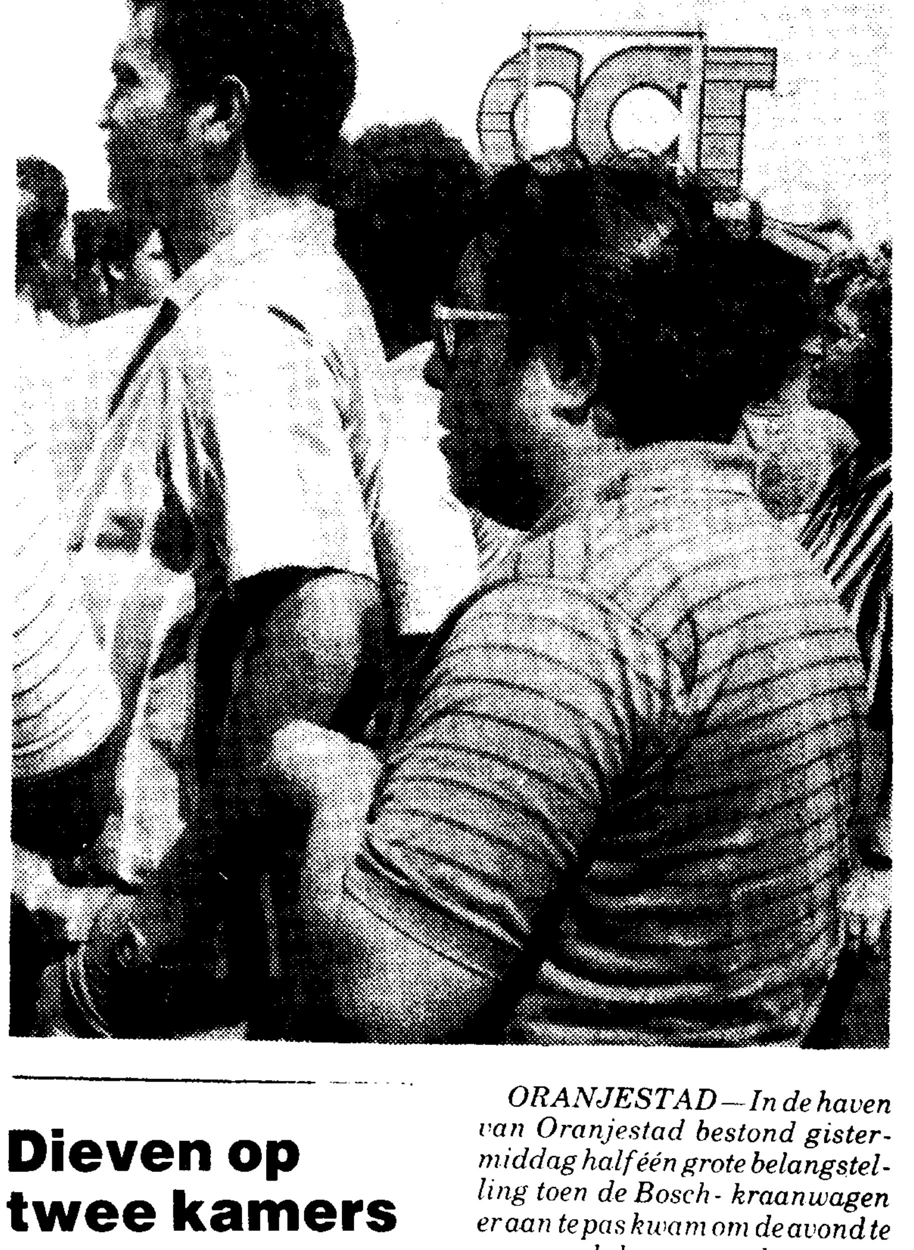
De Arubaanse delegatie bestond verder uit: Charlie Ibarra van het Arubaanse Toeristenbureau in Miami, vertegenwoordigers van de hotels Manchebo, Talk of the Town, Aruba Beach Club, Holiday Inn, Americana Aruba en Aruba Palm Beach. De toeristenbeurs "Marketplace" wordt in 1985 in Jamaica gehouden met de mogelijkheid dat Aruba reeds in 1986 aan de beurt komt.

Arubus-diensten hervat

ORANJESTAD — Kort na twaalf uur gingen gistermiddag de lijndiensten van Arubus weer van start. In de morgenuren bleek reeds dat de SEPA- staking aan het verlopen was toen 55 van de 86 personeelsleden aan het werk verschenen. Kort daarop werd bekend dat om tien uur 's morgens een afkoelingsperiode van dertig dagen werd afgekondigd. De toen nog stakende chauffeurs konden tot twaalf uur aan het werk gaan, hetgeen geschiedde. Hierna werden de busdiensten hervat.

De SEPA heeft gisteren in telegrammen aan het Bestuurscollege en directie Arubus nog eens haar ontevredenheid geuit over het optreden van de instanties. Het BC omdat het SEPA- bestuur niet werd ontvangen zoals de SEPA dat wilde, voorts dat volgens de SEPA represaillebrieven waren geschreven. De directie van de Arubus werd het verwijt gemaakt dat men trachtte met het dreigen van ontslag de stakers te willen intimideren.

ORANJESTAD — In de haven van Oranjestad bestond gistermiddag half één grote belangstelling toen de Bosch- kraanwagen er aan te pas kwam om de avond te voren in de haven gereden wagen, waarbij Mario Gomez het leven verloor uit het water te halen (zie foto). Hierbij waren ook de twee inzittenden van de auto (zie foto) aanwezig, die wel veilig uit de wagen aan wal konden komen.

Staking pas als laatste wapen

Gaba: BC, stop met verspilling

ORANJESTAD — Het bestuur van de Gouvernements Arbeiders Bond Aruba (GABA) stelt in een verklaring dat zij tijdens het onderhoud van afgelopen woensdag met het Bestuurscollege kritiek en suggesties naar voren bracht en op het BC een beroep had gedaan op te houden met geldverkwisting. Van het BC hoorde de GABA dat het niet de bedoeling is van het college de arbeiders welk recht ook te ontnemen maar dat het college begrip wenste voor de financiële situatie die in 1984 te wachten staat.

Het BC bracht naar voren — aldus de GABA- verklaring — dat indien de situatie zal verbeteren de indexering zeker zal plaatsvinden. Het GABA- bestuur was van mening dat alleen een enkel feit al, namelijk het kopen van extra gedistilleerd water, iets is dat de kosten van levens- onderhoud duurder heeft gemaakt.

Wat betreft de vakantie- uitkering hoorde de GABA dat dit een aangelegenheid is van de centrale regering, die voornemens is de regeling Vakantie en Vrijstelling van Dienst Ambtenaren te gaan veranderen door deze tijdelijk uit te stellen en slechts 7 maanden uit te betalen. Momenteel is volgens de GABA- verklaring geen voorstel bij de Staten voor wijziging van de regeling Vakantie en Vrijstelling van Dienst Werklieden en Arbeiders. Er kan gesteld worden — aldus de verklaring — dat de vakantie- uitkering voor de kleine werkman niet in gevaar is, maar wij moeten op onze hoede blijven voor eventueel door de centrale regering in te voeren wijziging.

Ten aanzien van inlevering op het salaris wordt in de verklaring gesteld dat het BC niet de minste bedoeling heeft om aan het salaris van de arbeider te komen en het college dan ook niet weet waar de publicaties van de laatste tijd over inlevering vandaan gehaald worden. Van het BC kreeg de GABA de verzekering dat geen salaris- inlevering zal plaatsvinden. De jaarlijkse Kerst- bonus is een geschenk van de werkgever aan het einde van het jaar en dat in geval de financiële situatie het toestaat het BC zal overgaan tot het geven van een bonus overeenkomstig de aanwezige financiële draagkracht.

Over de aan de gang zijnde acties laat het GABA- bestuur in de verklaring de leden weten hierin nog geen deelnemer te zijn geworden omdat het bestuur van het standpunt uitgaat dat actie of staking het laatste wapen moet zijn en dat dit iets is dat in het nadeel van de werknemer zelf werkt. Daarom — aldus de GABA- verklaring — moeten wij de situatie zeer goed schatten voordat wij naar het laatste wapen grijpen.

PEA-cursussen

ORANJESTAD — De opleiding voor volwassenen (Projecto Educacion pa Adulto), PEA, zal zich ook dit jaar blijven inspannen om meer volwassenen in de gelegenheid te stellen zich verder te bekwamen en hun kennis te verrijken. De PEA vindt dit noodzakelijk aangezien het functioneren in de gemeenschap steeds moeilijker wordt.

Volgende week beginnen twee cursussen met medewerking van de buurtcentra Brasil en Noord. De eerste is een cursus basis Engels, welke voor beginners wordt gegeven in de Aloysiusschool te Noord. Deze bestaat uit twaalf lessen en op 24 januari om half acht 's avonds bestaat gelegenheid zich in te schrijven.

Op 31 januari om half acht begint in het buurtcentrum Brasil een cursus van zes weken over voeding waarbij speciale aandacht wordt besteed aan dieet om af te vallen. Men kan zich op die eerste avond inschrijven.

Plannen zijn in studie bij de PEA om ook in andere buurtcentra op Aruba cursussen te gaan geven, waarover later meer gegevens volgen.

Festival op dag van vlag

ORANJESTAD — De commissie voor de viering van de Dag van Vlag en Volkslied organiseert dit jaar op 18 maart een festival Arubaanse folkloristische dansen. Groepen, die aan dit festival willen meedoen, moeten uit minstens 4 personen bestaan, geuniformeerd zijn en een van de volgende dansen uitvoeren: wals, tumba, polka, mazurka of danza.

Inschrijving kan tot en met 15 februari geschieden bij mevrouw Maybeline Arends (telefoon 21334), de heer Leo Tromp (22184) of mej. Alice van Romondt (21580).

Dieven op twee kamers

ORANJESTAD — De diefstallen in hotelkamers houden aan. Ditmaal besloten deze lieden twee kamers per hotel naast elkaar gelegen — te bezoeken.

In de kamer van een Canadese toerist werd de deur geforceerd en uit een der koffers namen ze sieraden ter waarde van vijftienhonderd gulden mee. In de kamer van zijn buurman werd alles overhoop gehaald, waarbij men niet alleen de koffers, maar ook de kasten en bedden overhoop haalde.

In een ander groot hotel aan de Palmbeach werden geen sporen van inbraak gevonden, maar onbekenden wisten het slot van een koffer te forceren en gingen er met waardevolle sieraden en een fototoestel vandoor.

Uit de directie- kamer van een hotel aan de Eagle werd zelfs een video- recorder ter waarde van zestienhonderd gulden meegenomen. Ook hier stelt de recherche een onderzoek in.

Wedstrijd kinderverhalen

ORANJESTAD — Door ene "Comision Cuenta" wordt een wedstrijd georganiseerd in het schrijven van kinderverhalen in het Papiamento.

De verhaaltjes, die in de prijzen vallen en enkele andere zullen in boekvorm gepubliceerd worden. Zowel leerlingen van de basisscholen, scholen voor voortgezet onderwijs als volwassenen, kunnen aan deze wedstrijd deelnemen.

Enkele vereisten zijn: het verhaal moet minimaal 350 woorden en maximaal 1200 woorden hebben, moet origineel en in het Papiamento zijn en een deelnemer mag meer dan een verhaal inzenden. De laatste dag voor inzendingen is op 1 april bij de Openbare Bibliotheken in Oranjestad en San Nicolas, waar ook nadere gegevens te verkrijgen zijn.

Verduisteraar in kraag gevat

ORANJESTAD — In verband met verduistering bij een autobedrijf en een krediet- verlenend bedrijf hield de recherche na een diepgaand onderzoek E.P. (36) aan. Tijdens het verhoor bekende hij de verduistering, welke vermoedelijk bestaat in het verkopen van auto's zonder toestemming.

Studieopdracht voor Erwin Dania

ORANJESTAD — De heer Erwin Pedro Dania is met een studie- opdracht van het Bestuurscollege naar de Verenigde Staten vertrokken. Aan de Universiteit van Georgia zal hij gedurende 4 jaar voor veeteelt- deskundige ("animal science") studeren. De heer Dania, die op de LVV- afdeling te Santa Rosa werkzaam is, heeft in het verleden reeds op landbouw- en veeteeltgebied gestudeerd in Colombia en Guyana.

****

IN HET CREDIT Union- gebouw wordt morgenmiddag 6 uur de kinderkoningin van het district Santa Cruz gekozen. Er zijn voor deze titel de volgende tien kandidaten: Jeanine Burne, Oneida Werleman, Sharon de Freitas, Zuleima Bikker, Lisenney Geerman, Nathaly Hoevertsz, Shanon Henriquez, Cheritsa Henriquez, Jasmijn van der Biezen en Miljouska Geermar..

****

ZONDAG WORDT TE Santa Cruz een jump up gehouden. Men vertrekt om 5 uur vanaf het Winstonveld naar de Connie Francisclub. De kandidaten voor de jeugd- en grote koningin van Santa Cruz zullen in versierde jeeps aan de jump up meedoen. Het feest wordt in de Connie Francisclub voortgezet met een jump up op muziek van 3 brassbrands.

****

SEDERT AFGELOPEN maandag zijn de T-shirts van de carnavals- commissie Santa Cruz te koop bij de leiders van de verschillende Santa Cruz- groepen.

****

DE LEE TAI- groep organiseert op 25 januari een jump- in op muziek van de Moondogs Brassband. Op dezelfde avond zullen de Lee Tai- misses worden gekroond. Kaarten voor deze jump- in zijn reeds verkrijgbaar bij Lee Tai Supermarket en te Macuarima 169.

****

Milo Croes voor Little League op Puerto Rico

ORANJESTAD — De administrateur van de internationale Little League op Aruba, Milo Croes, vertrekt vandaag met de voorzitter van de Aruba Little League, Frenchi Rincones naar Puerto Rico. Het doel is een vergadering bij te wonen van landen van Centraal- Amerika en het Caribisch gebied over de organisatie van de komende Latijns Amerikaanse Little League basebalstrijd zowel voor de Senior divisie als de Little League. Zowel Puerto Rico als Virgin Island zijn geïnteresseerd om ditmaal de wedstrijden te organiseren. Tijdens de vergadering zal Milo Croes verslag uitbrengen van de wedstrijden die afgelopen jaar op Aruba werden georganiseerd.

SAN NICOLAS — Bij het recherche- bureau deed de 39- jarige man S.Z. aangifte dat hij door zijn vriend O.M. met een stuk pijpleiding werd geslagen. Hij had diverse verwondingen aan hoofd en rug. Het slachtoffer was met zijn vriend aan het drinken, waarna zijn vriend ineens boos werd en hem een pak slaag toediende. Het slachtoffer werd naar de polikliniek gebracht en van daaruit naar het ziekenhuis waar hij ter observatie werd opgenomen. Naar de dader wordt gezocht.

Bito a firma kontrakt ku SUBT

WILLEMSTAD — E delantero estelar dje ekipo di futbòl Victory Boys i ku sin duda algun por wordu konsidera komo un di esnan mas peligroso den nos futbòl aktual, Sidney Bito, definitivamente a firma un kontrakt ku e ekipo di SUBT. For di un kombersashon ku señor Frits Parabirsing, miembro di direktiva di Victory Boys, esaki a wordu konfirma. Sigun señor Parabirsing ya e suma di 4 mil florin relashona ku e baimentu di Bito pa SUBT a wordu deposita pa su ekipo nobo i komo tal por wordu konklui ku e transferensia ta ront.

E miembro di direktiva ya menshona a splika ku Victory Boys no a mira motibu pa delibera ku e hungado pa e permanese un aña mas ku e ekipo. Algu ku praktikamente tur aña tabata tuma luga. Ta obvio ku e ekipo di SUBT lo a duna Bito un miho oferta i Victory Boys no a obstakulisa su transferensia, kon tal ku nan risibi e suma korespondiente. Direktiva di Victory Boys na dos okashon a reuni kaba riba e kaso i a keda disidi ku lo no obstakulisa niun hungado den nan afan pa bai un otro ekipo, ya ku si esaki tuma luga tog e hungado lo no bai duna e rendimentu total ku ta wordu spera di dje, ni tampoko demonstra e amor nesesario pa su ekipo.

Meta di Victory Boys pa loke ta trata futuro sigun señor Parabirsing ta pa buska hungado nobo ku no ta mara na niun ekipo. Pa logra esaki e ekipo e aña aki lo bai entama varios praktika riba terenonan distinto enbes di unikamente na Zapateer. Entre otro ta e intenshon pa praktika riba tereno di Montangne, Bonam i otronan den Bandariba. Di e forma aki nan lo trata na rekruta sanger nobo, ku den futuro lo bai hanya mas eksperensia militando den Victory Boys.

WIELRENNEN, STUTTGART — De Westduitser Didi Thurau heeft donderdag bij de start van de zesdaagse van Stuttgart verstek moeten laten gaan. Thurau kwam ziek uit de zesdaagse van Rotterdam. Bij een onderzoek in Frankfort werd vastgesteld dat Thurau de mazelen heeft.

WILLEMSTAD — Esaki ta e hungadonan ku awe mainta a sali rumbo pa Barquisimeto, Venezuela kaminda nan lo partisipa na un preparashon di dies dia. E prome kompromiso kua e selekshon tin pendiente ta programam pa dia 5 di februari na Boneiru i e di dos dia 8 di februari. E isla ku sali vensedo lo forma e base dje selekshon Antiyano ku lo tin di partisipa na e elim inatorio pa e kampeonato mundial di 1986 na Mexico. Regreso dje slekshon for di Venezuela ta programa pa dia 30 di yanuari.

Dode bij brand in sportcomplex

BELFAST — Bij een brand in een sportcomplex in het centrum van de Noordierse hoofdstad Belfast zijn zaterdagmiddag zes personen om het leven gekomen. Dat heeft de politie bekendgemaakt. De meeste slachtoffers stikten als gevolg van de rookontwikkeling. Veel personen moesten met vergiftigingsverschijnselen naar het ziekenhuis worden gebracht. Bij het uitbreken van de brand bevond zich een groot aantal mensen in het sportcomplex. Zij vluchtten in paniek naar buiten.

Record Merckx aan flarden gereden

Moser verbetert werelduurrecord

MEXICO STAD — De Italiaanse wielrenner Francesco Moser heeft donderdag in Mexico Stad het werelduurrecord verbeterd. Hij legde in 60 minuten 50.809 kilometer af. Het oude werelduur- record stond met 49.432 kilometer sinds 25 oktober 1972 op naam van de Belg Eddie Merckx. Onderweg bracht Moser ook de wereldrecord op de vijf, tien en twintig kilometer op zijn naam.

Het was aanvankelijk helemaal Mosers bedoeling niet het werelduur- record van Merckx al aan te vallen. Dat wilde hij pas volgende maandag doen. Donderdag wilde de Italiaan zich alleen testen in een aanval op de wereldrecords vijf, tien en twintig kilometer. Toen bleek dat hij uitstekend reed, besloot hij door te rijden en het uur vol te maken.

Moser reed de vijf kilometer in 5.48.243, de tien kilometer in 11.39.720 en de twintig kilometer in 23.30.848. De oude wereldrecords stonden op naam van respectievelijk de Deen Hans Henrik Oersted met 5.50.710 (03-11-'80), de Belg Eddy Merckx met 11.53.20 (25-10-'72) en Merckx met 24.06.80 (25-10-'72).

Zelfs als Francesco Moser er niet in was geslaagd het werelduur- record van Eddy Merckx van 49.431,95 kilometer naar 50.808,37 te brengen, had hij toch veel bereikt. Hij werd in elk geval de populairste wielrenner van Italië voor in maart het nieuwe seizoen weer op gang komt. De populairste zijn staat in het sportgekke Italië gelijk met het verdienen van vele miljoenen lires. Moser, die als toprenners reeds was afgeschreven, kan na de geslaagde missie in Mexico Stad, waar hij de eerste werd die de grens van vijftig kilometer doorbrak, voorlopig niet meer stuk.

De laatste drie jaar werd Moser overtroffen door de zes jaar jongere Beppe Saronni. De "Catenaccio- renner" met een vlijmscherpe eindsprint won twee keer de Ronde van Italië, de Ronde van Lombardije, Milaan - San Remo en het wereldkampioenschap. Mosers laatste grote succes was zijn derde zege in de "Stenenklassieker" Parijs - Roubaix in 1980. Als aanvaller genoot Moser lange tijd meer aanzien dan de verdediger Saronni. Tot de successen steeds meer uitbleven. Het werd voor hem steeds moeilijker bij sponsors contracten af te dwingen zonder in vast salaris van zo'n miljoen gulden per jaar achteruit te gaan. In zijn laatste poging de publiciteit en de miljoenen Tifosi aan zich te binden, graaide Moser al zijn moed bij elkaar en besloot hij iets te gaan doen, waar niemand hem toe in staat achtte: Het onaantastbaar lijkende werelduur- record van Merckx aanvallen. Vijf weken lang stonden de Italiaanse kranten vol over Moser, de naam van Saronni kwam in geen stuk meer voor.

Met twintig overwinningen kreeg Moser het afgelopen seizoen de meeste bossen bloemen. Er was echter geen enkele topwedstrijd bij. Met zijn 32 jaar voelde hij een lichte sleet op zijn lichaam. Sinds zijn debuut bij de profs in 1973 had hij zich in geen enkele wedstrijd ontzien. In veel klassiekers behoorde hij tot de wedstrijdmakers, de inleider van finales. Vaak profiteerden anderen van zijn arbeid. Moser durfde tenminste een inspanning te doen en werd op die manier een "grote" uit de wielersport. Hij waagde het in zijn nadagen als coureur zelfs nog de grootste uitdaging, Merckx' record aanvallen, aan te nemen., Daartoe hadden zich slechts twee renners geroepen gevoeld sinds de Belg op 25 oktober 1972 in de ochtend te Mexcio Stad tot 49.431 kilometer kwam. Ruim twee jaar later kwam de onttroonde uurrecord- houder Ole Ritter uit Denemarken tot 48.653 kilometer. Weer een jaar later staakte de Nederlander Roy Schuiten, eveneens in Mexico, twee pogingen kort na de start.

EN PREPARASHON PA ELIMINATORIO FUTBOL ANTIYANO

Bou di guia di Rob Groener

Selekshon di Korsou a biaha pa Barquisimeto

WILLEMSTAD — Awe mainta a sali rumbo pa Barquisimeto Venezuela e selekshon di futbòl lokal, relashona ku un preparashon di dies dia. Esaki ta en konekshon ku e eliminatoria pa yega na formashon di un selekshon Antiyano ku lo tin di partisipa den e eliminatorio pa e kampeonato mundial di futbòl 1986, kua lo wordu selebra na Mexico. Manera ya ta konosi Antias a keda reparti den grupo unu di e region Sentro Amerika i e prome kompromiso lo ta kontra Merka, ku sigur no por wordu konsidera komo un wesu moli. E selekshon di Korsou ta bou di direkshon dje tèkniko Hulandes señor Rob Groener, asisti pa Etienne Sillé.

Un total di 23 hungado a keda selekta pa forma parti dje selekshon lokal, pero 20 so lo forma parti dje preparashon ku lo wordu hiba na Venezuela. E tres hungadonan ku no a biaha pa Barquisimeto pa motibu di leshon, ta: Jimmy Wolff, Arthur Leito i Erwin Godfried. En total e selekshon lo permanese pa dies dia na Venezuela i ku dos wega di fogeo planea pa tuma luga. E weganan aki lo ta kontra e selekshon B di Venezuela i e ekipo di Barquisimeto. No ta posibel pa e selekshon di Korsou enfrenta esun A di Venezuela ya ku e ultimo aki tambe a biaha pa eksterior.

Tin un plan di entrenamentu basta rigoroso ku a wordu hinka den otro pa e estadia na Barquisimeto. Entre otro esnan selekshona lo wordu somete na tres training diario. Meta prinsipal di esaki ta pa laga e selekshon familiarisa su mes kompletamente ku un tereno di yerba, ya ku a keda demonstra ku esaki ta un dje estorbonan di mas grandi pa hungadonan lokal. Esaki ta komprendibel tambe ya ku na Antiya no tin niun tereno di yerba i ta sigur ku tur e enkuentronan ku lo wordu ehekuta den eksterior relashona ku e eliminatorio mundial lo ta riba un tereno di yerba. For di inisio di aña e selekshon a inisia ku un preparashon basta ekstenso i sigun nos por a kompronde e entrenador ta bastante satisfecho ku e prestashon i atenshon te awor pa parti di e hungadonan.

E selekshon lo regresa Korsou dia 30, pa despues nan ehekuta e prome partido kontra di e selekshon Boneriano na Boneiru dia 5 di februari. E partido di regreso ta pendiente pa tuma luga dia 8 di februari na Korsou. Manera ta konosi Aruba no ta forma parti den e enkuentronan pa yega na formashon di un selekshon Antiyano.

SELEKSHON

E selekshon ku a biaha awe mainta pa Barquisimeto ta wordu forma pa e sigiente hungadonan: Di SUBT: Jozef Nivilac, Ingemar Jandroep, Eric Wever, Stè Girigorie i Eki Oleana. Di Jong Holland: Carlos Simon, O'Neal Leonora, Edsel Neuman (eks hungado di Skèrpènè) i Raymond Lucas. Di Jong Colombia: Wincho Bernadina i John Bacuna. Di UNDEBA: Frensel Alberto, Robert Hansen i Richard Djaoen. Di Victory Boys: Hensley Albertus i Sidney Bito. Di Centro Dominguito: Chica Fransisca i Rene Fonseca. Manera ya menshona e selekshon ta bou di mando di e entrenador Hulandes Rob Groener, asisti pa Etienne Sillé. Señor Vinck lo biaha huntu ku e delegashon komo fisioterapeut i señor Maduro komo esun enkarga ku material. Hefe di delegashon ta señor Stanley Coffie vise presidente di Fedeprof.

Final torneo di tenis "Bon Aña"

WILLEMSTAD — Awe nochi ta tuma luga, kuminsando mitar di shete riba e kanchanan di tenis di RCC na Mon Repos, e bueltа final dje torneo patrosina pa Central Madeirense i ku ta karga e nomber "Bon Aña Tournament". E kampeonan den kada klase lo risibi un pasashi pa Aruba huntu ku un plaka, mientras ku e sub-kampeonan lo risibi un pasashi pa Boneiru i tambe un plaka di merito.

Gedurende komende weekeinde

Geen echte toppers in KNVB-voetbal

Door Willem Dekker

WILLEMSTAD — Dit weekeinde zijn er geen echte toppers in het betaald voetbal programma in Nederland. Zowel in de ere- als eerste divisie zijn echter wel de nodige verschuivingen te verwachten. De meeste aandacht in de eredivisie zal waarschijnlijk uitgaan naar de wedstrijd tussen Sparta en PSV. De miljoenenploeg uit Eindhoven moet op bezoek bij de Spartanen die zeker revanche willen nemen voor de nederlaag in de KNVB beker wedstrijd in en tegen Groningen. Woensdag was een doelpunt van Ron Jans voldoende om de Groningers bij de laatste acht te brengen. PSV kon het daarom nog wel eens moeilijk krijgen tegen de jeugdige Spartanen die thuis een moeilijk te bestrijden ploeg vormen.

Overigens staan ook de andere twee topklubs voor een uitwedstrijd. Ajax moet naar Willem 2 en mag daar naar aangenomen mag worden geen misstap maken. Willem 2 begon de competitie hoopvol maar is ondertussen, na een aantal nederlagen, weer in de onderste regionen van de ranglijst terecht gekomen. Feijenoord gaat naar een andere staartklub, Helmond Sport. Tot nu toe zijn de Helmonders de enige klub in het hele betaalde voetbal die nog geen overwinning hebben behaald. Of dat er tegen kampioenskandidaat inzit betwijfelen zelfs de grootste optimisten maar je weet maar nooit, een kat in nood maakt rare sprongen.

Vier klubs uit de sub-top ontmoeten elkaar in rechtstreekse duels zodat hier, indien de punten niet verdeeld worden de grootste verschuivingen te zien zullen zijn. PEC Zwolle en FC Groningen gaan in het Oostelijke duel uitmaken wie zich voorlopig de sterkste mag noemen. Groningen gesterkt door de overwinning op Sparta, woensdag voor de beker, zal een harde dobber hebben aan de ploeg van Schrijvers, Van Kooten en Rep. Groningen kan in punten echter gelijk komen met de Zwollenaren als men de wedstrijd weet te winnen en heeft bovendien ook nog een wedstrijd te goed. FC Utrecht, wat na de top drie nog steeds op de vierde plaats staat, moet blijk geven van karakter. Na de forse tik die Ajax uitdeelde in de Meer, 5-2 zullen de mannen van Barry Hughes voor eigen publiek graag een goed resultaat halen tegen Go Ahead Eagles. Het verschil tussen deze twee klubs bedraagt ook maar twee punten zodat bij eventuele winst van de Eagles die subtop helemaal in elkaar schuift. De andere klubs uit die subtop Roda JC en Haarlem staan beide voor een uitwedstrijd. Roda moet naar het zeer lastige en de laatste weken goed presterende Excelsior. Dit keer zullen de Kralingers niet uitwijken naar de Kuip maar blijven gewoon op het eigen vertrouwde veldje. Gezien de twee gelijke spelen tegen Ajax en PSV kon men in deze wedstrijd weleens gaan stunten. Roda net bezig met een herstel kon daar wel eens het slachtoffer van worden.

Ook Haarlem gaat een moeilijk weekeinde tegemoet met de wedstrijd tegen Volendam in het vooruitzicht. Immers op eigen veld zijn de Volendammers een zeer moeilijk te bestrijden tegenstander. Men hoopt in Volendam echter nog steeds op het grote succes wat tot op heden nog steeds op zich laat wachten.

Men hoopt in Volendam op een schokeffect na het wegzenden van trainer Cor van der Hart maar ook de interim trainer Joep Steur kon de ploeg niet tot grote daden aanzetten. Met de komst van een grote sponsor hoopt Volendam echter dit seizoen in ieder geval de eredivisie veilig te stellen om dan het aankomende jaar, vermoedelijk onder de leiding van het duo Leo Beenhakker en Bobby Haarms, door te stoten naar de subtop. Grote plannen in Volendam maar dan zal men wel een aantal wedstrijden moeten winnen, zoals dit weekeinde bijvoorbeeld tegen Haarlem.

Twee andere degradatie kandidaten, Den Bosch en DS'79, mogen thuis proberen de volle winst binnen te halen en op die manier weer een beetje ruimer te kunnen ademhalen. De Dortenaren gingen eerder deze week in de replay van hun bekerwedstrijd tegen eerste divisieklub NEC lelijk onderuit toen men massaal voor de aanval koos. Twee doelpunten tegen, was het resultaat wat NEC bij de laatste acht van de bekerstrijd bracht. DS zal ongetwijfeld die kater willen wegspoelen met een goede wedstrijd en hopelijk de volle winst tegen AZ'67. De Alkmaarders spelen dit seizoen ver beneden hun kunnen en nemen met 16 punten de bovenste plaats van de middenmoot in. Den Bosch heeft het op papier net zo moeilijk tegen het bezoekende Fortuna Sittard. De ploeg van de vertrekkende trainer Frans Korver heeft evenveel punten als AZ'67 maar een iets slechter doelgemiddelde. Den Bosch heeft thuis al eens eerder gestunt, 3-0 tegen Ajax, en moet in staat worden geacht toch minstens een punt over te houden aan dit duel.

EERSTE DIVISIE

Koploper Twente mag dit weekeinde uitrusten maar zal die gedwongen rust zeker gebruiken voor een oefenwedstrijd. Immers men wil rechtstreeks promoveren dus mag er geen verslapping van de aandacht optreden. Het op de tweede plaats staande mag geen problemen hebben met het bezoekende Heracles terwijl de Graafschap als derde topper geen misstap mag maken tegen het Rosendaalse RBC. Achter dit top drietal vinden we drie achtervolgers die hopen op een misstap van de ranglijstaanvoerders. Cambuur, vierde, moet helemaal naar Telstar terwijl Den haag FC VVV op bezoek krijgt. Beide wedstrijden zullen op het scherpst van de snede gestreden worden zodat een puntendeling tot het meest voor de hand liggend genoemd mag worden.

Vitesse, de klub van absolute topscorer Remco Boere, ontvangt NAC, tot vorige week werkgever van ex-topscorer Ruud Geels die besloot met betaald voetbal te stoppen. Beide klubs spelen geen belangrijke rol in de eerste divisie maar kunnen zich hooguit nog mengen in de strijd om een der periodetitels die nog over zijn.

Heerenveen tegen NEC, Eindhoven tegen SVV en Veendam tegen de FC Wageningen zijn wedstrijden die van belang zijn voor de statistieken maar die zeker geen grote verschuivingen in de ranglijst tot gevolg zullen hebben. Bij Eindhoven werd men trouwens deze week verblijd met het bericht dat trainer Ad Versluijs voor een jaar heeft bijgetekend.

Chin-A-Lien kandidato fuerte pa titulo

Kampeonato di agedres Capablanca

WILLEMSTAD — Djabierne siman pasa klup di agedres Capablanca a kontinua ku su kampeonato 1983. Den e "clash" di anochi dos di e kandidatonan ku ta aspira riba e titulo kampeonil, esta Omalio Merien i Frans Heijtel, a enfrenta otro. Merien a habri ku e sistema "ingles" i a konstrui un posishon hopi komplika den sentro di tablero, ehersiendo un dominio leve ku su peonan.

Heijtel sin embargo a mantene su defensa hermetiko.

Merien komo tal a hanyele obliga na forsa un penetrashon i den e maniobra aki ela komete un fayo pisa, ku e konsekuensia ku ela perde un alfil. Heijtel a mantene e ventaha di material i finalmente derota su atversario pa via di tempu.

Heijtel kende dia pa dia ta subiendo riba e ranking di agedres na Korsou, ku e resultado obtene a kosto di Merien awor ta empata na prome luga den e kampeonato di Capablanca, huntu ku Gerard Chin-A-Lien. Esaki den sentido ku ambos tin unikamente dos punto perdi i esaki ta hasi e kampeonato sumamente interesante.

Resultado kompletu dje enkuentronan ku a tuma luga djabierne ultimo ta komo sigiente: O. Merien — F. Heijtel 0-1; N. Nicastia — G. Mirza 0-1; J. Plaate — B. Demei 1-0; E. Plaate — H. Hellburg 0-1; M. Tramm — S. Obispo 0-0; A. Fransisca — M. Jeandor 0-0. Den e dos ultimo enkuentronan menshona ambos hungado a perde pa default.

POSISHON

E tabla di posishon despues di 12 buelta ta komo sigiente: 1. G. Chin-A-Lien 9-11; 2. J. Krolis 8 1/2-11; 3. F. Heijtel 8-11; 4/5. R. Chin-A-Lien i L. Renaud 7-10; 6. O. Merien 6-10; 7. J. Plaate 5 1/2-10; 8/9. G. Mirza i N. Nicastia 5-10; 10. B. Demei 5-11; 11/12. J. Elvilia i J. Lapas 1-11; 13. L. Abad 0-11.

Den grupo di nobato e tabla di posishon ta komo sigiente: 1. M. Jeandor 7-8; 2. H. Hellburg 6-8; 3. A. Fransisca 5-7; 4. E. Plaate 2-8; 5. M. Tramm 1-8; 6. S. Obispo 0-7.

E kampeonato ta kontinua awenochi den sede di Capablanca na Plantersrust, ku e sigiente enkuentronan: J. Krolis — R. Chin-A-Lien; L. Renaud — G. Mirza; B. Demei — N. Nicastia; J. Plaate — O. Merien; S. Obispo — E. Plaate; H. Hellburg — M. Jeandor; M. Tramm — A. Fransisca.

OLYMPISCHE SPELEN, LOS ANGELES — De journalisten, die komende zomer in Los Angeles de Olympische spelen verslaan, zullen op hun plaatsen niet de beschikking hebben over een televisietoestel, zoals dat sedert spelen van 1964 (Tokio) het geval is. Richard Parelman, een lid van het organisatiecomite, heeft verklaard dat de organisatie niet over de middelen beschikt om deze voorzieningen voor de journalisten te treffen.

Geen wijziging in badmintoncompetitie

WILLEMSTAD — Ook afgelopen dinsdag waren er weer badmintonwedstrijden voor de bondscompetitie; hoewel er van de zeven te spelen wedstrijden uiteindelijk maar drie gespeeld werden. In de hoofdklasse kreeg Animo-I op deze manier een makkelijke overwinning, doordat tegenstander Fling Shuttle zich had teruggetrokken uit de competitie. Door dezelfde reden won in de eerste klasse Cadushi-3, terwijl in die klasse ook Animo-2 de punten cadeau kreeg, doordat Asiento-3 verstek liet gaan. In de tweede klasse tenslotte kwam Zeemacht niet opdagen wat een 6-0 overwinning voor Cadushi-5 betekende.

In totaal werd er in iedere klasse dus nog maar één wedstrijd gespeeld. In de hoofdklasse was dit Asiento-2 tegen Cadushi-1. Deze wedstrijd werd uiteindelijk een 3-2 overwinning voor Cadushi doordat zij in de dubbelspelen toch sterker waren dan Asiento. Het winnen van één enkelpartij is daarbij genoeg om de twee punten op te strijken.

In de eerste klasse speelde Cadushi-2 tegen clubgenoot Cadushi-4. Het tweede team dat in de meeste partijen een duidelijk overwicht had, moest echter toch een partij uit handen geven, doordat Glenford Simmons in de herenenkel Henk Oostenbrink niet de baas kon.

In de tweede klasse bleek Asiento-4 te sterk voor Cadushi-6 en vulde haar reeks van gewonnen partijen nogmaals aan met zes punten.

De volledige uitslagen:
HOOFDKLASSE: Asiento-2 — Cadushi-1 2-3; Fl. Shuttle-1 — Animo-1 0-5.
EERSTE KLASSE: Cadushi-4 — Cadushi-2 1-5; Cadushi-3 — Fl. Shuttle-2 6-0; Animo-2 — Asiento-3 6-0.
TWEEDE KLASSE: Asiento-4 — Cadushi-6 6-0; Zeemacht — Cadushi-5 0-6.

De stand:

HOOFDKLASSE						
Cadushi-1	6	5	0	1	10	23- 7
Animo-1	6	5	0	1	10	20-10
Asiento-2	6	3	0	3	6	19-11
Asiento-1	5	1	0	4	2	8-17
Flying Shuttle-1	5	0	0	5	0	0-25
EERSTE KLASSE						
Cadushi-3	7	7	0	0	14	37- 5
Cadushi-2	7	6	0	1	12	32-10
Animo-2	7	2	3	2	7	23-19
Asiento-3	7	2	1	4	5	15-27
Flying Shuttle-2	7	1	1	5	3	9-33
Cadushi-4	7	0	1	6	1	10-32
TWEEDE KLASSE						
Asiento-4	6	6	0	0	12	34- 2
Cadushi-5	6	5	0	1	10	27- 9
Cadushi-6	6	2	0	4	4	13-23
Animo-3	5	1	0	4	2	10-20
Zeemacht	5	0	0	5	0	0-30

CURAÇAO AGENDA

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEES-KUNDIGEN
ZATERDAG
21 Januari 1984 vanaf 08.00 uur t/m 22 januari 1984 om 07.00 uur:
Stads- en 2de distrikt Oost: dokter Rauchbaar, Spreekkamer Landhuis Rust en vrede, tel.: 76199; spreekuren: 11.00-12.00/ 17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 76199.
ZONDAG
Stads- en 2de distrikt Oost: dokter Lutchman, Spreekkmaer Montagne Rey, tel.: 674821; spreekuren: 11.00-12.00/ 17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 672880.
(dit geldt voor patiënten voor de volgende artsen: mevr. Guerrero, Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, mevr. Nassy-Tseng, Lutchman, Tseng, Rauchbaar, Braakman, Doran en Pattinaja)

20 Januari 1984 vanaf 18.00 uur t/m 23 januari 1984 om 06.00 uur:
Stads- en 2de distrikt West: dokter Swart, Spreekkamer Van Leeuwenhoekstraat 15, tel.: 24113; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 82367.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, mevr. Goilo, mevr. Van der Burgh, mevr. Braakman, King, mevr. Soliana, Durgaram, Heerenveen, Nivillac, mevr. Rosales-Concession)

Derde distrikt Bandabao: dokter Botero Duque, Spreekkamer Soto, tel.: 641790 - 641690; spreekuren **zaterdag:** 10.00-12.00 / 17.00-18.00 uur, **spreekuren zondag:** 09.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 641790 - 641690.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Vonhögen, Schellens, Botero Duque, Hernandez)

***

NACHTDIENST eilandsgeneeskundige v.w.b. het derde distrikt gelieve tel.: 641658 te bellen en dan het antwoordapparaat af te wachten (dit geldt uitsluitend voor gouvernementspatiënten van Bandabao).

***

WIT GELE KRUIS (wijkverpleging): kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag gesloten; de wacht heeft zuster Magdalena, tel.: 672437 en zuster van Velthoven, tel.: 76728.

TANDHEELKUNDIGE KLINIEK: woensdagmiddag van 14.00-16.00 uur gelegenheid voor behandeling.

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmiddag van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.

BOTICA BANDABAO: geopend van maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag gesloten.

***

BOTICA'S **(nachtdienst)**
Otrobanda: Otrabanda, tel.: 25633; Punda: Bettina, tel.: 77055.

***

VERLOF BEGRAFENIS
21 januari: P.A.J. Scherptong, Paradijs 8.
22 januari: M.A. Frans, Kaya Cumulus 22.

***

DIVERSEN
CENTRO PRO ARTE: 20.30 uur anochi cul- [illegible]

CULTUREEL CENTRUM CURAÇAO: t/m 25 januari tentoonstelling tekeningen van leerlingen van Dineke v.d. Geest; openingstijdens 10.00-12.00/15.00-17.00 uur; zaterdag en zondag gesloten.

***

OPENBARE BIBLIOTHEEK (Johan van Walbeeckplein 13):
Afd. Volwassenen: dinsdag, woensdag en vrijdag van 10.00-12.00 uur; maandag, woensdag en vrijdag van 14.00-20.00 uur; dinsdag en donderdag 14.00-18.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.
De studiezaal is op maandag en donderdag ook open van 10.00-12.00 uur.

FILIAAL MUNDO NOBO: alleen op maandag en vrijdag open van 14.00-20.00 uur (voor volwassenen).

FILIAAL BARBER: maandag t/m vrijdag open van 09.00-12.00 uur; dinsdag van 14.00-19.00 uur.

JEUGDBIBLIOTHEEK (Consciëntiesteeg, Plaza Brion): maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag, woensdag en vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur en zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BIBLIOTHEEK MONGUI MADURO (Landhuis Rooi Catootje): openingstijden dinsdag, donderdag en vrijdag van 09.00-12.00 uur (voor afspraken gelieve mevr. Dankmeyer, tel.: 34263 op te bellen).

BIBLIOTHEEK ALLIANCE FRANÇAISE: iedere zaterdag uitlenen van Franse boeken van 14.00-18.00 uur - Pokkerweg 7.

DOCUMENTATIECENTRUM "ZIKINZA": geopend op werkdagen van 08.00-11.30 14.00-18.30 uur - Roodeweg 7A.

BUREAU VOOR LEVENS- EN GEZINSMOEILIJKHEDEN (Roodeweg 236, tel.: 26388): openingstijden 07.30-12.00 13.30-17.00 uur.

SPEEL-O-THEEK (Uteweg): open woensdag en vrijdag van 15.00-18.00 uur.

BARBARA BEACH CO.: iedere dinsdag- en vrijdagmiddag (behalve feestdagen) excursies en rondleiding naar de Tafelberg: vertrek: 14.00 uur vanaf de White Gate (Porta Blanco).

ST. ELIZABETH HOSPITAAL EN SANATORIUM: bezoekuren 's morgens van 11.30-12.30 uur en 's middags van 16.00-19.00 uur (kinderafdeling van 10.00-19.00 uur en Intensive Care: 18.00-19.00 uur).

FUNDASHON PA KONSUMIDO (Scharlooweg 64, tel.: 611733): openingstijden van 08.30-12.00 14.00-17.00 uur.

BRIDGECLUB CURAÇAO: iedere vrijdagavond om 20.00 uur bridgen - Huize Scherpenheuvel.

SCHOOLADVIESDIENST: elke woensdag van 14.00-16.00 uur is er vrij spreekuur.

CARMABI (Caribisch Marien Biologisch Instituut): openingstijden maandag t/m van 08.00-16.30 uur.

TENTOONSTELLING
CURAÇAOSCH MUSEUM: openingstijden 10.00-12.00/14.00-17.00 uur (behalve op maandag en laatste zondag van de maand).

HARTS GALLERY (Dr. Hugenholtzweg 36): openingstijden 09.00-12.00/14.00-18.00 uur.

SYNAGOGE: museum open van maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur.

BIOSCOOP
GOLDEN DRIVE-IN
21.00 uur *Staying Alive* (musical, Engels, met John Travolta, alle leeft., *f*.5,-);
24.00 uur *Vice Squad* (actiefilm, Engels, 18 jr., *f*.5,-).

***

TELECURAÇAO
VRIJDAG: 16.30 Little House on the Prairie; 17.30 Cartoons; 18.00 AGHUSA; 18.30 Agedres na plaka Chikí; 18.45 Telenovela: Ronda de Piedra; 19.30 Century of Surgeons; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 TeleCuraçao Special (Witness to Yesterday); 21.00 Magnum P.I.; 22.00 Show di Job; 23.00 Tempu pa Dios; 23.05 Sluiting.

ZATERDAG: 16.30 Cisco Kids; 17.00 TeleFiesta; 18.00 CHIPS: 19.00 Panoramiek; 19.30 Pink Panther; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 TeleCuraçao Special (Elephant Park); 21.30 Estreno (Aces High); 23.30 Sluiting.

LANDHUIS BRIEVENGAT: geopend van maandag t/m vrijdag van 09.30-12.30/15.00-18.00 uur en iedere laatste zondag van de maand van 10.00-18.00 uur (toegangskaarten verkrijgbaar bij Curava en landhuis Brievengat).

CHRISTOFFELPARK: 08.00-15.00 uur geopend voor publiek (na 14.00 uur wordt niemand meer toegelaten).

TEMPEL GALLERY: openingstijden dagelijks van 11.00-24.00 uur; zaterdag en zondag van 18.00-24.00 uur.

KAS DI ARTE KORSOU (Local Art Gallery), Schrijnwerkersstraat 14, zijweg Breedestraat Otrobanda: open dagelijks van 09.00-18.00 uur; dinsdag en zondag gesloten.

Ingezonden

De Shell

DE SHELL EN de minister-president.

Donderdagavond, 12 januari '84: een historische gebeurtenis op de tv, namelijk onze premier drukt de grote (en dus machtige) Shell- vakbond op de knieën. Hij draagt allerlei argumenten aan om de slechte financiële- en concurrentie- positie van de olie-multinational gestalte te geven. Hierin is de heer Martina, naar mijn mening, slechts zeer ten dele geslaagd. In het vervolg van dit artikel wordt getracht om deze uitspraak te onderbouwen. Wel moet ik erkennen dat het me goed bevallen is dat de regering zich zo aktief met deze "Shell-problematiek" bezig houdt. Blijkbaar hebben wij toch wel wat geleerd uit het verleden (o.a. de vijftiger jaren, toen de regering zich wel afzijdig hield van de naderende grote maatschappelijke gevolgen van het automatiserings- proces).

Argumenten van de premier en de kritiek hierop

Kortweg, volgens de premier: er moet per sé het één en ander [illegible] ren. Hiertoe moet er steeds geïnvesteerd worden. Momenteel zijn de productiekosten te hoog en er moet ondermeer bezuinigd worden op de loonkosten. Dit moet, want de concurrentie is groot en bovendien zijn er enkele bijkomende negatieve ontwikkelingen voor de Shell:
a. Europese olie- raffinaderijen zijn bevoordeeld door de plaatsgevonden relatieve waarde- vermindering van Europese muntsoorten ten opzichte van de Amerikaanse dollar. Dit argument is niet al te sterk, want:
Men moet relatief hogere aankoopprijzen en transport-kosten betalen (vanwege de waardevermindering) voor de, uit niet-Westeuropese landen, geïmporteerde aardolie. Het effect van bepaalde relatief lagere productiekosten zal deels geneutraliseerd worden door de stijging van andere productiekosten.
Er is nog niets gezegd over de omstandigheid óf de Shell Curaçao al dan niet een concurrentieverhouding heeft met de bedoelde Westeuropese raffinaderijen. Anders gesteld, zet Shell Curaçao aardolie- producten af op de Westeuropese markt (waar je "markt- gebonden" olie- raffinaderijen hebt) of omgekeerd?
b. Devaluatie van de (Venezolaanse) bolivar heeft geresulteerd in 300% vermindering van de productie- kosten. Dit argument kan gewoonweg niet kloppen, zeker niet op wat langere termijn. Venezuela, indien nog niet ingezet, staat aan de vooravond van een serie hoognodige loonrondes (= algemene en schokgewijze stijging van de lonen, om de koopkracht enigszins op peil te houden). Hierdoor en door de steeds duurder wordende import- artikelen, vooral vanwege de devaluatie, zal het genoemde voordeel maar van korte duur zijn. Normaliter slaat een dergelijk voordeel zelf over in een nadeel.
c. Circa 100 Amerikaanse olieraffinaderijen zijn reeds gesloten. Hiermee is er, volgens mij, nog maar weinig gezegd. Belangrijke vragen in deze zijn: Waarom zijn die bedrijven gesloten? Betreft het kleine, onrendabele bedrijven en/of treedt er hiermee het bekende verschijnsel op van opgaan in grote concerns? Bovenal moeten we de functie van Shell Curaçao niet vergeten, namelijk die van "balancing refinery" (olie- raffinaderij die talrijke producten produceert en deze op tal rijke deelmarkten afzet en..... tekorten van andere raffinaderijen snel kan opvangen). Anders gezegd, als wij met die bedrijven te maken hebben, dan moet dit wel (beter) aangetoond worden (met gegevens).

Afgezien van deze (voorlopige) kritiekpunten moet nog gewezen worden op een opvallende zaak: reeds in het omvangrijke Amigoe- artikel, van 2 december '83, kan men (vrij duidelijk) lezen dat Maraven erbij gebaad is dat ondermeer de arbeids- kosten bij Shell Curaçao omlaag gaan; dit vanwege een mogelijke participatie. De Shell- directie zit in een lastige situatie en Maraven kan ze helpen door... de druk op Shell te vergroten; m.a.w. door de grondstof, geïmporteerd uit Venezuela, voor bijvoorbeeld één of twee jaar duurder te maken; een perfecte show en men leze het artikel nogmaals over. Vandaar dat wij alert moeten worden als de Shell- directeur onze premier publiekelijk complimenteert en zijn tv- toespraak indrukwekkend vindt: pas op, heer Martina: U weet, op grond van Uw eigen gevechten met de Shell- directie over winstbelasting etc. en mogelijkerwijs ook uit de literatuur over multinationals, dat deze bedrijven alle middelen gebruiken om hun doel te bereiken!

Tenslotte wens ik, nu pas en bewust, in te gaan op het uiteindelijke doel van dit artikel: trachten aan te geven dat de Amigoe- redactie een kritischer houding moet aannemen t.o.v. het plaatsgevonden historisch moment: onze premier op de bres voor de Shell, zonder keiharde argumenten!

Volledigheidshalve nog het volgende:
— het zal best waar kunnen zijn dat de financiële situatie van de Shell somber uitziet en dat de arbeiders moeten inleveren. Juist deze gegevens zijn geheim voor ons, maar we moeten ons niet laten inpakken door charme van een (vooraanstaande) politicus;
— een eventuele machtigingswet moet voorafgegaan worden door een goede en duidelijke presentatie van feiten, van regeringswege (die een degelijke toetsing kunnen weerstaan). Ook de rol van Maraven moet eigenlijk nader onderzocht worden, maar...... zal dit wel mogelijk zijn?

E. COSTER

Naschrift redactie:
De Amigoe becommentarieerde deze kwestie reeds op vrijdag 2 december 1983 in een hoofdredactioneel commentaar onder de kop «slik die pil!», lang voordat de regering met zijn opinie kwam.

Extreem links en rechts gewaarschuwd

Argentijnse president: geen geweld tegen leger

BUENOS AIRES — President Raul Alfonsin van Argentinie heeft opgeroepen geweldddaden tegen het leger te stoppen en zich uitgesproken voor rechtvaardigheid, zonder aanzsiens des persoons. Na de recente onthullingen over het optreden van de militairen in de strijd tegen de guerrilla en tegen politieke tegenstanders is bij een deel van het publiek een vijandige houding tegen het leger merkbaar.

In een toespraak bij de herdenking van de een jaar eerder overleden ex-president Arturo Illia heeft Alfonsin die sinds december aan de macht is een krachtig beroep op de bevolking gedaan zich te ontzien van acties tegen het leger en de militairen. Hij deed dit nadat zich verschillende incidenten hadden voorgedaan rond militaire functionarissen, die betrokken zijn bij onderzoekingen naar het verdwijnen van Argentijnen en buitenlanders onder het vorige militaire bewind. Extreem links noch rechts sectarisme kan de huidige regering van zijn koers doen afwijken waarbij het gaat om de bescherming van de rechtsstaat. Hij waarschuwde deze extreme groepen ervoor geen misbruik te maken van de huidige situatie. Op de eerste plaats staat het streven naar verzoening en naar rechtvaardigheid. De waarheid moet, aldus Alfonsin, tot zijn recht komen. Dit is de basis voor het justitiele beleid van zijn regering.

De militairen die het mikpunt van agressie zijn geworden schrijven deze toe aan de mensenrechten-organisaties. De regering is echter van mening dat het hier gaat om «activisten». In dit verband vroeg Alfonsin zich af wat het met democratie te maken kan hebben dat men burgers lastig valt die moeten getuigen in een onderzoek. Dan wordt het begrip democratie een leugen. Als men dit doet in naam van het recht, dan heeft men het kennelijk over het recht van de volks- tribunalen, maar dan is er geen sprake van een rechtsstaat, aldus de president. Hij maakte van de gelegenheid meteen gebruik om de militaire leiders er op te wijzen dat het hen verboden is zich in te laten met de politiek. Zij mogen zich alleen met militaire zaken bezig houden, aldus Alfonsin.

Argentinië: strijd tegen subversie

BUENOS AIRES — De minister van Binnenlandse zaken Antonio Troccoli van Argentinie heeft de beslissing van de regering onderstreept om met de wet en het recht in de hand elke subversieve poging de kop in te drukken. Daarbij doelde men ook op het feit dat er een aanslag is gepleegd op de pauselijke nuntiatuur in de Argentijnse hoofdstad. De bewindsman legde de verklaring af tegenover de pers in Corrientes, op ongeveer 1400 kilometer ten noorden van Buenos Aires. Alle excessen welke zich mogen voordoen zullen aangepakt worden. Volgens de minister gebeuren aanslagen zoals op de nuntiatuur door paramilitaire en parapolitiele benden welke buiten de maatschappij opereren en welke ten dienste stonden aan de vorige machthebbers.

TE KOOP AANGEBODEN CURACAO

TOYOTA CORROLLA 1976, ƒ.2.500,-, Noord Zapateerstr. H 29A.

RENAULT 4, bj. '76, i.z.g.st., ƒ.2.500,-, tel.: 78944.

GLASTRON- FIBERGLASS boot, 16 voet, 75 HP Johnson outboard, trailer, ƒ.6.500,-, Parallelweg 21, tel.: 83533.

MERCEDES 230, 6 cyl., 1973. Inl. tel.: 671249.

TOYOTA COROLLA Station 1979 met airco, keurings- kaart en wegen-belasting 1984, in goede staat ƒ.3.000,-, tel.: 83263.

BUICK LE Sabre Limited, 2-deurs, fully equipped, 22.000 km gereden, in staat van nieuw, ƒ.14.900,-, Hermesweg 18, tel.: 9-2670 (k.) of 76341 (h.).

TI-99/4A HOME COMPUTER incl. acces., tel.: 35484 na 17.00 uur.

T.E.A.B. AUTO Rambler, bouwjaar 1970. Inlichtingen tel.: 82650.

IJSKAST ƒ.350,-, tel.: 80877.

JEEP FORD, macreem, tapecassette, radio AM/FM, bonita kolor, finansiamentu posibel. Inf. tel.: 76821.

BAR (GEM...) houten whiskey-vaten ƒ.250,-; restanten porch sale, zaterdag a.s. 9-12 uur Parallelweg 31, tel.: 84236.

NEW RATTAN livingroom set with large buffet. Set includes: 1 buffet, 2 couches, 2 chairs, 1 coffee table, 2 side tables; diving tank (very good condition); plants; transformers, Cassandraweg 27 (Jongbloed), phone 79386.

MAZDA 323, bj. 1982, i.z.g.s., ƒ.7.800,-, Pasenshiweg 1, tel.: 673890 na 5.00 pm.

WEGENS VERTREK inboedel, Mene Grandeweg 19B, tel.: 43147.

ELECTRISCHE GITAAR, merk Gibson E.S. / 347; z.g.a.n., vraagprijs ƒ.2.750,-, tel.: kantooruren 611211, 's avonds 672003.

TOYOTA CARINA, bj. '77, ... radio- caseette; tv- ta... tel.: 615158.

... kerbruin bestaande uit grote driezits- bank en twee fauteuils, nieuwprijs ƒ.4.900,-, nu alles voor ƒ.1.500,-. Moulinex- machine (meat grinder, saladmaker en fruit juicer), z.g.a.n., voor ƒ.75,-, Van Goghstraat 8, Jongbloed, tel.: 79346.

GOED ONDERHOUDEN auto merk AMC Matador, bouwjr. 1975, vol automaat etc., 6 cylinder, prijs ƒ.2.500,-. Adres: O. Koster, Gosieweg 170, tel.: 75804, werk: 674259.

WEGENS TE kleine behuizing: nieuwe porch set, merk Herlag, Duits, super lux, 4 verstelbare stoelen en kussens, 1 bankje en kussen, 1 ronde tafel, 1 verrijdbare bar, materiaal hout, kleur wit etc. Adres: O. Koster, Gosieweg 170, tel.: 75804, werk: 674259.

NIEUW WOONHUIS (grote zaal, 3 slaapkamers, keuken, badkamer met ligbad, overdekte porch), 785 m2 eigendomsgrond, direct opleverbaar, prijs ƒ.159.000,-. Verdere inlichtingen: Van Goghstraat 8, tel.: 79346.

PHILIPS TUNER, pick up, amplifier, boxen ƒ.500,-; antieke spiegel/schommelstoel ƒ.125,-/ ƒ.200,-; compleet aquarium 220 ltr. ƒ.300,-; bamboe schommelstoel ƒ.75,-; keukenstoelen/ tafeltjes/lampen ƒ.20,-, St. Michielsweg 21, tel.: 82318.

4- DEURS BUICK Century (compacte Amerikaan), 62.000 kilometer, alles power, vele extra's w.o. automatic, airco, cruise control, AM/FM cassette, macwheels etc., ƒ.7.200,-; modern leren bankstel, 3 + 2- zitsen voetenbankje, kleur camel ƒ.1.200,-, Jongbloedweg 62, tel.: 77144 na 6 uur.

HONDA CIVIC 1975, tel.: 78024, vraagprijs ƒ.1.500,-.

MINI AUSTIN, bouwjaar 1974, i.z.g.s. Voor inf. tel.: 615562/ 615695, maandag — vrijdag 8.30-12.00/1.45-17.30 uur.

TOYOTA COROLLA 1977, vraagprijs ƒ.1.500,-, Kaya Lamper 96, Seru Fortuna na 5 uur.

TE KOOP GEVRAAGD CURACAO

TA BUSKA pa kumpra un pida tereno di mas o menos 500 pa 600 m2, sea erfpacht o tereno propio, tel.: 25595.

TE HUUR AANGEBODEN CURACAO

GEMEUBILEERD APPARTEMENT in rustige buurt. Inlichtingen: tel.: 82650.

TE HUUR GEVRAAGD CURACAO

ONGEMEUBILEERD HUIS, tel.: 81217 na 6.30 pm, P.O. Box 2098, Curaçao.

HUIS: ongemeubileerd, 2 à 3 slaapkamers, goede buurt, huur ± ƒ.600,-/mnd. Graag aanbiedingen: Trans Caribbean N.V., tel.: 54637/54673, na 6 uur: 671008.

MET SPOED: woning voor echtpaar zonder kinderen, t/m ƒ.600,-, tel.: 615299.

TE KOOP AANGEBODEN ARUBA

HUIS, PONTON 66, eigendomsterrein, vier slaapkamer, een bad plus meidenkamer met bad. Informatie: Ponton 66, tel.: 21529.

TERENO PROPIEDAD na "Paramira" Solito, banda di RCA, 400 t/cu 962 m2, tel.: 22188, 24785, 26177.

VISSERSBOOT, NIEUW, 16x5 voet, geheel uit Hardwood (greenheart), onverslijtbaar, prijs ƒ.3.000,-. Bel: 27041 kantooruren.

G&S 9 FT. JUMPBOARD + twee jumptuigen, 4,5 m2; powerflex jumpzeilen 3, 4, 5, 6 m2; jumpboard 10 ft.; surfharnas, tel.: 25952.

MISTRAL SURFBOARD + twee zeilen ƒ.350,-; stereoset 3 in 1 + speakers ƒ.400,-, Rooi Koochi 46, tel.: 47192.

PATIO SALE: Sun. Jan. 22 8 am. to 5 pm., Seroe Colorado, Bung. 352: car sale: 1981 Buick Regal, ƒ.15.000,-, 6 cyl., automatic, 22.500 miles, air cond., cruise control, AM/FM stereo, full equip., office tel.: 46614, home: 47753.

COLLIE PUPPIES (Lassie hondjes), lief voor kinderen, tel.: 22140.

PORCH SALE iedere dag van 2 pm. tot 7 pm.: meubels; planten; wasmachine; keukengerei; fiets (±6 jr.) en andere. Alles moet weg. Palm Beach 108, tel.: 25952.

TE HUUR AANGEBODEN ARUBA

KANTOORRUIMTE MET telefoonlijn, wc, aankomsthal, nieuwe airco en nieuwe vloerbedekking, totaal 48 m2, ƒ.750,- p.m., tel.: 32650.

APPARTEMENT IN G. Madurostraat. Informaties tel.: 21696.

VOLLEDIG GEMEUBILEERD woonhuis gelegen in centrum Oranjestad. Kan direct betrokken worden, tel.: 24515 of 22993.

GROTE RUIMTE voor kantoor in Nassaustraat, tel.: 21630.

NU VRIJ: woning met 1 slaapkamer, volledig en gezellig ingericht, in rustige omgeving, telefoon beschikbaar. Inl.: tel.: 27485.

PERSONEEL GEVRAAGD ARUBA

MAID WANTED 5 mornings, Monday to Friday, near town, 2 bedroom house. Please call 23882 anytime.

DIVERSEN ARUBA

WANTED ROOMMATE to share appartment on Smith Blvd. Call after 6 pm. 26397.

AF TE halen: puppies. Adres: Dadelstraat 32.

VRIENDELIJK GASTGEZIN gezocht voor 3 weken, ook vriend(in) zou gezellig zijn voor ambt wed., 57 jr. Brieven mevr. Postma, Luynhorst 208, 6714 JO, Ede, Nederland.

BIJLESSEN
Natuur- en Wiskunde
Tel.: 9-3634

De Regering van de Nederlandse Antillen

zoekt voor spoedige indiensttreding een:

CHEF FORMATIEZAKEN

De Afdeling Formatiezaken is evenals de afdelingen Administratie, Beheer en Rechtspositie een onderdeel van het Centraal Bureau voor Personeelszaken.
De Afdeling Formatiezaken heeft tot taak:
Het vaststellen van personeelsformaties, die zowel in organisatorische, personele en financiële opzichten verantwoord dienen te zijn en bijdragen tot een verdere ontwikkeling van het personeelsbeleid binnen de landsoverheid.
De Afdeling omvat 6 H.B.O.-medewerkers, 2 M.B.O.-medewerkers en 2 administratieve krachten en heeft als taakgebied de circa 40 landsdiensten, verspreid over de 6 eilanden.
De Chef Formatiezaken zal primair belast worden met het onderbouwen en verder uitdragen van de afdelingszaken volgens een duidelijk vooraf bepaald plan, waaronder:

- het coördineren van de werkzaamheden op de afdeling;
- het adviseren van de Regering bij het opstellen van formatieplannen;
- het waarderen van funkties aan de hand van daartoe vastgestelde normen en het in overheidsverband bijdragen aan de verdere ontwikkeling van waarderingsnormen;
- het adviseren bij de vaststelling van funktie-eisen voor interne en externe selektie, personeelsbeoordeling, vorming en opleiding e.d.;
- het mede vormgeven aan de aktualisering van het personeelsbeleid binnen de landsoverheid;
- het mede-coördineren en begeleiden van overheidsprojekten zoals reorganisatie openbare diensten, automatiseringsprojekten e.d.;
- het onderhouden van contacten met de Ministerraad, Hoofden van Dienst, vertegenwoordigers van vakbonden en diverse overheidsorganen.

Funktie-eisen:

- minimaal H.B.O.-niveau en bij voorkeur academisch niveau;
- leeftijd boven 35 jaar;
- ruime kennis op het gebied van personeels- en organisatiewerk en bij voorkeur ervaring in het organisatie-adviewerk binnen de Overheid;
- goede [illegible] eigenschappen en vermogen om leiding te geven;
- [illegible] in team-verband de problematiek aan te pakken.

De funktie is voorlopig gewaardeerd conform de rang van referendaris (maximum NAf. 4616,- p.m. voorgehouden) en kan bij verdere uitbouw van de werkzaamheden verdere perspektieven opleveren.
Afhankelijk van de kennis en ervaring van betrokkene is een bezoldiging overeenkomstig de rang van administrateur mogelijk.
De gebruikelijke rechtspositieregelingen zijn van toepassing.
Een psychologisch onderzoek kan deel uitmaken van de selektie-procedure.
Voor nadere inlichtingen kan kontakt opgenomen worden met de heer mr. E.F. SAS-[illegible] van het Centraal Bureau voor Personeelszaken, telefoon 612666.

EXECUTORIALE VERKOOP

Op dinsdag, de 24e januari 1900 vier en tachtig, des voormiddags te 10.00 uur, zal door ondergetekende, deurwaarder der belastingen op Curacao, aan de Scharlooweg No.35, in het stadsdistrict van Curacao, worden overgegaan tot de openbare verkoop der bij procesverbaal van de 5e mei 1900 twee en tachtig van hem, deurwaarder in executoriaal beslag genomen roerende goederen, t.w.:

1 IJsmachine merk "Kold Kraft"
1 Filekast (2 laden)
1 Houten lessenaar
1 Houten lessenaar
2 Houten stoelen
1 Opbergkast
1 Ronde tafel
1 Houten lessenaar
1 Filekast
1 Filekast
1 Opbergkast
1 Houten lessenaar
1 Tiktafel
1 Airco merk "National"
1 Airco merk "Whirlpool"
1 Cirkelzaagmachine
2 Postbakken
3 Schilderijen
3 metalen hangrekken
1 wandrek
27 sts. daylights
1 Filekast
2 sts. Serganten
1 st. Betonstamper
1 st. Stamper
1 st. zaagmachine zonder motor
3 kruiwagens
1 Perforater
1 Bouwkeet
1 Catrol
1 kantoorstoel
1 kantoorstoel
1 kantoorstoel
1 houten stoel
1 plasticloper
1 houten tafel
1 kruiwagen
1 kantoorstoel
1 betonbak (ijzer)
1 ijzeren betonbak
1 betonmolen (Atika)
1 betonmolen (Atika)
1 betonmolen (Atika)
1 betonmolen (Atika)
1 betonmolen zonder motor. (Atika)
25 sts. stengels
15 sts. stengels
1 Electr. telmachine (Toshiba)
1 Electr. telmachine (Toshiba)
1 Slijpmachine (Baldor)
1 Handzaag B/d defect
5 sts. cirkelzagen
1 Coffeemaker (West Band)
1 Prullemand
3 sts. nietmachines
1 potloodslijper
1 paperclipshouder
1 Aanhangwagen

De roerende goederen zijn te bezichtigen één uur voor de verkoop en zullen worden verkocht volgens plaatselijk gebruik, bij opbod en tegen gerede betaling.

De deurwaarder der belastingen,

Norman N. Rosina.

H.A.R.S.

Hebt U Uw airco's al laten servicen, schoonmaken, roest afhalen en conserveren?
Nee!
Wel..... dan leest U net de juiste ad.
Bel nu direkt telefoon 673450 voor een afspraak.
Uw airco's worden dezelfde dag opgenomen en terugbezorgd.

Hinkert Airconditioning and Refrigeration Service

RODEO RANCH
Saloon - Steak House
Speciaal Lunchmenu
maandag t/m vrijdag
- Voorgerecht
- Hoofdgerecht (keuze uit 4 verschillende)
- Saladbar
- Nagerecht
- Koffie

Prijs: f. 25,- p.p.

Een
ZAK SUIKER
van 5 pond
KADO!
1973 10 Anja 1983
CURACAO SUPERMARKET
Sta. Rosa 296
Bij aankoop van f. 100,- in onze supermarket.
Bovendien..... hebben wij altijd volop
AARDAPPELEN
in voorraad en tegen concurrerende prijzen!
Vrijdagavond, koopavond tot 9.00 uur
CURACAO SUPERMARKET
met de laagste prijzen.

DIENSTVERLENING MET EEN PERSOONLIJK KARAKTER
BEATRIXSTR. 34 - TEL. 22720

RODEO RANCH
Saloon - Steak House
nu ook iedere
MAANDAG
geopend
Open 7 dagen per week

Opruiming
HOUTEN SANDALEN
f. 5,- per paar.
LA INDIANA
Hendrikplein 11

American wants FURNISHED HOUSE or APARTMENT FOR RENT
Contact Forrest or Susan 612013 during office hours.

WEEKBLAD HUISWERK
tabon pa baya.
Tur siman na buki nobo pa f.1,25.
Den tur boekhandel.

KOSTER AGENCIES
Kaya Pachi Jan Gakhuis
Tel. 77277
UW SPECIALIST VOOR METALEN TUINHUISJES
in alle afmetingen en prijsklasses
voor Aruba
DIBO AGENCIES
Victor Hugostraat 8
Tel.: 23060

Catering
RODEO RANCH
Catering Services
Voor de perfekte verzorging van Uw:
* *koude buffetten en*
* *luxueuze borrelgarnituren*

Inlichtingen: tel. 78814, na 4 uur tel. 70501 of 70502

CURSUS KERAMIEK

voor jong en oud
SPECIAAL HET DRAAIEN!
Kom langs bij:
PETE DJAOEN
Adres: Rijnstraat 9 - Suffisant.

VOOR RESTAURATIE VAN OUDE GEBOUWEN

thans gevestigd op Curacao

MONUMENTENHERSTEL N.V.

Voor verdere informatie en prijsopgave:

Telefoon: 613675
P.O. Box 3123.

America's most Extraordinary New Fragrance.
Giorgio. Provocative. Floral. Long Lasting.
Giorgio BEVERLY HILLS
Available exclusively at:
PENHA

SALE

Grootse Uitverkoop!
ALLES MOET WEG
om plaats te maken voor onze nieuwe zending.
Kleding en Speelgoed
met flinke kortingen.
Grijp nu Uw kans.
BARATILLO! BARATILLO!
bij:
dundee
Children - Store
Winkelcentrum Brievengat 20
Tel.: 76836 - 76837

Surinaamse manager, HTS(E), HSC, 30 jr. geboren op Curacao, 6 jaar ervaring
ZOEKT PASSENDE MANAGEMENT FUNKTIE
op de Nederlandse Antillen.
Bijzonderheden onder nr. 5 van dit blad.

Pastor i Konseho di parokia di Janwé

ta invita uni tur, specialmente parokianonan pa assisti na celebracion di:

60 anja di existencia di misa di Janwé

diadomingo awor 8.30 o 12'o di merdia o anochi 7'or ku misa pontifical di nos Obispo.

Boso presencia lo ta altamente apreciá.

BONAIRE
AGENDA

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 08.00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00 uur.

BONAIRE MUSEUM: openingstijden maandag, woensdag en vrijdag van 08.00-12.00 uur; zaterdag 09.00-13.00 uur Radiomuseum RNWO na afspraak, tel.: 8472.

OPENBARE BIBLIOTHEEK: dagelijks van 08.00-12.00/15.00-18.00 uur; woensdag van 08.00-21.00 uur; zaterdag gesloten.

POSTSLUITING: maandag t m vrijdag aangetekende stukken 15.45 uur; gewone stukken 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel Bonaire.
Lions: elke tweede vrijdag van du maand - Hotel Bonaire.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Terra Corra.
Rotary: woensdag 12.00 uur-Hotel Bonaire.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk Kralendijk: dagelijks 18.45 uur; zondag 08.30-19.00 uur.
Coromotokerk Antriol: dagelijks 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00 uur
Ludovicuskerk Rincon: dagelijks, ook zondag, 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING kunnen dagelijks doorgegeven worden van 19.15-19.30 uur op tel.: 8627 (Fam. Linkels).

Actie SGTB en ABVO voorlopig van baan

KRALENDIJK — De acties van de vakbonden ABVO dienstgroep Bonaire en de STGB zullen voorlopig gestopt worden. Ook de Simabo zal verder geen enkele actie ondernemen, nu is besloten om op 25 januari aan tafel te gaan om in georganiseerd overleg en met behulp van financiele deskundigen na te gaan op welke manier de centrale regering aan de eisen van de bonden kan voldoen.

In de vergadering van de drie vakbonden ABVO Bonaire die de ambtenaren vertegenwoordigt, de STGB die de weekloners vertegenwoordigt en de Simabo die de leerkrachten vertegenwoordigt werd overeengekomen, dat in maart en in juni van dit jaar de indexering uitbetaald zou kunnen worden. De exacte data werden daarvoor niet genoemd, maar zullen op 25 januari bepaald worden. Dat advies zal dan aan de centrale regering gegeven worden. De bonden blijven wel staan op de vakantie uitkering van 6 procent.

De voorzitter van de Simabo riep donderdagmiddag een algemene leden vergadering uit waar ook de andere leerkrachten aanwezig mochten zijn. Slechts vijf leerkrachten gaven gehoor aan de oproep hetgeen voor voorzitter Willem zeer teleurstellend was. Desgevraagd stelde hij dat de leerkrachten kennelijk niet geheel begrepen dat de strijd van de ABVO en de STGB ook in het belang was van de leerkrachten. In ieder geval was er voor de Simabo geen aanleiding om in actie te gaan en ook de andere bonden zullen in ieder geval afwachten wat het georganiseerd overleg van 25 januari zal brengen.

Flinke botsing voor uitwijken voor een hond

WILLEMSTAD — Het ontwijken van een hond kostte vannacht rond één uur een automobilist op de Rooseveltweg flinke schade aan zijn wagen. Om te voorkomen dat hij het dier zou doodrijden zwenkte de bestuurder van de wagen scherp naar links. Hij miste daardoor inderdaad de hond, maar raakte wel twee ijzeren palen aan de kant van de weg. De chauffeur raakte licht gewond aan een arm. De schade aan het voertuig werd geraamd op circa 2500 gulden. Er vonden overigens gisteren in totaal negen aanrijdingen plaats met een totale schade van rond de elfduizend gulden.

Vergadering Eilandsraad

KRALENDIJK — De voorzitter van de eilandsraad A.J. Cicilia heeft voor maandag 23 januari om tien uur 's morgens een buitengewone ledenvergadering opgeroepen voor de Eilandsraad. Op de agende staan o.a. de financiele toestand van het eilandgebied, de ontwikkelingssamenwerking en het solidariteitsfonds. Bij deze vergadering zullen ook de leden van de Tweede Kamer van de Staten Generaal van Nederland aanwezig zijn.

Cocaïne in auto gevonden

WILLEMSTAD — Politiepatrouilles kwamen vannacht tot twee keer toe tot aanhoudingen in verband met verdovende middelen. Te Berg Altena hield de politie twee inzittenden van een wagen aan die bij het naderen van de politiemannen het op een lopen zetten. In hun auto werd een kleine hoeveelheid cocaïne aangetroffen.

Bij Saliña werd evenzo een man aangehouden in verband met het in bezit hebben van een kleine hoeveelheid cocaïne en marihuana. De man, een dertigjarige Venezolaan had deze in zijn auto. Hij bleek al enige weken op het eiland te zijn zonder echter over voldoende middelen van bestaan te beschikken.

KRALENDIJK — Behalve het aantrekken van een Argentijnse vertegenwoordiger voor toeristische en economische aangelegenheden voor Bonaire, hebben de afgelopen week gede uteerde Mon[illegible] Abra[illegible] [illegible] naire [illegible] Brazilië. [illegible] invloedrijke [illegible] die niet alleen [illegible] risme en de handel [illegible] dien mededirecteur is van het Braziliaanse reisbureau Nova Operador de Turismo, de Munditur, de Galtur en de Ultramar. De heer Marinho is tevens lid van de National Geografhic Society, de Oceaninographic Foundation, Astronomical League, International Ocultation Timing Ass en voorts nog een groot aantal functies. De nieuwe Bonaireaanse honoraire vertegenwoordiger is bovendien mede-oprichter van de Partido Social Democrata in Portugal. Volgens het BC is de heer Marihno gezien zijn contacten een uitstekende vertegenwoordiger voor het Flamingo eiland.

Op de foto vlnr gedeputeerde van toerisme en Economische zaken Monchin Soliana, de heer José Marinho en tenslotte de adviseur van het BC Jopie Abraham, die de heer Marinho de Bonaireaanse vlag opspeldt.

Abraham maakt inkomen bekend

Uitdaging aan rest raadsleden

KRALENDIJK — Zelf het voorbeeld gevend, daagt de algemeen adviseur van het BC Jopie Abraham de leden van de Eilandsraad van Bonaire uit om publiekelijk bekend te maken welk inkomen elke maand genoten wordt en welke de uitgaven aan hypotheken en andere geldleningen per maand zijn. De openbaarmakingen van Abraham zijn een gevolg van een partijprogramma van de PDB waarin de leden van de Eilandsraad [illegible] hun inkomen bekend te maken, voor, tijdens en na het lidmaatschap van de eilandsraad.

De inzage in Abrahams beurs werd ingegeven door het feit, dat noch de algemeen adviseur noch de verdere leden van zijn partij, iets te verbergen hebben. Als eerste parlementariër publiceert Abraham dan ook zijn inkomen. Daarvoor stelt Abraham aan de pers zijn [illegible] salarisstrookje en zijn bankafschrift van een lokale bank ter beschikking.

Het salaris dat ontvangen wordt, aldus Abraham, valt in schaal II en dat is hetzelfde als een hoofdcommies eerste klas verdient, zoals de hoofden van toeristenbureau, LVV en financiën. Abraham deelt voorts mede, dat zijn bruto inkomen f. 4.600,-- bedraagt met een kindertoeslag van 150 gulden en een raadsleden-toeslag van 150 gulden waarvan er honderd in de partijkas gestopt wordt. Daarnaast, aldus Abraham, heeft hij maandelijkse financiele verplichtingen ten bedrage van [illegible] gulden aan persoonlijke en hypotecaire leningen. Regelmatig, aldus Abraham wordt de indruk gewekt dat hij erg veel geld zou verdienen, maar dat is geenszins juist.

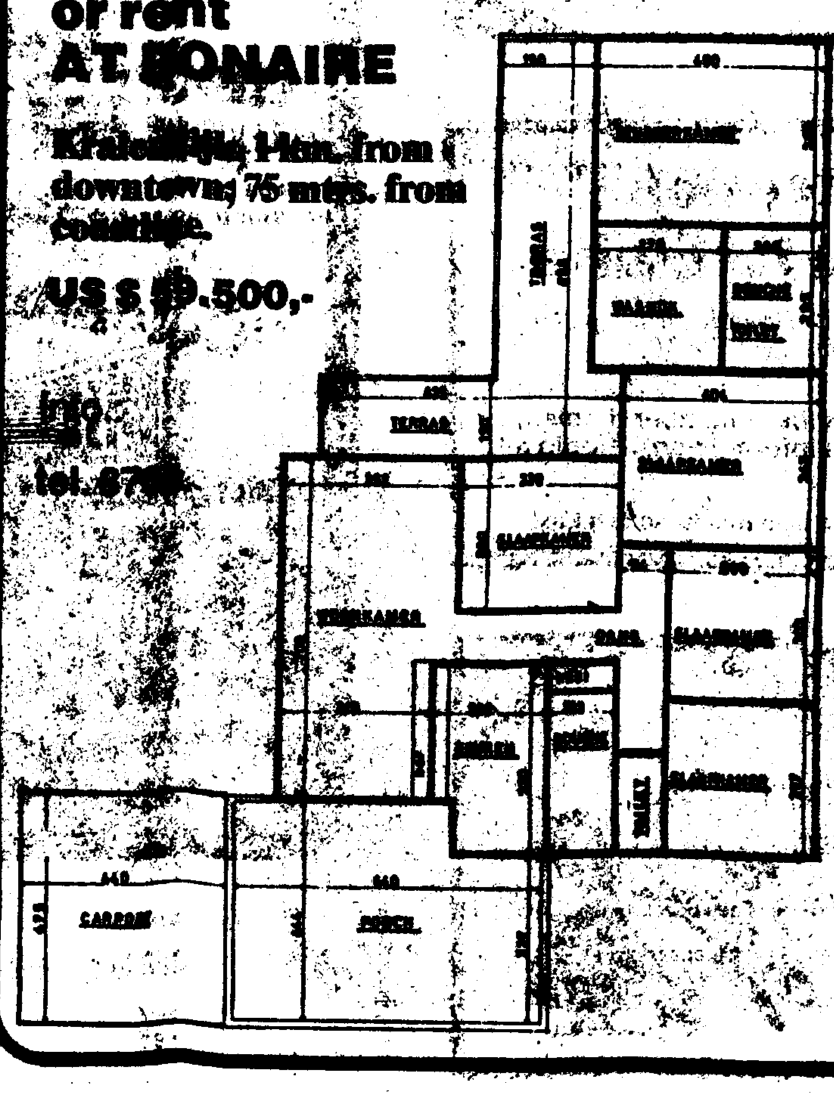
DPB bestaat op 10 augustus 30 jaar

KRALENDIJK — Op 10 augustus zal de oudste partij van Bonaire de Partido Democratico Bonairiano het dertigjarig bestaan vieren. Er is een speciale commissie in het leven geroepen die de festiviteiten zal coordineren.

Deze week kwam het [illegible] voor de eerste maal bijeen om over de komende festiviteiten te spreken. Er werd een schema samengesteld om met de diverse afdelingen van de partij te overleggen en dat betekent dat het partijbestuur minstens tweemaal per maand zal moeten vergaderen, afwisselend als bestuur dan wel als adviesraad van de PDB. Men is voorts van plan om in de diverse afdelingen wat meer leven te blazen en dat zal dan uitmonden in een aantal vergaderingen met de verschillende wijkbesturen.

Voor de festiviteiten bij het dertig jarig bestaan is een commissie van vijf personen benoemd. Voor een gedeelte zal dit [illegible] lustrum herdacht worden met een aantal interessante en [illegible] lezingen om weer [illegible] PDB leiders te vormen. [illegible] zullen er een aantal [illegible] worden georganiseerd.

[illegible] de oudste politieke [illegible] en dit feit, al [illegible] van de PDB Jopie Abraham, is [illegible] van belang [illegible]. De uitvoering van de [illegible] plannen zal [illegible] beter functioneren van de [illegible] want de PDB is niet alleen de oudste partij, maar ook [illegible] standvastige partij [illegible] land en [illegible] gehele Antillen, aldus Abraham.

Koersen Centrale Bank

NOTERINGEN CENTRALE BANK VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN GELDIG OP VRIJDAG 20 JANUARI 1984 EN TOT NADER ORDER:

US DOLLAR	1.77	1.79	1.81
CAN DOLLAR	1.415	1.435	1.455
PND STERLING	2.465	2.52	2.58
NED GLD	56.17	56.89	57.69
BOLIVAR	—	—	
ZW FRANCS	79.75	80.47	81.27
FR FRANCS	19.60	20.70	21.40
DUITSE MARK	63.31	64.03	64.83
SUR GLD	—	100.07	102.59
IT LIRE	0.73	1.03	1.09

KOERSEN VAN DE OBLIGATIELENINGEN VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN UITGEGEVEN DOOR HET DEPARTEMENT VAN FINANCIEN EN GELDIG VANAF HEDEN 20 JANUARI 1984 EN TOT NADER ORDER.

9.75 %	OBLIGATIELENINGEN PER 85/89	98.04
13 %	OBLIGATIELENINGEN PER 96/90	108.13
12.5 %	OBLIGATIELENINGEN PER 1986	103.81
12 %	OBLIGATIELENINGEN PER 88/92	106.68
10.5 %	OBLIGATIELENINGEN PER 1983	100.00

HET EFFECTIEVE RENDEMENT OP ALLE OBLIGATIELENINGEN BEDRAAGT 10.5%.
[illegible] OBLIGATIELENINGEN KAN GESCHIEDEN BIJ HET LOKALE BANKWEZEN.

NEWS

WALL STREET STOCKS CLOSE LOWER
New York, Jan 19 - The stock market closed lower for the seventh time in the last nine sessions as investors put out the caution flag as they await new tomorrow about the nation's economic growth in the fouth quarter. The Dow Jones industrial average, which was down slighely more than two points on wednesday, more than matched that performance by falling 3.35 points to 1266.02. In the broader market, declining issues led gainers 888 to 694. Volume fell to about 90.34 mln shares from 109.01 mln yesterday.

LONDON MORNING GOLD FIXED AT 372,75 DLRS
London, Jan 20 - Gold bullion this morning was fixed at 372.75 Dlrs or 262.685 Stg an ounce compared with the opening 373.90/374.40 and yesterday's close of 374.50/375.00. Gold in post fix trading was quoted at 372.75/373.25. Trading this morning was quiet in comparison with yesterday, dealers said. Opening highs met mild profittaking, encouraged by Gold's failure in New York to sustain early upward momentum after the satisfaction of initial shortcovering, they said. Turnover on the fix was described as modest. February Gold futures at 1050 Gmt were trading at 374.20 Dlrs an ounce, down 2.40 Dlrs from yesterday's close after a traded range this morning of 374.[illegible] 374.80. Turnover totalled 81 lots.

DOLLAR STRAIGHT EUROBONDS GENERALLY FIRMER
London, Jan 20 - Fixed interest dollar bonds were generally 1/8 point firmer in moderate trading in technical reaction to yesterday's losses, dealers said. They added that sentiment was helped by some operators who anticipates that the U.S. fourth quarter GNP figure would be lower than expected. Forecasts for tonight's U.S. M-1 Money Supply point to a rise of several billion dollars but this could be overshadowed by the GNP data. The flood of new issues continued to affect prices although to a lesser extent than in previous sessions.
REUTER

NEW YORK STOCK EXCHANGE

Am.Express	32 1/4 - 3/8		Georgia Pac.	24 1/4 - 1/2
Asa Ltd.	55 5/8 + 2 1/4		I.B.M.	[illegible] 7/8 - 1 5/8
Apple Comp.	28 7/8 unch		I.T.T.	46 - 7/8
Atl.Richfield	44 1/4 + 7/8		K.L.M.	[illegible] 3/8 + 5/8
Beatrice Fds.	32 1/2 - 1/8		McDonalds	69 + 1/8
Burroughs	51 3/8 + 1/8		MACOM	20 1/2 - 3/8
Coleco	19 [illegible] + 1/8		National Can.	36 3/4 unch
Comsat	33 7/8 unch		N.C.R.	128 3/4 - 1 1/4
Coca Cola	52 1/4 [illegible]		Pepsico	36 7/8 + 1/8
Disney	54 1/2 + 1/8		Royal Dutch	46 7/8 + 1/2
Dome Mines	13 + [illegible]		Shell Oil	41 1/4 + 5/8
Dupont	51 1/4 - 1/8		Superior Oil	40 1/2 + 1 3/4
East Kodak	74 [illegible] 1/2		Union Pac.	49 1/4 unch
Ford	46 [illegible] 1/2		U.S. Steel	31 1/4 + 1/8
Foster Wheeler	16 [illegible] 1/2		Warner Comm.	28 7/8 - 5/8
Genl.El.	56 7/8 + 1/8		West.El.	55 1/4 + 1/4
Genl.Motors	76 1/2 - 7/8		Xerox	49 1/2 - 1/4
Dow Jones	1266.02 - 3.35		Gold	374,60 + 5,30
Six months tsy bills	9,50%		Silver	8,33 + 0,29

AMSTERDAM

A.B.N.	413,00	Philips	47,90
Akzo	107,[illegible]	Robeco	349,30
Heineken	144,00	Rolinco	336,70
Kon.Olie	145,90	Unilever	274,50

Grensgeschil met Colombia krijgt prioriteit nieuwe regering Caracas

CARACAS — Het zoeken naar een regeling voor het geschil tussen Venezuela en Colombia over de afbakening van het continentaal plat tussen beide landen is een prioriteit voor Isidro Morales Paul, die op 2 februari wordt beëdigd als minister van Buitenlandse zaken voor Venezuela onder president Jaime Lusinchi, die op genoemde datum de macht overneemt. Dit geschil is een der kwesties welke zijn blijven hangen en welke de nieuwe regering ter hand moet nemen. Aan deze kwestie wordt prioriteit verleend. Hij zei dit na terugkeer uit New York, waar hij met de secretaris generaal van de Verenigde Naties, Jaime Perez de Cuellar, overleg had gevoerd over een andere Venezolaanse grenskwestie, namelijk die van het Esequibo-gebied, dat eenderde vormt van heel Guyana en waarop Caracas aanspraken meent te kunnen maken. Via de VN wordt geprobeerd een vreedzame oplossing voor dit probleem te vinden.

President Guatemala:

Grondwetgevende vergadering met beperkte bevoegdheid

GUATEMALASTAD — Staatshoofd generaal Oscar Humbert Mejia Victores van Guatemala wil het aantal wetgevende functies en functionarissen gaan beperken. De komende grondwetgevende vergadering zal zich dan ook alleen bezig gaan houden met zijn naamgevende taak. De sterke man van Guatemala deelde dit mee op een pers- conferentie. Zo zal de vergadering bijvoorbeeld geen tijdelijk functionerde president gaan benoemen. De grondwetgevende vergadering zal al zijn aandacht moeten en kunnen richten op de nieuwe grondwet van Guatemala. Men zal dus geen enkele uitvoerende of wetgevende macht tot zijn beschikking hebben. Volgens plan worden op 1 juli verkiezingen gehouden voor de grondwetgevende vergadering. Deze wordt op 15 september geïnstalleerd.

Vier asiel-vragers in nuntiatuur in Chileense hoofdstad

SANTIAGO — Vier Chilenen hebben zonder vergunning zich toegang verschaft tot de pauselijke nuntiatuur in de Chileense hoofdstad en zich daarbij beroepen op het gevaar dat zij voor hun persoonlijke veiligheid lopen. Zo heeft de advocaat van een juridisch orgaan van de Chileense katholieke kerk meegedeeld, die door de nuntiatuur voor advies te hulp was geroepen. Het gaat om twee dames en twee mannen, die 's morgens binnenkwamen, kennelijk in een poging om politiek asiel te krijgen, maar het Varicaan heeft geen asiel- overeenkomst met Chili en het is ook geen gangbare praktijk van de Vaticaanse diplomatie, aldus de jurist Alejandro Gonzalez. De binnendringers zullen de in dit soort gevallen normale behandeling krijgen, terwijl bekeken wordt of zich precedenten op dit gebied hebben voorgedaan.

DEPARTEMENT VAN ECONOMISCHE ZAKEN

BEKENDMAKING

Het Departement van Economische Zaken maakt bekend, dat krachtens beschikking van de Minister van Economische Zaken, met ingang van **20 JANUARI 1984**, de hoogst toelaatbare prijzen aan de kleinhandel en aan de consument ten aanzien van een aantal goederen per aangegeven hoeveelheid, voor wat betreft het eilandgebied **CURACAO** als volgt zijn vastgesteld:

	verpakking	hoogst toelaatbare prijs aan de kleinhandel	hoogst toelaatbare prijs aan de consument	
RIJST				
Select (parboiled)	24 2 lbs	f 32.15	f 1,47	0,03
(parboiled)	10 5 lbs	f 33.96	f 3,74	0,73
(parboiled)	5 10 lbs	f 33,51	f 7,37	1,57
(wit)	2 25 lbs	f 28.58	f 15,72	0,28
(wit)	50 lbs	f 25.42	f 27,96	-4,29
(wit)	100 lbs	f 49.91	f 53.90	3,58
	1 2 kg		f 0,61	0,04
BABYVOEDING				
Liga	24 200 gr	f 28,40	f 1,31	0,08
MELKPOEDER				
Kanny (instant)	12 900 gr	f 49.56	f 4,46	0,35
(instant)	6 2500 gr	f 62.66	f 11,28	0,89
ROOMBOTER				
Fernleaf (gezouten)	2 X 20 454 gr	f 115.63		
	20 454 gr	f 57.82	f 3.21	

Afwijkingen naar beneden van de hierboven vastgestelde prijzen zijn uiteraard toelaatbaar.
De absolute prijsverhogingen en -verlagingen zijn in de laatste kolom per eenheid aangegeven.
Voor klachten gelieve op te bellen tel. 611355 toestel 20 of 58 of tel. 613188.

N B · verhogingen
verlagingen

Eerstvolgende PUBLICATIE GESCHIEDT 2 februari 1984

PRIJSVERHOGINGEN DIENEN UITERLIJK OP 31 januari 1984 VOOR 12 00 UUR SCHRIFTELIJK AANGEVRAAGD TE WORDEN.

Hoofd I.P.E.

EILANDGEBIED CURACAO

Namens het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curacao maakt het Hoofd van de Dienst Onderwijs en Kultuur bekend dat bij voldoende deelname, wederom zal worden aangevangen met een nieuwe kursus:

"Praktijkeksamen Boekhouden en Handelsrekenen"

Toelatingseis: **Mavo-4 diploma**
Kursusduur: **twee jaar.**

Inschrijving v.a. 23 januari '84 t/m 26 januari '84 van 19.00-22.00 op het Peter Stuyvesant College onder overleg van:

— **Stortingsbewijs t.n.v. C.A.L. op girono. 191140**
— **pasfoto**
— **inschrijving bevolkingsregister.**

Het kursusgeld bedraagt f.330,- per jaar, betaalbaar in maandelijkse termijnen van f.30,-.

F.E. Rozendal.

Belangrijke bijdrage aan kennis van het Caribische gebied

In februari starten opgravingen op St Eustatius

DOOR

B. JOS DE ROO

HET CARIBISCH GEBIED is het gebied van de volksverhuizingen. Dat was zo in het recente verleden, dat was ook al zo in de prehistorie. Omdat we uit die tijd geen geschreven berichten hebben, is het moeilijk om te weten te komen hoe de Carib en de Arowak leefden, sinds wanneer de Caribische eilanden bewoond werden en hoe de onderlinge contacten tussen de eilanden verliepen. We kunnen er alleen iets van te weten komen door de stomme getuigen uit die tijd op te graven en te bestuderen. Want ze liggen er nog: de potten van de Indianen, de resten van hun vuren, hun half vergane gebruiksvoorwerpen. Maar het stof der eeuwen is eroverheen gewaaid.

Vaak blijven de stomme getuigen uit de pre-historie stom, omdat er niet voldoende geld en mankracht is om ze op te graven. Vaak verdwijnen vindplaatsen, omdat de grond afgegraven wordt met bulldozers, die het terrein moeten effenen voor huizenbouw en stratenaanleg.

Gelukkig zal de belangrijkste vindplaats op Sint Eustatius niet op deze manier verdwijnen. Daar is wel een tijdlang sprake van geweest. De belangrijkste nederzetting van de Indianen bevond zich te Golden Rock, vlakbij de huidige landingsbaan van het vliegveld. Die baan wordt halverwege dit jaar uitgebreid en dat zou de vernietiging van deze vindplaats betekend hebben. Maar half februari begint onder leiding van het Archeologisch-Antropologisch Instituut van de Nederlandse Antillen (het AAINA) het onderzoek van een aantal Leidse archeologen op Sint Eustatius. Drs. Aad Versteeg is een van hen.

"In februari gaan we graven naar de sporen van de vroegste bewoning die er op Sint Eustatius was. Voorzover we nu weten zijn die sporen te dateren omstreeks het begin van onze jaartelling, dus zijn ze ongeveer tweeduizend jaar oud. We hopen onder meer te weten te komen, waar deze mensen van leefden, met wie ze handel dreven en nog een heleboel andere zaken die men met een modern archeologisch onderzoek te weten kan komen".

ken hoeveel vindplaatsen er zijn van Indiaanse nederzettingen. Hij vond twee hoofdplaatsen: Golden Rock in het midden van het eiland en Godet aan de kust. Beide plaatsen liepen acuut gevaar. Golden Rock door de voorgenomen uitbreiding van de landingsbaan en Godet door de sterke erosie, waardoor de grond wegspoelt in zee. Daarnaast zijn er zeven andere plaatsen waar Indianen zich tijdelijk gevestigd hadden. Die hadden allemaal kennelijk een speciale functie: houtbewerking, koraalbe-

DRS AAD VERSTEEG

VERWAARLOOSD

Nederland heeft de archeologie van de Nederlandse Antillen altijd schandelijk verwaarloosd, vindt Aad Versteeg. Juist de archeologie van het Caribisch gebied is interessant door zijn vele migraties en zijn rijke culturele ontwikkelingsgeschiedenis. Toch bestaat er niet eens een overzicht van de verschillende culturen, dat in het Nederlands geschreven is. Er is geen enkel Nederlands museum dat een representatieve collectie van precolombiaanse voorwerpen toont. Wel staat er in het Rijksmuseum voor Volkenkunde enkele fraaie vazen van Aruba. Maar die staan niet in het gedeelte dat gewijd is aan pre-colombiaans Amerika. Ze staan in een "restzaaltje" met pre-historische voorwerpen uit de hele wereld. Zonder enige achtergrond informatie.

Op de Bovenwinden deed alleen Professor De Josselin de Jong heel kort enig onderzoek. Maar dat was in 1923. Er kwam weer wat activiteit op Sint Eustatius na de oprichting van het AAINA. Dat zond zijn Amerikaanse archeoloog J.B. Haviser naar Sint Eustatius, die ging kijwerking en wachtpost.

Aad Versteeg legt uit, wat het bijzondere is van de vindplaatsen op Sint Eustatius. "De oudste landbouwende bewoners op Sint Eustatius zijn afkomstig uit Centraal-Venezuela. Dat weten we door het gevonden aardewerk. Ze zijn van het midden Orinoco-gebied naar de kust getrokken en hebben zich daar aangepast aan de kust- en zee-omstandigheden. Vandaaruit zijn ze de Caribische eilanden gaan bevolken. Op Sint Eustatius zijn ze eerst midden op het eiland gaan wonen, en pas later kwam het dorp aan de kust. Dat denken we tenminste en dat kunnen we nu onderzoeken. Een van de interessante punten van dit onderzoek is, dat we de samenhang en de handel tussen de twee dorpen op Sint Eustatius van zo'n 1800-1500 jaar geleden kunnen onderzoeken".

Het vermoeden bestaat dat de Indianen overal op de Caribische eilanden zich eerst midden op de eilanden vestigden. Aad Versteeg: "Ze deden dat waarschijnlijk omdat ze daar beter de landbouw konden bedrijven. De omstandigheden leken daar meer op die van het Zuidamerikaanse vasteland. Maar de eerste bewoners van Sint Eustatius hoeven niet direct uit Venezuela te komen. Het kan best zijn dat een generatie eerder op een zuidelijker eiland gewoond heeft, dichter bij Venezuela. Daar weten we weinig van. Misschien kunnen we in de alleroudste, onderste laag van Golden Rock daar iets over te weten komen".

Zijn er op andere Caribische eilanden vergelijkbare onderzoekingen geweest? Aad Versteeg: "Er zijn in het Caribisch gebied een heleboel onderzoekingen geweest. Bijvoorbeeld op Antigua door professor Rouse. In de jaren zeventig is er op Sint Kitts ook een onderzoek geweest naar precies dezelfde omstandigheden, maar de vindplaatsen zijn daar niet zo precies onderzocht.

Een antwoord op de vraag of de Indianen op de Caribische eilanden eerst midden op de eilanden landbouw bedreven en pas later naar de kust trokken: "Dat is het unieke wat Sint Eustatius kan bijdragen aan de kennis van de pre-historie van het Caribisch gebied en het noorden van Venezuela".

DATERING

Toen de Hollanders op Sint Eustatius kwamen, was het weer een onbewoond eiland. Drs. Aad Versteeg: "Dat is een van de andere punten van het onderzoek. Hoe lang bestond de vestiging op de Golden Rock? Het eerdere onderzoek van De Josselin de Jong heeft daar geen antwoord op kunnen geven. In die tijd was dat ook onmogelijk. Met onze nieuwe dateringsmethodes kunnen we daar veel meer over te weten komen. We kunnen houtskool en ander organisch materiaal in het laboratorium onderzoeken met de C 14-methode. Dan krijgen we de ouderdom van het materiaal. Maar op Sint Eustatius kunnen we nog een andere manier gebruiken. De landbouwgrond is er beperkt van omvang. In de prehistorie bedreven de Indianen landbouw op de zogenaamde kostgrondjesmanier. Ze kapten een stuk bos van ongeveer veertig bij veertig meter kaal. Het hout werd verbrand en de as maakte de grond vruchtbaarder dan hij eerst was. Op die grond is cassavelandbouw heel goed te plegen.

Na een jaar of twee, drie raakt die grond uitgeput. De Indianen laten het grondje dan liggen en kappen een nieuw grondje kaal. De oude grond is pas na een jaar of dertig weer bruikbaar. Bij een bevolking van een behoorlijke omvang, zoals we voor Golden Rock en de andere nederzettingen op Sint Eustatius vermoeden, is het hele eiland na enkele eeuwen ongeschikt, omdat de grond uitgeput is. Hoelang dat op Sint Eustatius geduurd heeft, weten we nu nog niet. We hebben voor de berekening daarvan modellen voor hedendaagse Indianengroepen in Venezuela, en die bieden belangrijke paralellen met de situatie op Sint Eustatius".

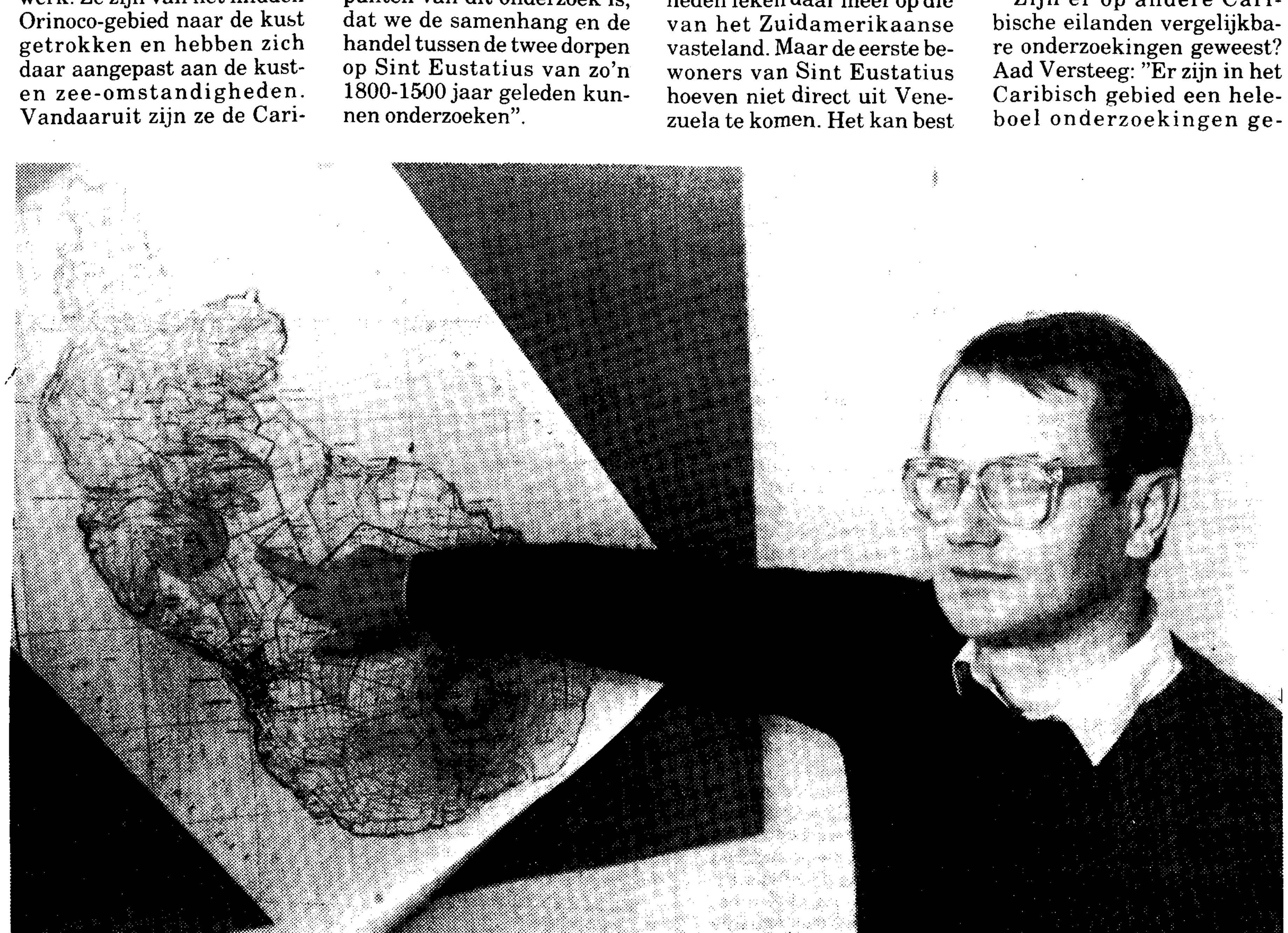
VUURSTEEN

Het archeologisch onderzoek op Sint Eustatius omvat ook het onderzoek naar de tijdelijke kampen van de Indianen. Aad Versteeg: "Eén ervan ligt op de zuidoostpunt van Sint Eustatius. Daar is vuursteen gevonden van een donker-gele kleur, die in natura alleen op Antigua voorkomt. Van die kant op het eiland kun je precies naar Antigua varen. Mogelijk is het een tijdelijk kamp geweest, waar men met boten aanlegde om naar Antigua te varen om het vuursteen te halen voor Golden Rock of de Godetnederzetting. Daar is dat vuursteen ook gevonden. In het cassavebereidingsproces is het vuursteen erg belangrijk. De raspen waarmee de cassaveknollen in de prehistorie geraspt werden, bestonden uit een houten plank waar kleine vuursteensplinters in vastgezet werden. De cassaveknollen werden geschild met mesjes die uit vuursteenmateriaal vervaardigd waren. Vuursteen was voor de vroegste bewoners dus een bijzonder belangrijke grondstof. Waarschijnlijk haalden ze dat via dat tijdelijke kamp uit Antigua".

Het onderzoek zal zich niet beperken tot Sint Eustatius. Aad Versteeg: "In latere jaren hopen we naar Saba te gaan. Daar zijn twee nederzettingen ontdekt. Eén midden op het eiland bij The Bottom en een aan de kust bij Spring Bay. Het is mogelijk dat de bevolking van Sint Eustatius of een deel ervan naar Saba verhuisde toen de landbouwmogelijkheden op Sint Eustatius uitgeput raakten".

Er zijn nog twee opmerkelijke kanten aan dit onderzoeksproject. Een van de eerste dingen die de drie wetenschappelijke medewerkers van de Universiteit en de zes studenten op Sint Eustatius zullen doen, is de plaatselijke bevolking vertellen wat ze er precies komen doen. Het tweede opmerkelijke is, dat het hele onderzoek gebeurt onder supervisie van en in samenwerking met het AAINA en de Historical Foundation op Sint Eustatius. Aad Versteeg: "Al het opgegraven materiaal zal uiteindelijk op Sint Eustatius permanent tentoongesteld worden". Dat was in vroeger tijden anders. Het weinige dat Nederlanders op de Antillen opgroeven, sleepten ze ook nog eens mee naar Nederland. Gelukkig veranderen de tijden soms wel.

JOS DE ROO

Foto's Jan Holvast, Leiden.

Drs Aad Versteeg wijst de plek aan op de landkaart van Sint Eustatius waar over enkele weken begonnen zal worden met opgravingen.

Martina Navratilova oppermachtig

Dames-tennis in wurggreep

HET VROUWENTENNIS zit in een crisis. Sinds de emancipatiebeweging een gelijke betaling voor man en vrouw op de tennisbaan heeft bewerkstelligd, is de aantrekkingskracht van het vrouwentennis evenredig gedaald. Het publiek blijft weg, spektakel uit en de toekomst oogt somber.

Martina Navratilova heeft het vrouwentennis in een wurggreep, een situatie die al jaren voortduurt en alleen nog maar knellender wordt. Zelfs de intussen legendarische Chris Lloyd- Evert heeft de moed opgegeven ooit nog eens de nummer 1 van de wereld te worden. Moedeloos geworden door de overmacht van Navratilova meldde ze zich af voor het vierde Grand Slam toernooi dat begin december in het Australische Melbourne werd gehouden. Zogenaamd met een blessure, maar de insiders weten beter.

„Ieder jaar groeit de kloof met Navratilova", zei Lloyd onlangs, „het is moeilijk in die situatie om gemotiveerd te blijven". Chris Lloyd- Evert kreeg gelijk, want met overmacht bracht Martina Navratilova ook dit toernooi op haar naam. „Het is om wanhopig van te worden". Een verhaal van John Hoofs.

MELBOURNE—De mythe van „niet te verslaan" groeit onweerstaanbaar. De cijfers vertellen koel hun verhaal: in 1981 89 winstpartijen, 13 keer verloren, 1982 een verhouding van 90 tegen 3 en sinds haar laatste zege in de open Australische kampioenschappen begin december in Melbourne staat ze voor 1983 op 87 tegen 1.

Nog sprekender is haar verlies — winst tabel sinds 1978 tegen Lloyd: van hun 29 onderlinge partijen won Martina Navratilova er 23. De frustratie druipt van de getallen. De aanstormende jeugd heeft zich al lang bij de situatie neergelegd en stelt zich er tevreden mee het multi- miljonairschap in de sub- top te realiseren.

NUMMER TWEE

Chris Lloyd, de nummer twee van de wereld, zegt: „Wat ik ook doe, alles winnen of alles verliezen, ik blijf nummer twee op de wereldranglijst. Het is erg moeilijk om gemotiveerd te blijven als er geen doel meer is om voor te vechten. Eerlijk gezegd kijk ik nu al uit naar het nieuwe seizoen. Dan wil ik nog één keer proberen iets tegen Navratilova te ondernemen".

Het wegslippen van motivatie is het grote probleem in het vrouwentennis. Ook de ongenaakbare Martina Navratilova klaagt steen en been. Tegen een verslaggever van het gereputeerde Amerikaanse persburo Associated Press liet ze zich ontvallen: „Wellicht stop ik na 1984 met tennis. Ik begin het langzamerhand vervelend te vinden, dat ik steeds maar blijf winnen". In 1983 verloor de 27-jarige Navratilova in 87 partijen één keer: van Kathy Horvath in de vierde ronde in drie sets op uitgerekend Roland Garros. „Een goede zaak dat ik toen verloren heb", geeft Navratilova toe, „ook voor mij is verveling vaak de grootste tegenstander".

SCHEUT HUMOR

Sinds Martina Navratilova in 1981 als Amerikaans staatsburger wordt erkend, heeft de ex-Tsjechische 7.2 miljoen dollar aan officieel prijzengeld gewonnen, ongeveer 12 miljoen gulden. Vorig jaar heeft Navratilova meer geld verdiend dan welke speler of speelster ook. Ivan Lendl, die in de finale van de open Australische kampioenschappen verrassend van de Zweed Mats Wilander verloor, is de grootverdiener bij de mannen met 3.4 miljoen gulden aan officieel prijzengeld, Navratilova verdiende 3.5 miljoen. Reclamecontracten, startgelden en geldprijzen voor demonstratiewedstrijden zijn niet inbegrepen.

Mike Estep, sinds Parijs de coach van de ex-Tsjechische, zegt dan ook: „Martina is twee tot drie klassen beter dan alle andere vrouwen in de tenniswereld". Naast Wimbledon en Melbourne won Navratilova in '83 voor het eerst in haar carrière ook Flushing Meadow. Met de sprekende cijfers 6-1, 6-3 werd Chris Lloyd van de baan gespeeld. Lloyd probeerde met een scheut humor na afloop te reageren, maar haar commentaar was alleszeggend:

JE ZULT HET zien. We hadden net een artikel klaar voor deze Ñapa over de ongenaakbare Martina Navratilova, of zij wordt daar toch in een finalestrijd afgestraft door Mandlikova....Maar ja, dat is een feit. Op deze foto staat Navratilova zwaar gefrustreerd te kijken in de wedstrijd van afgelopen weekeinde waarbij zij haar eerste nederlaag moest incasseren na 55 keer ongeslagen de baan te hebben kunnen verlaten. Dat op zich doet niets af aan het feit dat zij beschouwd wordt als de bionische vrouw die zelfs onder de top- heren geen slecht figuur zou slaan.

„Martina, waarom ga je niet bij de mannen spelen? Waarom laat je ons niet alleen?"

Het is een variant op Ilie Nastases uitspraak toen Borg nog op een verschrikkelijke manier het mannen- tennis beheerste: „Ga terug naar je eigen planeet en laat ons dat spelletje spelen dat ze tennis noemen. Jij speelt wat anders".

KIEZEN

Arthur Ashe, zelf Wimbledonkampioen en top- tennisser, vertelde ooit eens over Navratilova: „Martina is als de basketbalspelers van de Harlem Globetrotters. Je weet precies wat ze gaan doen en toch is er helemaal niets dat je kunt doen om het te voorkomen". Chris Evert, de grootste rivaal van Navratilova de laatste jaren zegt: „Martina laat je nooit je eigen spel spelen. Door haar manier van spelen dwingt ze je te kiezen tussen twee dingen: of een riskante bal spelen die mogelijk succes zal hebben of de bal maar bij haar in te leveren. Er is geen tussenweg. Je kiest uiteindelijk altijd voor het risico en dus ga je de boot in".

Het fenomeen Navratilova, zo zeggen insiders, is nog tot veel meer in staat dan er tot dusver is uitgekomen. Billie- Jean King: „Als Martina bij de mannen mag spelen zou ze nog enkele klassen beter worden". Navratilova's pech is dat wereldwijde waardering voor haar prestaties is uitgebleven. Pam Shriver, zelf behorend tot de wereldtop en Navratilova's vaste dubbelspelpartner, constateert: „Hoewel Martina Chris Evert nu al meer dan twee jaar de baas is, is de waardering gering. Martina kan werkelijk alles, alleen het grote publiek ziet het niet".

BIONISCH

Martina Navratilova's imago vertoonde sinds haar vlucht uit Tsjechoslowakije overeenkomsten met een kameleon. Dan weer noemden ze haar 'The Brat', wat zoveel betekent als 'de blaag', momenteel staat ze te boek als 'De bionische wondervrouw'. Sinds haar onstuitbare opmars naar de wereldtroon heeft Navratilova zich steevast omringd met adviseurs, coaches en vertrouwensmensen, een gegeven dat is terug te voeren op haar wankele zelfvertrouwen.

Altijd was ze omringd door mensen die al snel ironisch de 'honden- uitlaters' van Navratilova werden genoemd, verwijzend naar haar twee honden een Shiba en een chihauhau die luistert naar de naam 'Killer Dog'

Altijd was ze omringd door mensen die al snel ironisch de 'honden- uitlaters' van Navratilova werden genoemd, verwijzend naar haar twee honden, een Shiba en een chihauhau die luistert naar de naam 'Killer Dog'.

Rick Elstein gold als haar 'reflexen- coach', een vriendin kreeg de benaming 'gewichtscoach', haar vaste partner Nancy Lieberman, ex-basketbalspeelster, geldt als haar mentale coach, de tot vrouw getransformeerde Renée Richards was haar technische coach tot Roland Garros 1983. Richards afwezigheid in Parijs en vooral haar kritiek op Robert Haas, die ze een 'nitwit' noemde, lagen aan de basis van haar vervanging door ex-speler Mike Estep. Even eerder maakte computer- freak Robert Haas uit Miami Beach zijn opwachting in het 'Team Navratilova'. Haas verkondigde bij zijn entree met veel bombarie „dat Martina Navratilova de eerste bionische tennisspeelster van de wereld zou worden". Hij liet zijn computers het ideale dieet voor zijn pupil bepalen, bloedtests verwerken en bewegingsstudies uitvoeren. Op basis van de samengestelde gegevens werden trainingsschema's opgesteld.

Haas mocht maar even zijn hobby op Navratilova botvieren. In Eastbourne verscheen Mike Estep ten tonele, die prompt zijn eigen carrière opgaf om Navratilova te gaan coachen. „Ik kon het tennis meer bieden door Martina te helpen dan door zelf te blijven spelen", aldus Estep. De feiten liegen er sindsdien niet om. Tussen Wimbledon en Flushing Meadow is Navratilova's progressie hoogst opmerkelijk. De verbeteringen en veranderingen die Estep heeft aangebracht zijn aangetoond door computers die een analyse hebben gemaakt van Navratilova's fouten in de twee door haar gewonnen finales.

Chris Evert speelde in beide wedstrijden op haar vertrouwde hoge niveau, Navratilova boekte met al haar slagen een veel hoger percentage winnende ballen. „De kloof is gegroeid", constateerde Chris Lloyd dan ook meteen en zij was de enige die het uit ondervinding kon weten. „Ik wil perfect tennis spelen", zegt Martina Navratilova slechts. „Ik ben een perfectioniste. Pas als ik geen fouten meer maak ben ik tevreden". Het uiterst geringe fouten- percentage van Navratilova is een obsessie geworden voor haar tegenstandsters. Zelfs haar vroegere mentale zwakte biedt geen mogelijkheden meer op succes. Navratilova. „Toen ik in de finale van de US open een 2-3 achterstand tegen Chris Lloyd omzette in een 4-3 voorsprong en vervolgens de partij met 6-1 en 6-3 won, betekende dat voor mij de grootste mentale overwinning in mijn leven. Ik speel momenteel zo goed dat het gemakkelijk is mentaal sterk te zijn".

SCHEURTJES

Toch vertoont dat mentale pantser soms kleine scheurtjes. Zoals in Melbourne bleek, toen Navratilova tegen Jo Durie in de eerste set kansloos tenonder ging. Tot haar grote gelijk moest de partij toen wegens regen worden afgebroken. 's Avonds arriveerde Nancy Lieberman in Melbourne en de volgende dag stond er een herboren Navratilova op de baan. „Nancy kwam precies op tijd aan", vertelde zij nadat ze de partij winnend had afgesloten. „Zij kent mijn emoties door en door en weet precies wat ze tegen me moet zeggen. Ik zat na die eerste set echt in de put, maar Nancy heeft me er helemaal bovenop geholpen. Durie is een goed speelster, zei ze tegen me, maar jij bent hopenlijk beter. Dus doe je best".

Dat deed Martina Navratilova, zodat zij na haar zege in de finale van de open Australische tegen Kathy Jordan haar vijftigste zege in successie kon vieren. Eén parel ontbreekt er nog aan Navratilova's tenniskroon en dat is de Grand Slam- titel. Dit voorjaar kan het zo ver zijn, wanneer zij op Roland Garros in Parijs de zege behaalt en dan met haar overwinningen in Melbourne, Wimbledon en Flushing Meadow binnen één jaar de belangrijkste tennistoernooien ter wereld op haar naam heeft gebracht. Zij zou daarmee dan een extra premie van één miljoen dollar verdienen. Er is niemand die er aan twijfelt, dat Martina Navratilova dat ook werkelijk zal doen. Niet voor niets heeft zij het vrouwentennis in een wurggreep.

(door John Hoofs; uit de Gelderlander)

Bridge

Verzorgd door H. Dorsman

„DE MEESTER IN ZIJN wijsheid, gist, de leerling in zijn waan beslist!! Placht mijn vader altijd te zeggen wanneer ik weer eens één van mijn eigenwijsheden spuide. Maar met bridge gebeuren er ook wel eens heel vreemde dingen, temeer wanneer je met een partner speelt, die je slechts eens per jaar ontmoet. Zo was in Puerto Rico Isio Gottfried mijn partner, en als curiositeit ben ik zijn slembiedingen aan het verzamelen. Hier kwam er één uit de laatste Swissteamwedstrijd:
N is gever
NZ kwetsbaar.

Sch. KJ 9
Ha. A K
Ru. A 6
Kl. A 7 6 4 3 2

Sch. Q 4 2 — 8 7 6 3
Ha. Q J 10 6 — 9 3 2
Ru. K 10 4 — Q J 9 8 2
Kl. Q 9 3 — 10

Sch. A 10 4
Ha. 8 7 5 4
Ru. 7 4 3
Kl. K J 8

De bieding was: N. 1 Kl. (16 +)
N. 3 Kl.
Z. 2 Kl (3 controles)
Z. 3 SA want ik wilde de 3 SA grens niet passeren met deze mini male hand.

Noord echter dacht er anders over en bood....... 6 SA. Ik kreeg de gelukkige uitkost van Harten vrouw, en mompelde iets van: uitstel van executie! Speelde nu Klaveren Aas en zag de 10 vallen.... Wet van de restricted choice.....de vrouw zal wel bij West zitten, en jawel, na mijn klaveren klein uit Noord zette ik maar de boer om een entree in mijn hand te houden. West ging verder met harten, waarna ik mijn klaveren entree gebruikte voor de snit op schoppen vrouw met Noords boer. Ik speelde nu schoppen Heer uit Noord en driemaal klaveren, en voor de laatste klaveren zag het er als volgt uit:

Sch. 9
Ha. -
Ru. A 6
Kl. 2

Sch. - — Sch. 8 3
Ha. Q J — Ha. -
Ru. K 10 — Ru. Q J
Kl. - — Kl. -

Sch. A
Ha. 8 7
Ru. 7
Kl. -

Ik speelde nu de laatste klaveren uit Noord en Oost zag het in Ruiten niet zitten en gooide de boer af, terwijl West zich van een Harten ontdeed. Ik speelde nu Ruiten Aas en een Schoppen naar de hand. Oost was nu zo blij met zijn hoogste Ruiten, dat hij zijn Hartenvrouw weggooide, waardoor mijn 8 in de hand hoog werd. Een onverdiende score van 13 punten.

Pa Omalio Meriën

Entrega nr 96

Den nos promé entrega dje aña aki nos ke manda deseonan kaluroso pa tur Ajedresista i amantenan di Ajedres en partikular i Pueblo di Korsou en general, pa nan tur tin un bon aña 1984. Tambe nos ke ekstendé na doño, staf i personal di AMIGOE un gran pabien ku kumplimentu di un hecho historiko riba 5 di januari último, kual ta shen aña di periodismo na Antiyas!!

Awe nos ta bai wak kon e DAMA ta kombiná ku TORE, pa duna un Rey ku ta enroká korto, háké-máté. Esaki ta pa kontinua ku e seri di piesa ku e DAMA por kombiná ku né ora e ta ataká e Rey. Nos a mira kaba kon ta bai ku e kombinashon DAMA ku ALFIL, despues DAMA KU KABAI. Kada biaha a keda tratá tambe e defensa kontra dje atákenan.

Pa un TORE kombina ku DAMA den un atáke, ta kosta mas tempu ku un ALFIL of KABAI. E pakiko ta bolbe resulta e mesun ku nos a mira kaba tratando sistemanan di defensa, ora un TORE mester bini aserka, esta e TORE TA TUMA VARIOS MOVIDA PROME KU E POR SALI FOR DI SU POSISHON ORIGINAL. Originalmente e TORENAN ta pará na h 1 i a 1, tras di PEON i banda di varios otro piesa. Ta nifiká anto ku seya e PEON dilanti dje TORE mester kita for di e FILA, of e otro piesanan manera KABAI, ALFIL i REY tin di move i habri lugá pa e TORE por sali.

Pesey den tur dos kaso ta tuma tempu promé ku e TORE por haña chens pé yega na un hóki, for di kua e por partisipá den un atake. Pero na e momento ku e sali anto ke bai kombiná ku e DAMA den un atáke kontra dje REY enroká, e tin di posishoná den FILA h. Dado kaso ku e FILA ta habrí, esta ku no tin PEON dilanti dje TORE, anto e TORE tin mas hóki ku e por uza, inkluso h 1, kaminda e ta pará.

Pa e DAMA kombiná ku e TORE den e atáke, e tin di posishoná of den mesun FILA h, pero dilanti dje TORE, of den e diagonal b 1-h 7. Atrobe ta resultá ku ta e PEON di h 7, ta e punto debil dje REY enroká korto, of e PEON di h 2, ora ku Pretu ta ataká Blanku.

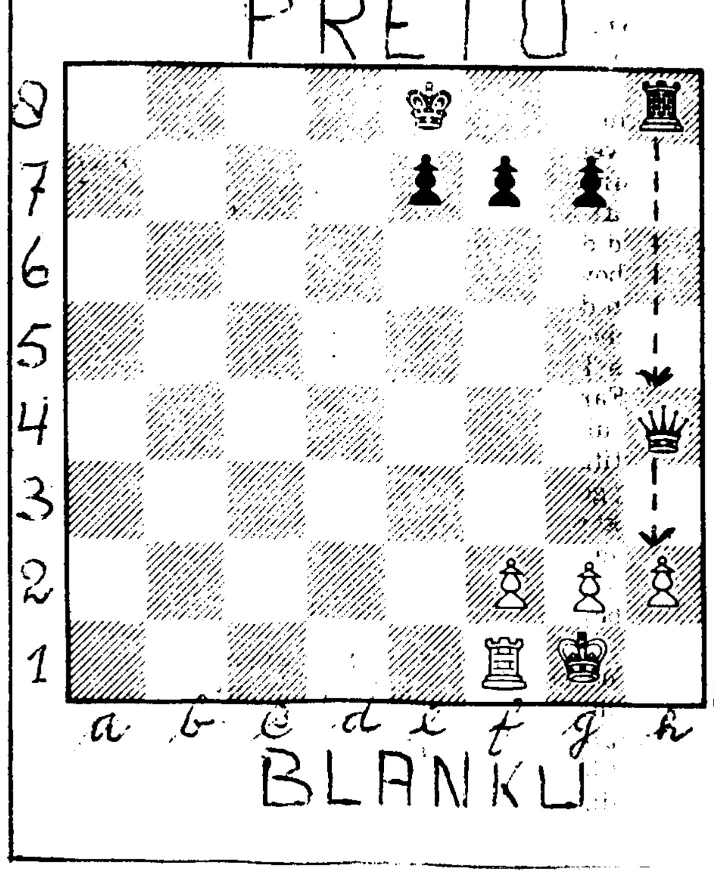
Mesun plan ku e DAMA tin ora e ta kombiná ku otro piesa, e ta uza ora e ta kombiná ku e TORE. Esaki pasobra ta h 7 i g 7, of h 2 i g 2 ta e uniko hókinan ku por duna e REY háké-máté den un tiru. Pues e DAMA ta mik riba e PEON aki, mientras e TORE ta sostené di manera ku e DAMA NO POR WORDU KOME!! Na momentu ku e DAMA köme e PEON na h 7, e REY ta háké-máté!! E TORE por ta pará e or'ey na h 3 of h 4, ku e DAMA na h 5, b 1, c 2, d 3, e 4 of f 5. Korda ku e DAMA no por bai para na g 6, pasobra ey e PEON di h 7 of f 7 ta komé mesora.

E plan di atáke aki, esta kombinashon di DAMA ku TORE, ta resultá mas atraktivo pa e atakante ora ku e FILA h ta habrí. Pues, si den FILA h no tin PEON dje atakante mas, anto e espasio pa ataká ta bira mas grandi. Ta resultá e ora ey ku e TORE por keda para na h 1, mientras e DAMA ta haña mas hóki pa e uza, por ehempel h 2, h 3 i h 4.

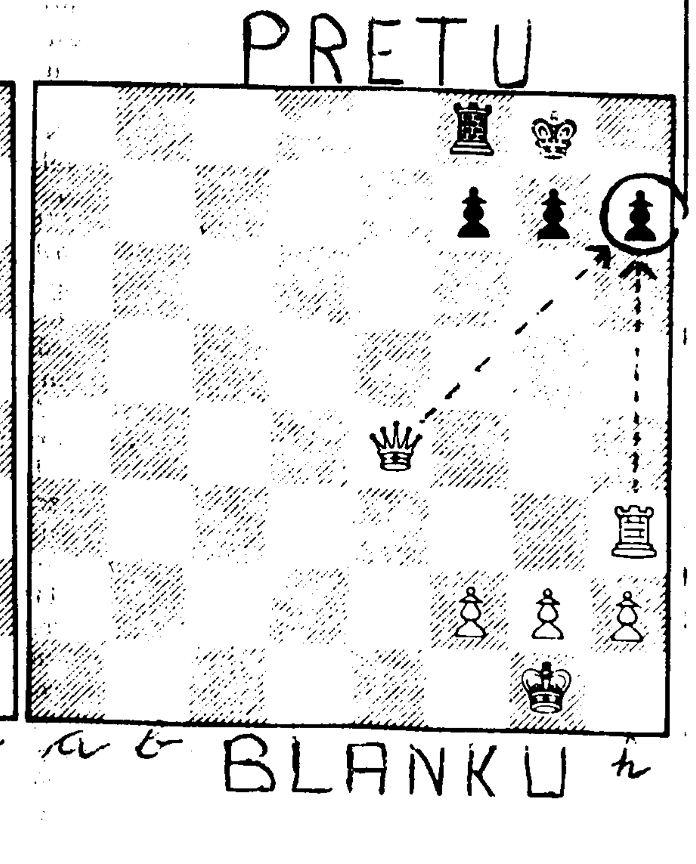
Ta sodedé hopi biaha ku e atakante ta purba habri e FILA h pa haña e atake di DAMA ku TORE. Pero esaki ta peligroso pa e atakante mes ya ku defensa di su REY ta debilitá mesora ku e FILA aki habri. Basikamente e atáke no ta bira mas fuerte ora e FILA ta habrí.

Aki bou dos diagrama pa demostrá un atáke di DAMA kombiná ku TORE.

(diagrama A)

(diagrama B)

Lillian Gish, ster van de stomme film:

"Sprekende films een vergissing"

LONDEN — Lillian Gish maakte haar eerste bewegende film in 1912. Ze is net klaargekomen met haar 103e. "Niemand is zo lang in film werkzaam geweest", zei ze in het Londense hotel Savoy, waar ze in 1917 voor het eerst logeerde. Hoewel niet mededeelzaam over haar juiste leeftijd, geeft ze toe dat zij meer dan 80 jaar geleden op 3-jarige leeftijd voor het eerst op het toneel stond. Voor de naslagwerken is ze 87. Als dat zo is stond ze in de negentiende eeuw op de planken — ook al beweert ze dat haar leeftijd werd overdreven om de toneelinspectie te bevredigen.

Geboren in Springfield in Ohio genoot ze maar vijf maanden formeel onderwijs. Ze maakte op 5-jarige leeftijd tournees met melodrama's, trad op Broadway op met Sarah Bernhardt en acteerde voor filmpionier D.W. Griffith voor ze naar Hollywood verhuisde. Dit jaar heeft ze voor de televisie gespeeld in J.B. Priestley's "Hobson's Choice" en in de speelfilm "Hambone and Hillie" van Roy Watts.

Door vele filmkenners beschouwd als de grootste actrice van de stomme film, is Lillian Gish ook een wandelende geschiedenis van het medium. Ze kende Mary Pickford toen die nog doodgewoon Gladys Smith was en men er schande van sprak om voor de 'Nickelodeon' werkzaam te zijn.

John Gilbert — de boudoirridder van de stomme film die de overgang naar de sprekende film niet haalde omdat hij een falsettostem bleek te hebben die vloekte met zijn viriele imago (de studio zou ermee hebben geknoeid om van hem en zijn hoge gage verlost te worden) — vroeg haar ten huwelijk, Rudolph Valentino maakte spaghetti voor haar en filmautocraat Louis B. Mayer zei dat het háár films waren geweest die zijn toekomst bepaalden.

Lillian Gish werd ster met Griffith's revolutionaire "Birth of a nation", een werk uit 1915 even groots van opzet als van verbeeldingskracht en een film die internationaal door meer mensen is gezien dan welke andere daarvoor of daarna ook. In de jaren die erop volgden betoverde zij publiek en recensenten met films als "Hearts of the World", "Way Down East", "Orphans of the Storm" en "The Scarlet Letter". Zij regisseerde haar zuster Dorothy in "Remodelling her Husband".

Maar hoewel haar stem "fotografeerde", wat niet gold voor vele sterren van de stomme film, heeft Gish het zwaartepunt van haar carrière sinds de opkomst van de sprekende film op het einde van de jaren twintig, op het toneel laten vallen. Ophelia tegenover Sir John Gielguds Hamlet in de jaren dertig, leerde ze zingen en dansen voor "A Musical Jubilee" op Broadway in 1975.

In 1971 begiftigd met een ere-Oscar, kreeg ze in oktober vorig jaar de Franse medaille voor kunst en letteren en in maart dit jaar wordt ze de tweede vrouw — Bette Davis was de eerste — die de "Life Achievement Award" van het American Film Institute krijgt. Ondanks haar eed in 1936 dat ze nooit meer voor de film zou spelen, is Gish in heel wat sprekende films te zien geweest, waaronder "The Comedians" naar Graham Greene (1965) en Robert Altmans "The Wedding" (1977).

Maar ze beschouwt sprekende films nog steeds als een vergissing. "Ik geloof dat stomme film en muziek de universele taal waren waarover de bijbel het heeft", heeft ze gezegd. De sprekende film wierp haar inziens een taalbarrière op die alle niet-Engelssprekende bioscoopbezoekers vervreemdde. "Griffith noemde ze zelfmoord en ik ben het er mee eens...wij bezaten de wereld". Voor haar is de eerste versie van "Intolerance" uit 1916 waarvoor Griffith Babylon herbouwde, de grootste film die ooit werd gemaakt.

Haar enthousiasme voor de stomme film wordt gedeeld door Kevin Brownlow en David Gill, twee Britse filmfanaten die binnen het raam van het Londense filmfestival van 1983 een kort seizoen Lillian Gish-films hebben georganiseerd. "Broken Blossoms", in 1919 door Griffith geregisseerd en Victor Seastroms "The Wind" uit 1928, werden tussen 1 en 3 december in het Londense Dominion Theatre vertoond met twee vroege korte films. Gerestaureerd en afgespeeld op de juiste snelheid in aanwezigheid van Lillian Gish — die naar Londen was overgekomen om te helpen bij de voorbereiding — werden ze begeleid met levende muziek die speciaal was gecomponeerd door Carl Davis, die ook dirigeert.

Brownlow, die Abel Gance's verloren meesterwerk van de stomme film "Napoleon" restaureerde en in samenwerking met Gill een geschiedenis van Hollywood in 13 afleveringen voor de televisie produceerde, zegt dat Gish misschien niet de grootste ster van de stomme film is geweest, maar zeker wel zijn beste actrice.

Gill prijst haar "buitengewone individuele prestatie". "Zij alleen heeft altijd het belang onderkent van stomme films met muziek", zegt hij. Sir Richard Attenboroughs met Oscars behangen en door haar zeer genoten "Gandhi" uitgezonderd, heeft Lillian Gish maar een lage dunk van de moderne film. "Ze zitten vol automobielen die elkaar achternajagen", zegt ze. "Gerepeteerd wordt er niet meer, men geeft alleen maar geld uit".

De stramme en alerte Gish woont in New York en draagt nog steeds kleren die ze 50 of 60 jaar geleden aanschafte. Haar autobiografie, "The Movies, mr. Griffith and me", is in 13 talen vertaald en staat op het punt om te verschijnen. Zij schrijft haar lange leven en loopbaan toe aan lichaamsoefening, een goed dieet en "goede voorvaderen", onder wie Duitse en Britse emigranten zijn en Zachary Taylor, de 12e president van de Verenigde Staten.

Zij is opgetogen over het initiatief van Brownlow en Gill en zij meent dat de wereld de stomme film weer gaat waarderen. "Films zullen dan pas weer goed zijn wanneer men de dichters en de kunstenaars terughaalt en dat zal gebeuren", zegt ze. Intussen noemt Philip French van de Londense zondagkrant The Observer het komende Gish-seizoen "het ene evenement van het Londense filmfestival dat men niet mag missen". (ANP).

Een film over Lennon en Ono

ER KOMT een drie uur durende televisiefilm over het leven van John Lennon en Yoko Ono. De film gaat over de relatie tussen Lennon en Ono vanaf hun eerste ontmoeting in 1965 tot aan de moord op de ex-Beatle op 8 december 1980 in New York.

De filmmaatschappij van de Amerikaanse entertainer Johnny Carson heeft dezer dagen de exclusieve rechten gekregen van Lennons weduwe. Carson is in de VS vooral bekend door zijn 'To night show', die elke doordeweekse avond van half twaalf tot een uur op de Amerikaanse televisie te zien is.

Nieuwe plaat John, Yoko

HILVERSUM — Nooit eerder uitgebracht materiaal van John Lennon en Yoko Ono staat op de langspeelplaat „Milk and Honey" die over de gehele wereld gelijktijdig wordt uitgebracht. Dit heeft de platenmaatschappij Polydor BV in Hilversum meegedeeld.

Lennon werd drie jaar geleden vermoord. De laatste nummers waarvoor hij tekst en muziek schreef en die hij opnam, zijn de zes songs, die op de nieuwe elpee staan. Verder komen er zes werken op van Ono. Een song van elk staat er op het plaatje, dat op 9 januari is verschenen. Op de elpee, die waarschijnlijk dezer dagen wordt uitgebracht, staan ze ook.

De nummers zijn: I'm Stepping Out, Sleepless Night, I Don't Wanna Face It, Don't Be Spared, Nobody Told Me, O'Sanity, Borrowed Time, Your Hands, (forgive me), My Little Flower Princes, Let Me Count The Ways, Grow Old With Me en You're The One.

Grand Funk Railroad

NADAT DUIDELIJK werd dat, welke solo-activiteiten dan ook, gedoemd waren te mislukken en alleen nog maar kon worden verlangd naar de tijden dat 'Some Kind Of Wonderful' nog een hit kon worden, heeft de [illegible] (voorheen Grand Funk Railroad) de oude draad maar weer opgepakt en een nieuwe stormloop ingezet met de elpee 'What's Funk?', waarmee duidelijk wordt dat deze groep niets te maken heeft met funkmuziek en alles met (hard) rock.

Tussen haakjes, ongetwijfeld zal Grand Funk het niet erg vinden dat alle echte funkers per abuis de plaat zullen aanschaffen en er dan achter moeten komen dat dit geheel andere koek is. Zanger Mark Farner en drummer Don Brewer zijn over van het oude trio. Nieuwe bassist is Dennis Bellinger.

Maar een stormloop zet je niet zomaar in. Daar moet je eerst over nadenken en dat heeft Grand Funk nauwelijks gedaan, bij gebrek aan tijd en hersens.

De Grote Funk moet nu helaas te veel leunen op gevestigd repertoire (Motown, James Brown) om in deze halfslachtige (hard) rock nog te imponeren. Eigen ideeën blijven uit.

Goed begrijpen: de zaak zit knap in elkaar en er zijn duizenden bands die het niet beter zullen doen. Maar in plaats van halsoverkop een tweede leven te beginnen had Grand Funk eerst moeten weten wat er zoal op 'What's Funk?' had moeten staan.

The Disrupters

DE POLITIE, DE kerk, het onderwijs, het leger en de gezondheidszorg zijn de zaken waartegen de Britse anarchistengroep The Disrupters zich afzet.

Geïnspireerd door schrijver George Orwell niet te vergeten. De hoes van hun debuutplaat 'Unrehearsed Wrongs' wordt gesierd door een tekening waarop bovengenoemde instellingen door varkens worden uitgebeeld. Songs hebben titels als 'Pigs In Blue' en 'Animal Farm'. The Disrupters komen uit de lucht vallen. De plaattitel is dan ook erg zorgvuldig gekozen want ze zijn volstrekt niet ingespeeld en ook laat de techniek veel te wensen over. Twee gedichten vullen bovendien wat gaten.

Deze 'Ongeoefende Fouten' dienen derhalve op een monopickup uit '62 gedraaid te worden en eigenlijk had dat al in '77 gebeurd moeten zijn.

The Cure

ZOLANG THE CURE actief is heeft de groep extreme reacties opgeroepen. Veel luisteraars van de jongste generatie, opmerkelijk veel punks en ultraposeurs, hebben zich enkele jaren geleden al onvoorwaardelijk overgegeven aan The Cure. Ouderen, gezegend met een 'conservatieve' muziek-opvatting, meenden in de groep een onheilspellende voorbode van een nieuwe golf van negatieve geluidsopvatting te ontdekken. Depressieve navelstaarders die met veel gevoel voor drama en gezegend met genoeg acteertalent het publiek weten te winnen voor een stemming die eigenlijk allang gemeengoed bleek te zijn. The Cure bleek er te zijn toen 'doem' het nog goed deed en 'sfeer' aanmerkelijk meer in te brengen had dan 'geluid'.

Met de eerste elpee 'Three Imaginary Boys' blijkt The Cure in '79 één van de belangrijkste nieuwe groepen. Overigens, niet met het geluid waarmee in '80 naam wordt gemaakt, want dan is de eenvoudige maar intelligente (vrij naar The Cure) pop-[illegible] concept. Het juiste geluid op de juiste tijd, voor u gebracht door Robert Smith, Simon Gallup en Lol Tolhurst. 'A Forest' wordt een aardige hit. The Cure kan niet meer stuk en wordt vanaf dat moment als aanknopingspunt gehanteerd om een volgende generatie groepen in de houding te zetten.

Ondanks de enigszins overdonderende zwartgalligheid die de zware muziek en de treurstem van Smith uitstralen, hebben enkele songs van The Cure een opmerkelijke hitgevoeligheid, een aanstekelijkheid die in deze stijl niet dagelijks kan worden aanhoord. Het bewijs daarvoor wordt geleverd door dát deel van de muziekliefhebbers dat ver-[illegible] trouw is [illegible] harmonie. Ook [illegible] The Cure enige muzikale charme niet ontzeggen.

De albums 'Seventeen Seconds' en 'Faith' worden alom als de sterkste van The Cure beschouwd ondanks het feit dat een doof paard al in de gaten heeft dat het concept van de groep snel uitgewerkt raakt. Steeds meer synthesizers, steeds minder subtiliteit.

De pretenties van het drietal nemen echter onverminderd toe. Reden temeer om de laatste concerten van The Cure af te doen als opgeklopte modder. De afstand tussen groep en muziek is levensgroot. De pose van frontman Robert Smith is er een die [illegible] de mag worden omschreven.

The Cure heeft met deze toer en het daaraan gekoppelde album 'Pornography' veel krediet verspeeld. Hoogmoedswaanzin terwijl de muziek gaandeweg aan kwaliteit verliest. The Cure is opeens niet veel meer dan slechts een rockband. Met de zojuist uitgekomen mini-elpee 'The Walk' doet de groep (inmiddels een tweetal nu bassist Simon Gallup is verdwenen) een vertwijfelde poging om zich uit het drijfzand van pretenties te bevrijden. Tegelijkertijd is de muziek frivoler geworden want er zou ook eens een eind moeten komen aan de onophoudelijke klaagzang van Robert Smith.

Waar The Cure in het verleden bewust koos voor mineur, zo makkelijk wordt nu omgesprongen met eenvoudige, vrolijke, positieve synthesizer-riedels die de klankkleur van enkele songs domineren. Niet voortdurend, maar de ommezwaai is opvallend, een wrange glimlach breekt door.

Het kost The Cure, en dat is duidelijk, erg veel moeite om verder te ontwikkelen. Het was vroeger immers zo eenvoudig om de afstandelijkheid te prediken en nu zo moeilijk om één hand naar het volk uit te steken.

Met een wijziging in de muziek (gitaar en synthesizer gaan weer hand in hand) is The Cure zeerzeker minder bijzonder geworden en zal minstens de helft van de aanhang moeten afhaken. Het was eigenlijk sowieso al stil geworden na 'Seventeen Seconds' en 'Faith'.

10CC

[illegible] de macht van de single toch niet onderschatten. Natuurlijk, we doen het maar al te graag. We laten ons zo makkelijk meeslepen door de gekte op 45 toeren want die legt ons immers dagelijks een hapklaar produkt voor.

De single van 10CC (Eric Stewart, Graham Gouldman), 'FEEL THE LOVE', is echter bij alle lagen van het poppubliek in de smaak gevallen. De verstandelijk minder bedeelden genoten van een perfecte video en herdenken het zacht wiegende Police-reggae-ritme. De rest wist dondersgoed hier te maken te hebben met een nieuw juweel van twee muzikanten die het patent hebben op de 'betere, intelligente popmuziek'. De single bleek voldoende om de aandacht andermaal op 10CC te richten en natuurlijk automatisch op de elpee.

Sinds de gigantische klapper 'Dreadlock Holiday' hebben Stewart en Gouldman moeten toezien dat het project 10CC langzaam maar zeker aan waarde verloor. Hun muziek bleek al snel in schril contrast te staan met actuele geluiden waardoor voorspelbare verwijten de overhand kregen.

Maar het cliché 'kwaliteit verloochent zich niet' mag in dit geval gebruikt worden. Nu de hele pophandel weer tot bedaren is gekomen en de aandacht, heel opmerkelijk, weer uitgaat naar kwaliteitsmuziek, is een grote rol weggelegd voor dit duo.

De elpee 'Windows In The Jungle' is, niet alleen om bovengenoemde redenen, de sterkste elpee die ze sinds jaren hebben gemaakt. Alleen het acht minuten durende openingsstuk '24 Hours' is al een onmiskenbaar pronkstuk dat doet denken aan de grote dagen van weleer toen iets als 'I'm Not In Love' nog schitterde.

[illegible] met de minste muzikanten (Rick Fenn, Stuart Tosh, Steve Gadd, Simon Philips, Vic Emerson) zijn in totaal acht stukken in elkaar gezet die, ook in '84 de toets van de hevigste kritiek moeiteloos kunnen doorstaan. Vakmanschap, meesterschap, een plaat 10CC waardig.

De houding van beide muzikanten is in tekstueel opzicht evenwel gewijzigd. Het vrolijke cynisme heeft hier en daar plaats gemaakt voor enkele bedenkingen ten aanzien van de stedelijke samenleving die het, de tropenkolder van 10CC indachtig, toch niet haalt bij het paradijselijke buitengebeuren. Een technisch perfecte plaat, een hoogtepunt in de beide laatste weken van september.

Koningin op de bres voor verdraagzaamheid

„Met kerstmis is het alsof de tijd stil staat. De dagelijkse zorgen zetten we even van ons af, wanneer wij het feest vieren van de geboorte van Christus. Het kerstfeest laat ons de wereld — die zo vaak donker lijkt — in een nieuw licht zien. In dat licht mogen wij elkaar zien, niet alleen hen die ons nabij zijn, maar ook degenen, die ver van ons afstaan — dwars door alle verschillen heen.

Daartoe zijn wij altijd in staat. In het leven van alledag hebben mensen soms moeite elkaar te verdragen. In een tijd van materiële teruggang nemen spanningen toe. Onze samenleving verhardt. Mensen kunnen elkaar negeren, afschrijven, opzij zetten, of nog erger.

Onverdraagzaamheid is in de wereld, dit afgelopen jaar, weer oorzaak geweest van vele conflicten. Ook in ons eigen land hebben zich schokkende gebeurtenissen voorgedaan, waarbij zelfs een kind het slachtoffer werd.

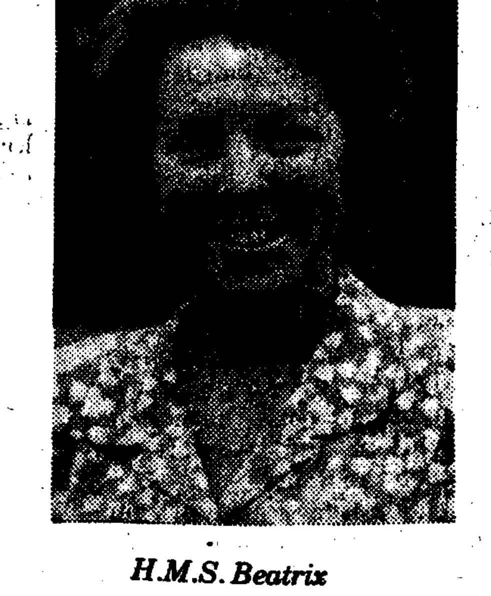
Achter uitingen van intolerantie schuilt vaak angst: je ervaart de ander vooral als anders en daarmee als bron van dreiging. Maar wie bang is draagt in wezen zelf het gevaar in zich. Angst voor de ander doet ons vluchten in de afzondering van de eigen persoon, de eigen groep, de eigen cultuur. Mensen komen niet naast, maar tegenover elkaar te staan.

Verdraagzaamheid, fundament van ons menselijk samenleven, blijft steeds een grote opgave. Zelfs in een land met een lange traditie van tolerantie, moet de ruimte voor de ander en voor het anders zijn en -denken, door elke generatie opnieuw worden veroverd.

Iedere tijd wordt geconfronteerd met eigen vormen van onverdraagzaamheid. Ook vandaag staan we weer voor de taak in onze samenleving gestalte te geven aan tolerantie en respect voor onze medemensen.

Verdraagzaamheid vereist niet dat we geen kritiek mogen hebben, elkaar allemaal aardig moeten vinden, of volledig begrijpen. Tolerantie vraagt openheid voor het onbekende en doorbreking van het isolement. Waar de culturen elkaar ontmoeten, hoeft geen confrontatie te ontstaan. De ontmoeting van verschillende leef- en denkwerelden kan de gemeenschap als geheel verrijken.

Elk mens is even kostbaar, ongeacht afkomst, ras, geloof, maatschappelijke positie of nationaliteit. In die gelijkwaardigheid van mensen ligt de basis van een verdraagzame maatschappij.

H.M.S. Beatrix

Verdraagzaamheid houdt ook zorg in, meedragen van de last van de ander. Die zorg is vooral nodig voor degenen die aan de rand van de samenleving staan, die zich uitgeschakeld voelen. Het is een eis van rechtvaardigheid dat de hele gemeenschap de zwakken draagt.

Kerstmis plaatst de opdracht tot verdraagzaamheid in een verder reikend licht. Jezus noemde de ander: 'De naaste'. Die naaste is voorwerp van liefde.

Velen worstelen met het begrip 'naastenliefde' en vinden het moeilijk daaraan inhoud te geven. Onze taal kent het gezegde 'Wat gij niet wilt dat u geschiedt, doet dat ook een ander niet'. Jezus zei het positief: behandel de mensen zoals u door hen behandeld wilt worden. Wij vragen respect voor onze overtuiging. Laten we dat respect dan ook aan anderen geven. Wij hebben als mens erkenning nodig en liefde. Laten we die dan ook aan anderen geven.

Van het verhaal dat met kerstmis begonnen is, vormt liefde de kern. Daarover lezen we: 'De liefde is lankmoedig, zij kwetst niet, zij wordt niet verbitterd. Alles verdraagt zij'. Kerstmis vraagt dat wij ons wapenen tegen onverdraagzaamheid, dat wij onbegrip trachten om te zetten in respect en isolement in openheid. Om de ander te kunnen aanvaarden moeten we hem eerst zien. In een deel van Afrika begroeten mensen elkaar met de woorden: 'Ik zie je'. Elkaar werkelijk zien, dat lijkt mij de opdracht — het uitzicht van kerstmis.

Kerst hebben wij al weer bijna een maand achter ons. Maar de vredesgedachten die daar geuit worden, blijven eeuwig en altijd actueel.

Koningin Beatrix, die niet alleen van Nederland maar ook van de Antillen nog altijd de vorstin is, sprak een kerstrede uit via de Nederlandse radio die helaas op de Antillen te weinig de aandacht kreeg. Zij zinspeelde duidelijk op de rassenmoord op de Antilliaanse jongen Kerwin Duinmeijer in het verleden jaar in Amsterdam in haar impliciete afwijzing van discriminatie op huidskleur, ras of geloof en haar pleidooi voor grotere tolerantie.

ROME — Lutheranen en katholieken wensen eenheid, maar erkennen ook dat er nog steeds verschillen zijn. Dit was de kern van de boodschap van paus Johannes Paulus in de kleine Lutherse kerk, waarin hij een preek hield bij gelegenheid van de herdenking van het feit dat Maarten Luther vijfhonderd jaar geleden geboren werd. Het was voor het eerst dat een paus in een Lutherse kerk preekte. De plechtigheid had nogal wat haken en ogen, omdat de kleine Lutherse kerk van Italië niet helemaal gelukkig was met dit pauselijke initiatief, terwijl ook elders in de Lutherse wereld er verzet leefde tegen deze pauselijke Lutherpreek.

Hierbij een deel van het verslag van Ben van der Velden in NRC/Handelsblad: Dominee Christoph Meyer van de Duitstalige Evangelisch- lutherse gemeente in Rome was zichtbaar nerveuzer dan zijn gast Johannes Paulus II. De eerste paus die een Lutherse kerk betrad, gedroeg zich alsof hij daar geheel thuis was en bad: "U brengt tezamen wat gescheiden is en bewaart in eenheid, wat u verbonden heeft".

500-jarige herdenking geboortedag Maarten Luther 1483 - 1983

EERSTE DAG VAN UITGIFTE Bevattende de 95 stellingen van Maarten Luther in 1517 bevestigd aan de slotkerk van Wittenberg

(Charitatieve toeslag f 2.-)

...bij het Luther-eeuwfeest zijn in verschillende landen herdenkingszegels uitgegeven....

Dominee nerveuzer dan gast

Paus in Lutherse kerk in Rome

Ds. Meyer moest uiterst voorzichting manoeuvreren. Vanuit West- Duitsland was al gezegd dat de betekenis van het pauselijk bezoek aan de Lutherse kerk niet "overgewaardeerd" moest worden. Italiaanse protestanten van de evangelische kerk hebben de pauselijke deelname aan een Lutherse godsdienstoefening aangegrepen om "het vreemde oecumenisme van Woytila" nog eens te bekritiseren. Johannes Paulus II heeft een opvatting over de pauselijke autoriteit "die radicaal onaanvaardbaar is en zal blijven voor Lutheranen en voor protestanten in het algemeen", lieten zij bij voorbaat in een commentaar weten.

Een eerste probleem voor ds. Meyer was hoe hij de paus moest aanspreken zonder dat de indruk zou kunnen ontstaan dat hij de pauselijke autoriteit erkende en zonder dat Johannes Paulus II erdoor beledigd zou kunnen zijn. Hij vond als "Italiaanse oplossing" het gebruik, midden in de geheel in het Duits gevoerde godsdienstoefening, van het Italiaanse woord "santità". De voorzitter van het kerk- bestuur, Horst Schlitter, kon zich bij zijn welkomstwoord meer vrijheid permitteren en zei net als katholieken: "Heilige vader".

Meyer beklemtoonde in zijn preek ook dat belangrijke meningsverschillen niet uit de weg zijn geruimd en dat daarom Eucharistie en heilig Avondmaal nog niet samen kunnen worden gevierd. De paus, die de waarde van het protestantse Avondmaal niet erkent, keek met de handen op de borst gevouwen onverstoorbaar voor zich uit.

KAAL

De Romeinse Christus Kirche is een kleine kerk met veel wit marmer en een plafond van goudkleurig mozaïek, nogal kaal voor een aan veel barok gewende katholieke paus. Deze Duitse kerkelijke gemeente in Rome met ongeveer 700 leden ontving Johannes Paulus II nadrukkelijk als "bisschop van Rome".

Terwijl het orgel speelde kwamen dominee en paus samen binnen. Johannes Paulus II begon volgens gewoonte dadelijk handen van de kerkgangers te schudden. Anders dan hij gewend is werd zijn pauselijke ring daarbij niet gekust.

Paus en dominee gingen naast elkaar op de verhoging voor in de kerk zitten waarna de dienst met orgelspel, gezang, gebed, bijbellezing en twee preken onder een voortdurend geklik van camera's begon. Dominee Meyer las een gebed van Maarten Luther: "U wilt door uw Heilige Geest al het verstrooide samenbrengen, het verdeelde verenigen". Hij was door het Vaticaan op het idee gebracht om dit gebed te gebruiken, dat hijzelf daarvoor nog niet kende.

De dominee beklom als eerste de met een marmeren Duitse adelaar versierde kansel en hield een preek over een tekst van Jesaja die had gewezen "op een gemeenschappelijke weg, niet op twee parallelwegen" die gegaan moet worden. Hij vroeg zich af wie bij de oprichting van deze gemeente in Rome in 1817 gedacht had dat er nog eens een samenwerking met de katholieke kerk kon zijn en of er sinds 1530 niet het een en ander veranderd was.

Onderwijs-promotor in Haiti:

Lege magen hebben geen stem...

WASHINGTON — „Lege magen hebben geen oren", verklaarde de Nederlandse pater Laurens Bohnen, toen hij in Washington een onderscheiding in ontvangst nam voor zijn verdiensten voor het onderwijs op het Caribische eiland Haïti. Deze Salesiaan van Don Bosco heeft daar onderwijs georganiseerd voor 12.000 leerlingen, voor wie 500 onderwijzers in de weer zijn, in de achterbuurten van de hoofdstad Port-au-Prince. De pater heeft het toezicht op 125 lagere scholen, 4 regionale scholen voor voortgezet onderwijs en een technische school. Elke dag krijgt elke leerling, dank zij het organisatietalent van Peter Bohnen, een warme maaltijd.

Sprekend over het politieke leven op het doodarme eiland verklaarde hij, dat er geen plotselinge verandering is te verwachten in het sinds de onafhankelijkheid van 1804 bestaande dictatoriale bestuurssysteem. Na de geschiedenis van Spaanse en Franse koloniale overheersing had Haïti zijns inziens ook niet de beste papieren om een democratie te worden.

De rk bisschoppen van het eiland hebben in een gezamenlijke brief in februari kritiek geoefend op de situatie betreffende de mensenrechten, nadat de leider van de rk leken, Gerard Duclerville, was vastgezet zonder dat tegen hem enige beschuldiging was ingebracht.

Pater Bohnen vindt het uitstekend dat de kerk Duclerville verdedigt. „Maar wanneer wij de regering verwijten niet democratisch te zijn, moeten wij wel bedenken dat wij als christen-kolonialisten jarenlang onze gang zijn gegaan zonder ons om democratie te bekommeren", zei de pater.

Bij zijn bezoek aan Haïti heeft paus Johannes Paulus in '83 de regering-Duvalier veel verwijten gemaakt wegens het handhaven van geweldige tegenstellingen tussen arm en rijk, alsmede gebrek aan maatregelen om ongeletterdheid, misere en armoede te bestrijden en onrecht uit te bannen.

De 5,7 miljoen inwoners van Haïti hebben per hoofd een jaarinkomsten van 780 gulden maar voor de meerderheid van de op (Ned.) het platteland wonende mensen is dat maar 165 gulden. Ruim 80 procent van de mensen kan lezen noch schrijven. Naar de overtuiging van pater Bohnen ligt in de verre toekomst de oplossing bij het onderwijs, dat de mensen kan helpen zich hun positie bewust te worden, zodat er sociale en politieke hervormingen kunnen volgen. „Alleen onderwijs kan de vicieuze cirkel van onwetendheid en honger doorbreken", verklaarde pater Bohnen.

Over de godsdienstigheid van de Haitianen maakt de pater zich geen illusies: „Haïti is voor 99 procent katholiek, maar voor 100 procent voodoo", vat hij kort en krachtig de toewijding van de inwoners aan de inheemse religie van Afrikaanse herkomst samen.

DE INTERNATIONALE BIDWEEK voor de eenheid der kerken is al begonnen. Hij vestigt de aandacht op de scheiding binnen de kerken en de opdracht mee te werken aan het doen verdwijnen van deze scheiding en gescheidenheid. Dit mensenwerk zal slechts iets kunnen bereiken met de zegen van de Heer der kerk. In deze aflevering van Kerk en Wereld, de eerste van 1984, enige aandacht aan het recente pauselijke bezoek aan de Lutherse kerk in Rome, en aan de verleden jaar gehouden Assemblee van de Wereldraad van kerken.

HEILIG

Zouden echte heiligen
zelf weten
dat zij heilig zijn?
ik ken er een paar
maar die hebben er
zeker nog nooit
over nagedacht
tot welke graad
van deugd
zij het hebben gebracht

Erflater herdacht

'TEGENWOORDIG IS HET een andere wereld en gaat het anders toe': het is een uitspraak van Luther. Verleden maand is in de DDR met groot vertoon diens vijfhonderdste geboortedag gevierd. Vertegenwoordigers van kerk en staat uit de hele wereld waren naar Eisleben getrokken, een andere wereld dan toen Luther in 1521 in aanwezigheid van Karel V zijn befaamde verdedigingsrede hield tijdens de rijksdag in Worms. Toen was hij een rebel, nu behoort hij tot de erflaters van de Europese beschaving. De paus deed hem destijds in de ban, nu was in Eisleben namens de huidige primaat van de r.k. -kerk kardinaal Willebrands aanwezig om de herdenking van de ketterse Luther bij te wonen. Een andere wereld en het gaat anders toe.

HERDENKINGEN ALS deze demonstreren hoe nodig — en tegelijkertijd: hoe moeilijk — het is tot enige relativering te komen. Met recht kon menige tijdgenoot van dr. Maarten Luther betogen dat die zich tegen een van God gegeven gezag verzette en dat derhalve niet naar hem geluisterd moest worden. Achteraf echter blijkt dat hij de loop der geschiedenis zodanig heeft beïnvloed dat hij mede bijdroeg tot een andere wereld, waar het heel anders toegaat dan men toen juist vond. Hij stond met een aantal andere prominenten op het breukvlak van de tijd: een man, in de middeleeuwen gevormd, die zonder het aanvankelijk zelf te beseffen, over de grenzen ging van het toenmalige denken en daarmee een nieuwe periode inluidde.

LUTHER STOND NIET alleen. Hij rebelleerde tegen het geestelijk gezag van die dagen en tegen de uitwassen daarvan, maar was tegelijkertijd opgenomen in een veel bredere maatschappelijke stroming. Zo verzette zich de lage Duitse adel tegen de willekeur van de vorsten, zoals later in de Nederlanden het Verbond der edelen tegen Filips II. Boeren op het Duitse platteland kwamen in opstand op een manier, die men later als een 'proletarische revolutie' zou aanduiden. Zij vonden in de visionare Thomas Münzer — eigenlijk vond hij Luther halfzacht — een geestelijk leider. In Zwitserland pleitte Huldrych Zwingli voor bestuursvormen die tegenwoordig met 'democratisch' worden aangeduid. Erasmus is toeschouwer, maar draagt op zijn wijze bij tot een Europa in verandering.

EUROPA IN DE ZESTIENDE eeuw: in vrijwelk elk opzicht is er sprake van een 'omslag', een kentering in de tijd, waarvan de invloeden tot op de huidige dag voortduren. In 1583 was er nog geen enkele aanleiding om Luthers honderdste geboortedag te vieren, want hij werd nog fel bestreden.

Europa was echter in die eeuw onvergelijkbaar veranderd. De geestelijke beweging waaraan hij gestalte had gegeven, had zich in allerlei landen vastgeworteld en een tweede generatie van reformatoren deed haar invloed al geleden. Onder hen bevond zich Calvijn, wiens opvattingen in de Nederlanden grote aanhang hadden verworven. Daar had zich het fenomeen van de opstand voorgedaan, een revolutie tegen wat de conservatieve tijdgenoot als het wettig gezag moet hebben gezien. Die opstand veranderde het hele machtspatroon in het toenmalige Europa.

VOOR DE EUROPEANEN van toen moeten het verwarrende tijden zijn geweest, waarin hun het oude houvast ontviel en waarin zij naar nieuwe zekerheden zochten. Mensen in de kentering. De Nederlandse historicus Jan Romein — hij overleed in 1962 — heeft er eens op gewezen dat die kentering, de omslag in de geschiedenis, weinig heeft te maken met het beeld dat Stefan Zweig eens daarover gaf in zijn boeiende bundel Sternstunden der Menschheit, letterlijk: sterre-uren van de mensheid, overdrachtelijk bedoeld als 'beslissende momenten'. Zweig schetst bij voorbeeld de slag van Waterloo als een 'Sternstunde', als een ogenblik waarop de wereldhistorie van koers veranderde. In werkelijkheid gaat het om een oneindige reeks van dergelijke momenten, kleine 'omslag' processen die — elkaar beïnvloedend — gezamenlijk de ontwikkeling van de geschiedenis bepalen.

LUTHER HEEFT op zijn wijze tot die omslag bijgedragen. Vermoedelijk wilde hij dat helemaal niet. In 1531 zei hij: 'Als ik het allemaal tevoren geweten zou hebben, zou het God heel wat moeite hebben gekost om mij zover te krijgen'. Vijfhonderd jaar later is het allemaal anders en kwamen de gezanten van vriend en vijand in zijn geboortestad bijeen om hem te eren. Velen kijken elkaar — al erend — nog altijd argwanend en wantrouwend aan. In de Bondsrepubliek maakt men er sarcastiche opmerkingen over dat de DDR Luther als een grote voorganger van het communistische regime poogt af te schilderen, terwijl hij nog niet zo lang geleden als een 'dienaar van het kapitalisme' werd aangemerkt. Na vijf eeuwen is hij nog steeds omstreden.

MISSCHIEN ZOU DE herdenking van dr. Martin Luther wat meer eigentijds moeten zijn, namelijk door het onderstrepen van de kentering die hij mede heeft veroorzaakt. Een omslag in de tijd zonder dat iemand wist wat er zou komen, zonder dat men er ook maar bij kon stilstaan dat vijfhonderd jaar later deze rebelse monnik in een nog altijd verscheurde wereld zou worden herdacht als een erflater van de Europese beschaving. In de huidige periode voelt zich menigeen eveneens verward, opgenomen in de omslag van de tijd zonder te weten waar het heengaat.

EEN KENTERING IN de tijd eist dat er gekozen wordt. Ook dat kan een element van een Lutherherdenking zijn. 'Weest waakzaam, studeer, lees, noteerde hij eens. Het moet niet om oppervlakkige emoties gaan, maar om weloverwogen keuzen. Dat werd ook in die verwarde zestiende eeuw gedaan en daarmee werd de gang der geschiedenis bepaald. Het leidde er toe dat de monnik uit Wittenberg kon schrijven: 'Tegenwoordig is het een andere wereld en gaat het anders toe'.

Bovenstaand commentaar verscheen in de Haagsche Courant en was van de hand van hoofdredacteur De Kok.

Blik niet richten op parallelwegen, maar op gemeenschappelijk weg

Lutherse dominee en paus een in verlangen naar de eenheid

ROME — Wij verlangen naar de eenheid en wij werken aan de eenheid, zonder ons door moeilijkheden te laten ontmoedigen, aldus paus Johannes Paulus II in de Evangelisch- Lutherse kerk van Rome. In het jaar waarin de geboorte van Maarten Luther, nu 500 jaar geleden, wordt herdacht meent de Rooms- katholieke kerk „zoals het morgenrood van Advent, in de verte een herstel van de eenheid en gemeenschap te zien". De paus noemde die eenheid een vrucht van dagelijkse vernieuwing, bekering en boetedoening door alle christenen in het licht van het eeuwige woord van God"

Johannes Paulus II verklaarde, in dit Lutherjaar en het Heilige jaar der verzoening, de Lutheranen niet beter de uitgestrekte hand ter verzoening te kunnen aanbieden dan met de woorden: „Volgen wij de uitnodiging tot verzoening met God en onder elkaar". De paus wees op het naderbij komen van het jaar 2000. „In zekere zin de tijd van een nieuwe Advent en van verwachting". Hij verklaarde daarom meteen naar de buren te zijn gegaan, „tot die burgers van onze stad die met ons zijn verbonden door een bijzondere band van broederschap". De paus doelde daarmee op de uitnodiging, die een lid van de kerkeraad van de Lutherse gemeente hem mondeling heeft gedaan bij zijn pastorale bezoek van vorig jaar aan een naburige rooms- katholieke parochie in zijn kwaliteit van bisschop van Rome.

Paus Johannes Paulus II verklaarde te zijn gekomen, „omdat de geest van God ons in deze tijd door de oecumenische dialoog heeft gewezen op de noodzaak van het zoeken naar de volle eenheid onder christenen". Indirect ging hij ook in op de moeilijkheden, die de elkaar opvolgende pausen de Lutherse gemeente van Rome hebben bezorgd en op het nieuwe begin, dat is gemaakt door de tweespraak die het concilie heeft gewenst.

Officiële woordvoerders van de rk kerk hebben het bezoek van de paus aan de Lutherse gemeente gekenschetst als "de belangrijkste oecumenische gebeurtenis sinds de paus samen met de primaat van de Anglicaanse kerk, aartsbisschop Robert Runcie van Canterbury, een gebed uitsprak tijdens het pauselijke bezoek aan Groot- Brittannië van 1982".

Het bezoek had plaats in de maand volgend op die, waarin de paus in een brief aan kardinaal Willebrands, Luther heeft geprezen als „een man van diepe godsdienstigheid" en tevens wees op de grote invloed, die de kerkhervormer heeft gehad op de loop der historie. Vaticaanse prelaten hebben de aandacht gevestigd op het feit, dat de gebeurtenis gezegd kan worden gezien als „een mijlpaal op de weg naar uiteindelijke eenheid", dit in weerwil van de omstandigheid dat ook zij kennis hebben genomen van de pogingen van deken dr. Christoph Meyer van de Lutherse gemeente van Rome, er een „lokale gebeurtenis" van te maken. Dat de paus een Lutherse kansel heeft beklommen om voor de Duitstalige te preken, betitelde de predikant dr. Christoph Meyer in zijn preek als „een nieuw teken". Wel vond hij het een zware taak, voor Lutheranen en Rooms- katholieken samen, een enkele weg te bereiden. Naar zijn mening dient hierbij echter spoed te worden betracht. „Eens zal de dag aanbreken, waarop gemeenschappelijke viering van de Eucharistie en het samen uitgeoefende geestelijk ambt mogelijk zullen worden", aldus de predikant.

In het jaar van de stichting van de gemeente van de Christuskerk te Rome, 1817, bestonden er nog veel kloven tussen Lutheranen en katholieken, memoreerde de predikant. „Maar dat is iets van de geschiedenis". Op het ogenblik is het gesprek gaande over de doop in Christus. „Wij zullen ook de volgende bouwblokken, hoe kantig die ook mogen zijn, op elkaar moeten zien te stapelen", verklaarde dr. Meyer. Hij gebruikte daarbij uitdrukkingen als „eenheid in toereikende eenheid des geloofs", alsmede „geloven in verzoende verscheidenheid". In gehoorzame, broederlijke arbeid moet ook de „hoeksteen van de Eucharistie" aan het gebouw worden toegevoegd, aldus de deken, die dit „een het hart van ons geloof rakend leerstuk" noemde.

In zijn preek noemde dr. Meyer met nadruk de erkenning door de rk kerk van de Augsburgse geloofsbelijdenis, die tot de grondslagen van de Lutherse kerk mag worden gerekend. Hij vroeg zich overigens wel af, of de „Confessio Augustana" in de eigen kerk nog wel ernstig wordt genomen. „Het werk begint met zo'n erkenning. De kerk vraagt zich thans af, of alles wat de vaderen in 1530 als geloofsstukken hebben geformuleerd, nog volledig geldt en of thans geen andere wijzen van uitdrukken moeten worden gezocht", zei dr. Meyer. De Lutherse kerk gaat er, zo verklaarde de predikant, van uit, dat toetsing van belijdenisgeschriften aan wat de bijbel zegt, altijd mogelijk moet blijven. „Daarbij moeten de stemmen van gelijkgezinde en van andere christenen worden gehoord", voegde hij hieraan toe. Naar zijn mening is de profetie van Jesaja, die in de dienst werd voorgelezen, bijzonder actueel voor wat hier gaande is. Het gaat ook nu immers om de aanleg van een weg, waarlangs de over de hele wereld verstrooide en tot verschillend geaarde erediensten gekomen christenen, samen verder kunnen trekken. „Daarbij moeten wij onze blik niet richten op parallelwegen, maar op een gemeenschappelijke weg", verklaarde de predikant, die niet als de paus in het Duits sprak. Hij bewoog zich daarbij geheel in de geest van de preek van de paus, die krachtens de Lutherse liturgie als onderwerp voor de derde zondag van Advent „Johannes in de gevangenis" had gekozen. De paus stelde hem als „wegbereider van de heer" in het licht.

GEDENKWAARDIG

Johannes Paulus II preekte vanaf dezelfde kansel over dit "gedenkwaardige uur", de "gelijkgerichte oren en harten", "de oecumenische dialoog op zoek naar de volledige eenheid van de christenen". Maar de traditionalistische bisschop Marcel Lefèbvre, die al bij voorbaat zijn afschuw over deze godsdienstoefening bekend had gemaakt, kan gerust zijn. De paus herinnerde zijn gehoor, waaronder slechts zijn kleine gevolg en enkele monniken als katholieken, voortdurend aan het feit dat er verschillen zijn.

Hij sprak over "onze gemeenschappelijke herkomst", noemde de Lutherse gemeente "buren, die door de band van bijzondere verwantschap verbonden zijn", had het over de duidelijk nog bestaande verschillen in leer en leven. Maar daartegenover stelde hij "de solidariteit van alle christenen". De paus sprak ook met hoop over een toekomstig einde van de verschillen met de leer van de officieel nog altijd geëxcommuniceerde Luther. "Ten slotte menen wij, in het jaar van de herdenking van de geboortedag van Maarten Luther, vijf eeuwen geleden, in de verte in het morgenrood van de Advent een herstel van onze eenheid en gemeenschap te zien", aldus de paus.

Daarna eindigde met orgelspel het eerste bezoek in de geschiedenis van een paus aan een Lutherse kerk. Dominee Meyer weet niet meer precies of hij uit zichzelf Johannes Paulus II had uitgenodigd of dat de paus hem had gestimuleerd de uitnodiging te doen. Maar volgens een Lutherse kerkganger staat één ding vast: het is voorlopig nog niet zover dat dominee Meyer gevraagd zal worden voor een gezamenlijke godsdienstoefening met de paus in de Sint Pieter.

Ernesto Cardenal: ik blijf minister

NEW YORK — „Ik schrijf veel liever gedichten dan dat ik minister van Cultuur wil zijn in de regering van Nicaragua. Maar nu de regering mij heeft gevraagd mijn ambt te blijven uitoefenen, doe ik dat omdat iemand nu eenmaal zijn geweten moet volgen".

Deze uitspraken deed pater Ernesto Cardenal bij aankomst in New York, alvorens aan een serie lezingen in de Verenigde Staten te beginnen.

In maart van 1983 stond hij paus Johannes Paulus "op te wachten in de rij functionarissen, die de bezoeker op het vliegveld van Managua gingen verwelkomen. De tv-camera's registreerden toen, dat de paus met opgeheven vinger iets tot Cardenal zei.

Op de persconferentie verklaarde Cardenal, dat de paus hem had opgedragen met de kerk in het reine te komen. Eerst dacht hij dat dit betekende, dat hij of priester, of minister moest zijn, dus niet beide tegelijk. „Maar dat is een interpretatie, die niet is gevolgd door een nadere mededeling van het Vaticaan", aldus Cardenal.

Er zijn meer priesters lid van de regering geworden. Zij hebben alle een verklaring moeten tekenen, hun voorgelegd door de bisschoppen, dat zij hun geestelijk ambt niet zullen uitoefenen zolang zij een wereldlijk ambt vervullen. Gevraagd naar de vijandige houding van aartsbisschop Miguel Obando Bravo van Managua ten opzichte van de sandinistische regering, antwoordde Cardenal: „De aartsbisschop is de kerk niet en heel wat priesters steunen de revolutie". Naar hij meedeelde bestaan er wel contacten tussen kerk en staat, maar is het nog niet tot een formeel gesprek gekomen.

VS-kerken: naar elkaar groeien

WASHINGTON — De stuurgroep, welke de eenwording moet begeleiden van twee grote kerkelijke groeperingen in de VS heeft gezegd dat de eenheid mogelijk bereikt kan worden door elkaars leven te delen, zoals het vergemakkelijken van deelname over en weer door de lidmaten aan elkaars diensten maar ook door het gemeenschappelijke theologische onderzoek en de bediening over en weer. Het gaat hierbij om de United church of Christ en de Christian church (Disciples of Christ). Ook deed men de aanbeveling, dat de in 1985 te houden centrale vergadering van de beide kerken zich slechts bezig houdt met de wenselijkheid van de eenheid en dat men daarover stemt, maar dat men voor de rest de details overlaat aan de samenwerkende kerken. Doel is dat men geleidelijk aan naar elkaar toegroeit en dat men steeds meer elkaars leven gaat delen.

Eigenzinnig marionet overleden

Gering patriot Haddad is moeilijk te vervangen

TEL AVIV — Majoor Saad Haddad, die in zijn zuid-Libanese woonplaats op 46-jarige leeftijd overleed aan huidkanker, zal als politieke figuur op het gecompliceerde schaakbord dat het Libanese conflict is, niet gemakkelijk te vervangen zijn.

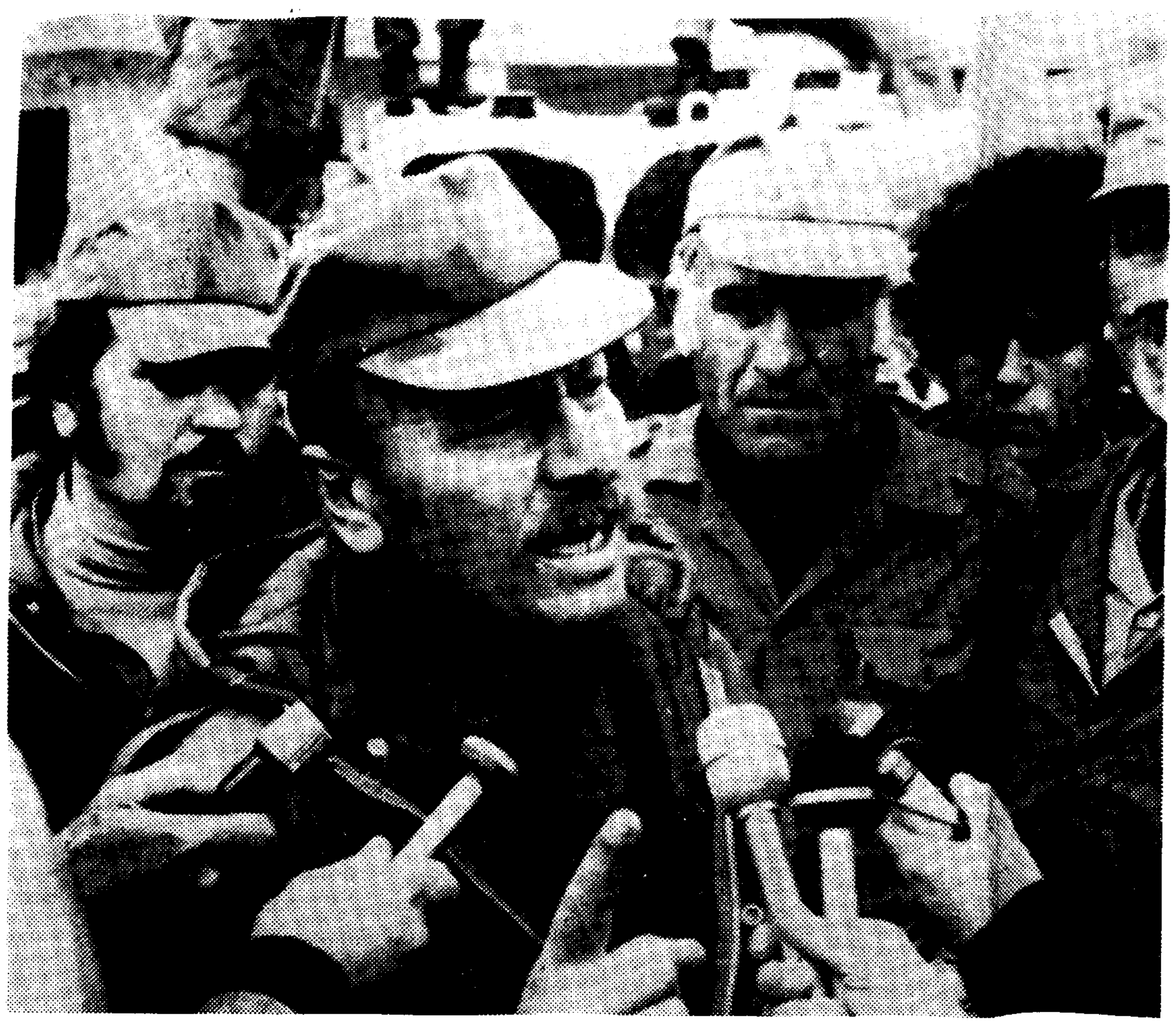
De door de christelijke officier na het uitbreken van de burgeroorlog in 1975 opgerichte en tot voor kort door hem gecommandeerde militie van zuid-Libanon — slechts ongeveer 1.000 volledig opgeleide militairen — vindt wellicht snel een nieuwe commandant, maar zal hij de leiderskwaliteiten en het politieke formaat van Haddad hebben?

Beoordeelt men de nauwe betrekkingen tussen Haddad en de natie die hem beschermde, Israel, dan wordt zelfs met een terugblik op de voorbije oorlogs- en crisisjaren niet zonder meer duidelijk wie het meest van de ander geprofiteerd heeft. In de bloedige burgeroorlog tussen de grote Libanese bevolkingsgroepen (met als gaststrijders de Palestijnen) kwam het Haddad goed te stade dat hij zich in de rug gedekt wist door Israël.

Maar ook Jeruzalem wist te waarderen dat de Israëlische soldaten zich aan de andere kant van de grens, in 'Haddad-land', vrij bewegen konden en dat de leden van de militie hun best deden vijandelijke guerrilleros verre te houden van de grens.

Internationaal maakte het een goede indruk dat enkele grensovergangen voor Libanese gastarbeiders of de overigens zeer geslonken handel tussen de zuid-Libanese boeren en noordelijke Israëliers open konden blijven.

Deze "belangengemeenschap" verhinderde majoor Haddad overigens niet, zijn mening te zeggen — bijvoorbeeld een jaar of wat geleden toen de Israëliers een ziekenauto tegenhielden die zijn minileger geschonken was. „Straks sluit ik jullie zogenaamde goede grens nog eens", snauwde hij tegen Israëlische journalisten, „en dan kunnen ullie allemaal naar de bliksem lopen. Als het erop aankomt laten wij jullie immers koud. Jullie denken toch alleen maar aan jullie eigenbelang".

...de overleden majoor SAED HADDAD, bevelhebber van de christelijke militie in het zuiden van Libanon temidden van zijn manschappen...

Een marionet, zeker, maar dan een die ook bewegen kan zonder dat aan de touwtjes werd getrokken.

Haddads levensloop is gauw verteld. Hij werd in 1937 geboren als zoon van een boer. Bij het zien van de Franse militairen in hun fraaie uniformen hoog te paard gezeten (de Fransen waren indertijd de mandaatsheren in het gebied), wist Haddad als jongen al dat hij officier zou worden. Hij trad toe tot het Libanese leger en werd — na afrondingscursussen in de Verenigde Staten en Frankrijk — bevorderd tot majoor. In 1975, bij het uitbreken van de burgeroorlog, kreeg hij de opdracht voor orde te zorgen in zijn zuid-Libanese thuisgebied.

Terwijl het Libanese leger steeds meer uiteenviel in etnische groeperingen, hoopte Haddad in zijn strijd tegen de Palestijnse guerrilleros in eerste instantie op hulp uit de Christelijke landen in het Westen (hun schouderophalen bezorgde hem een van de grootste teleurstellingen van zijn leven) en zocht toen steeds meer steun bij de Israëliers aan gene zijde van de grens.

Tussen deze twee werelden in werd hij in 1979 in de ogen van vele politici in Beiroet tot landverrader: Hij liep het "Vrije Libanon" uit in de door hem gecontroleerde, nauwelijks 15 kilometer brede strook langs de grens. Haddad, die nooit heeft willen begrijpen dat de Palestijnen in Libanon geen aanstichters, maar slechts catalysators van de burgeroorlog waren, vervreemdde zichzelf met zijn stap zelfs van de christengroepen in Midden-Libanon en moest ook beleven dat zijn Israëlische bondgenoten geen ogenblik notitie namen van zijn "Vrij Libanon".

Toen de christelijke president van Libanon, Amin Gemayel, in mei van het afgelopen jaar het — tot op heden niet in werking getreden — verdrag met Israël ondertekende, wilde hij van zijn broeder in het geloof Haddad niets weten. De Israëliers echter zorgden ervoor dat de majoor de rol van bevelhebber van de sector zuid zou krijgen, wanneer, zoals het in het verdrag heet, alle vreemde soldaten uit Libanon eenmaal weg zouden zijn.

Toen majoor Haddad op 5 januari het ziekenhuis "Rambam" in de noord-Israëlische stad Haifa verliet om thuis te sterven, was het lot van zijn zuid-Libanese tehuis nog even duister als de toekomst van het hele land. Na de vele ontgoochelingen tijdens zijn leven kreeg hij op zijn sterfbed nog de genoegdoening dat een rechtbank in Beiroet de beschuldiging van hoogverraad tegen hem afwees en de krijgsmacht opdroeg hem volledig als officier in het Libanese leger eer te bewijzen en te bezoldigen.

Van zijn landgenoten had majoor Haddad, lid van de met Rome geünieerde Grieks-katholieke kerk en vader van twee kinderen, geen hoge dunk. In een interview heeft hij eens over hen gezegd:

„Wat heeft het voor zin stelling te nemen tegen het ontmoedigende egoïsme van de meeste Libanezen, die alleen maar denken aan geld verdienen en rijk worden? Het ergste van alles is dat ze zichzelf allemaal beschouwen als grote vaderlanders tot het er op aankomt te handelen — terwijl ik mijzelf beschouw als een gering patriot.

Het gelijk van de Dwaze moeders

UIT ARGENTINIE KOMEN steeds meer berichten over de terreur die daar de laatste jaren heeft geheerst. Mensen zouden uit vliegtuigen in zee zijn gegooid en in Buenos Aires stervenden en gewonden in ovens verbrand. Op die manier — en door executies — zouden duizenden en nog eens duizenden mensen zijn verdwenen. Als deze berichten juist blijken, was de militaire dictatuur in Argentinië aanzienlijk erger dan tot nu toe was aangenomen. Met opzet is hier de formulering aangehouden: 'Als deze berichten juist zijn'. Er spreekt namelijk een — vermoedelijk ongerechtvaardigd — voorbehoud uit, mede als gevolg van de onvoorstelbaarheid van de terreur waarover het hier gaat. Daardoor dringt zich tevens een opvallende vergelijking op met de berichtgeving in de oorlogsjaren in Engeland en Amerika over de joodse vernietigingskampen van de nazi's. Er werd toen niet in geloofd, omdat het onvoorstelbaar was.

VIER JAAR GELEDEN heeft de historicus Walter Laqueur uit Londen in een gedegen studie uiteengezet hoe het mogelijk was dat de 'Endlösung' zich kon voltrekken zonder dat er sprake was van enige gerichte actie om aan de massamoorden een eind te maken. Als voornaamste oorzaak noemt ook hij de onvoorstelbaarheid van deze misdrijven. Tijdens de oorlog sijpelden op allerlei manieren berichten door naar de geallieerden over de vernietigingskampen, maar dat nieuws 'kwam niet over', zoals dat tegenwoordig heet. Ook in Nederland werd het verdrongen, bij voorbeeld bij de Joodse Raad. Toen in april 1945 de Britten Bergen-Belsen binnentrokken, begon de schokwerking: de correspondent van de Times die dit kamp bezocht, begon zijn verhaal met de vaak geciteerde woorden: 'Het is mijn plicht iets te beschrijven wat het voorstellingsvermogen van de mensheid te boven gaat'.

LAQUEUR NOEMT IN zijn studie vele voorbeelden van dit verschijnsel. Toen tijdens de oorlog de Poolse koerier Jan Karski in de Verenigde Staten arriveerde — hij had uit Polen weten te ontsnappen — en in een gesprek met de rechter Felix Frankfurter van het Hooggerechtshof over de massale moord op de joden vertelde, zei deze dat hij hem niet geloofde. Karski protesteerde, waarop Frankfurter zei: 'ik bedoel alleen maar dat ik niet kán geloven, ook al kunnen de feiten best waar zijn'. Toen uit de Poolse illegaliteit berichten naar Londen werden overgeseind over deportaties naar de uitroeiingskampen, werd er niets mee gedaan, ook niet door de Poolse regering in ballingschap: men nam aan dat de Poolse illegaliteit bezig was met anti-Duitse propaganda.

IN DE VRIJE WERELD verzuimde men in die tijd de signalen op de juiste wijze te interpreteren. Laqueur verklaart dat uit enerzijds een verlammende angst en anderzijds een roekeloos optimisme en ook uit ongeloof, dat uit gebrek aan ervaring of voorstellingsvermogen voortkwamen. Een zo massale uitroeiing kon een voudig niet waar zijn. Vergelijkbare verschijnsel doen zich wel voor wanneer het om grote natuurrampen gaat. De slachtoffers van een hongersnood in Biafra of een overstroming in Bangladesh kunnen zo talrijk zijn dat men zich er eenvoudig geen voorstelling meer van kan vormen. Pas door film- of tv-beelden begint men te beseffen wat er aan de hand is. Dat lijkt ook het geval met de onthullingen die nu uit Argentinië komen. Ze bevestigen het bittere gelijk van de Dwaze Moeders.

WANNEER MEN ZICH realiseert dat het militaire bewind dat voor deze misdrijven verantwoordelijk is, nog niet zo heel lang geleden het Argentijnse volk tot een nationale extase opzwiepte tijdens de Falkland-crisis, is ook in dit opzicht de vergelijking met de naz's onvermijdelijk. Ook zij brachten een bevolking tot hysterie. In het midden van de oorlog — vrijwel elke nacht werd Duitsland gebombardeerd — schreeuwde Goebbels een opgezweepte menigte de vraag toe: 'Wollt ihr den totalen Krieg? - wilt ge de totale oorlog? Waarop de massa terugbrulde 'Ja'. In Argentinië hebben de generaals een va banque-politiek gespeeld. Eerst trachtten zij de oppositie met massamoorden uit te roeien en daarna begonnen zij onverantwoord — ook strikt militair gezien — een oorlog om hun regime definitief te vestigen.

DE GENERAALS ZIJN in staat van beschuldiging gesteld, maar **men zal zich in Argentinië toch ook wel realiseren dat generaals niet alleen vele duizenden mensen kunnen ombrengen. Zij hadden een apparaat ter beschikking, militairen en politiemensen die de orders uitvoerden die zij deden uitgaan.** Buiten Argentinië wordt eveneens met verbijstering van de onthullingen kennis genomen en heeft men de neiging er voorzichtigheidshalve aan toe te voegen: 'Als die berichten waar zijn'. De geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog in Europa maakt helaas duidelijk dat zelfs het meest onvoorstelbare juist kan zijn.

Dit commentaar van hoofdredacteur De Kok verscheen in de Haagsche Courant.

Kissinger bespreekt Midden-Amerika kwestie met Juan Carlos

MADRID — Oud-minister dr Henry Kissinger van Buitenlandse zaken is voor een particulier **bezoek in Madrid aangekomen.** Tijdens dit bezoek wordt hij ontvangen door koning Juan Carlos en door premier Felipe Gonzalez om de situatie in Midden Amerika te bespreken. Kissinger stond aan het hoofd van de commissie welke op initiatief van president Ronald Reagan werd ingesteld om hem van advies te dienen. De commissie heeft ondertussen gerapporteerd en vergroting van de Amerikaanse hulp voorgesteld aan Midden Amerika en van de militaire hulp met name aan El Salvador.

Twintig jaar na onafhankelijkheid

Hoelang kan Kenia successen volhouden?

• President Moi van Kenia.

Ondanks een muiterij van de luchtmacht die zestien maanden geleden dreigde de stabiliteit te verstoren, kon Kenia twintig jaar onafhankelijkheid vieren als een Afrikaans land waar zich een opmerkelijk succes-verhaal heeft voltrokken.

De opstand was snel onderdrukt, maar op die ene bloedige zondag, toen opstandelingen van de luchtmacht via de staatsradio bekend maakten de macht te hebben gegrepen, leek het erop alsof Kenia dezelfde weg op zou gaan als sommige van zijn buren.

Oost-Afrika heeft veel dromen, die werden geboren tijdens de onafhankelijkheid, zien eindigen in stammenoorlogen, 'gewone' oorlogen, ziekten, corruptie en economisch wanbeleid. Idi Amin, de dictator die buurland Oeganda in korte tijd wist te veranderen van 'de parel van Oost-Afrika' in een poel van duisternis, symboliseert het ergste wat het continent is overkomen.

Ethiopië, Somalië en Soedan hebben elkaar bevochten of vielen ten prooi aan bloedige revoluties, dan wel burgeroorlogen. Een ander buurland, Tanzania, staat op het punt economisch in te storten. Maar Kenia is er in geslaagd verhoudingsgewijs onbeschadigd twintig jaar onafhankelijkheid door te komen, sinds Jomo Kenyatta op 12 december 1963 van de Britse prins Philip de onafhankelijkheid kreeg aangereikt.

Vele Kenianen schikten zich in de snelle terugkeer naar het normale leven, toen in 1982 de opstand was onderdrukt. President Daniel Arap Moi besloot het voorval af te doen als een kras in de geschiedenis. Waar velen verwachtten, en sommigen zelfs hoopten, dat een fel offensief tegen de oppositie zou worden ingezet en een ijzeren beleid zou worden gevoerd was het parool: terug aan het werk, als altijd.

Krijgsraden deelden zware straffen uit aan meer dan 1.000 opstandelingen, maar sinds de veroordelingen zijn al weer honderden militairen vrijgelaten met de waarschuwing nooit meer zulke streken uit te halen.

Een aantal leiders van de opstand werd zelfs ter dood veroordeeld, maar de vonnissen werden nooit uitgevoerd en niemand gelooft eigenlijk dat dat ooit zal gebeuren. De beschuldigingen tegen zo'n 200 studenten en andere burgers die zich aansloten bij de muiters werden staande de rechtszaak ingetrokken, of ze werden meteen na veroordeling vrijgelaten.

AFGROND

Afgezien van een klein contingent militairen dat is ingezet voor de permanente bewaking van de staatsradio-installaties, is er geen enkel teken dat er op wijst dat Kenia op de rand van de afgrond heeft gebalanceerd. Critici van Kenia wijzen erop dat er negen mensen in het land gevangen zitten op grond van hun politieke overtuiging. Zij werden zonder proces of beschuldigingen gevangen gezet.

President Moi reageert geërgerd als het onderwerp wordt aangeroerd. Hij wijst erop dat in naburige staten honderden, duizenden, zo niet meer politieke gevangenen te tellen zijn.

Ook op andere gebieden steekt Kenia gunstig af bij zijn buren. Corruptie vormt — verhoudingsgewijs — nauwelijks een probleem en van ondervoeding — te vinden in vrijwel elk land dat aan Kenia grenst — is geen sprake. Wel wordt Nairobi, de eigenzinnige 'groene stad in de zon', grotendeels ontsierd door enorme sloppenwijken, waar ongeveer de helft van de meer dan een miljoen inwoners van de stad huist.

ONDERGANG

Het succes van Kenia echter, vooral waar het gaat om de gezondheidszorg, bergt ook een gevaar in zich dat wel eens de ondergang van de welvaart zou kunnen betekenen. De bevolking neemt toe met vier procent per jaar, een van de hoogste percentages ter wereld.

Ten tijde van de onafhankelijkheid telde het land nog negen miljoen inwoners, nu al zeventien miljoen en naar schatting zal dit aantal zich binnen twintig jaar verdubbelen.

Met dergelijke aantallen kan het bijna niet anders of voedselgebrek gaat het land de komende tijd parten spelen.

In Kenia, waar pogingen tot geboortebeperking soms worden gezien als een sluw plan van de ene stam om een andere stam te verzwakken, is men er van doordrongen dat er iets moet gebeuren. Zoals gebruikelijk echter, wacht men op president Moi om het te doen. (Overgenomen uit de Haagsche Courant).

Amigoe-puzzel

MUZIK

F K S B A C C A B C H H D K
I O R G H Y L V D Y H B T L
O R A F L T E T P Y Z A Z A
D N D B V H G N E W X R P R
V E K Q U M N B Q P N I J I
Y T B B P I A N O D M T P N
V A M L X S I N Q B Q O X E
M A R A K A R H D O A N R T
I R R A R B T T T O K M Y T
M A N P F L E I T M L R B C
W T N V P N W N X B Z I A U
H I B Y O J I L T N G C N K
N K T R W Q R Z F A H Y P R
B R R D E F I F H U H W N G

AGAN, ALT, BAMBU, BARITON, BAS, BENTA, CACHU, CHAPI, FIO, FLEIT, KARKO, KITARA, KLARINET, KORNETA, MANDOLIN, MARAKA, PIANO, TAMBU, TENOR, TRIANGEL, TROMPET, WIRI.

De Amigoe komt deze week met een serie nieuwe puzzels. Het vertoont veel gelijkenis met de «word sleuth» die elke woensdag al wordt afgedrukt (in het Engels) in de gewone krant.

Deze puzzels, in elkaar gestoken door de heer Henk Verdam, zijn in het Papiamentu. De bedoeling is dat de woorden die onder aan het vierkant van letters staat, worden opgezocht in dat vierkant en vervolgens worden omlijnd. In tegenstelling tot in de gewone krant, hoeft hier niet nog extra een «clue» gezocht te worden. Als de omcirkelde woorden allemaal zijn gevonden, kan men de oplossing insturen naar de Amigoe voor de gebruikelijke wekelijkse prijs van 25 gulden.

Oplossingen moeten **vóór 27 januari 1984** in het bezit zijn van de **redactie Amigoe, Scherpenheuvel z/n of P.O. Box 577** op Curacao.

Deelnemers aan de puzzel op Aruba en Bonaire dienen hun oplossing **vóór 26 januari 1984** in te dienen bij: Aruba - Nassaustraat 110; Bonaire - bij de heer Linkels, Gouverneur N. Debrotweg z/n of P.O. Box 122; Bovenwinden - bij Vance James jr op Sint Maarten. Op de enveloppe duidelijk vermelden:

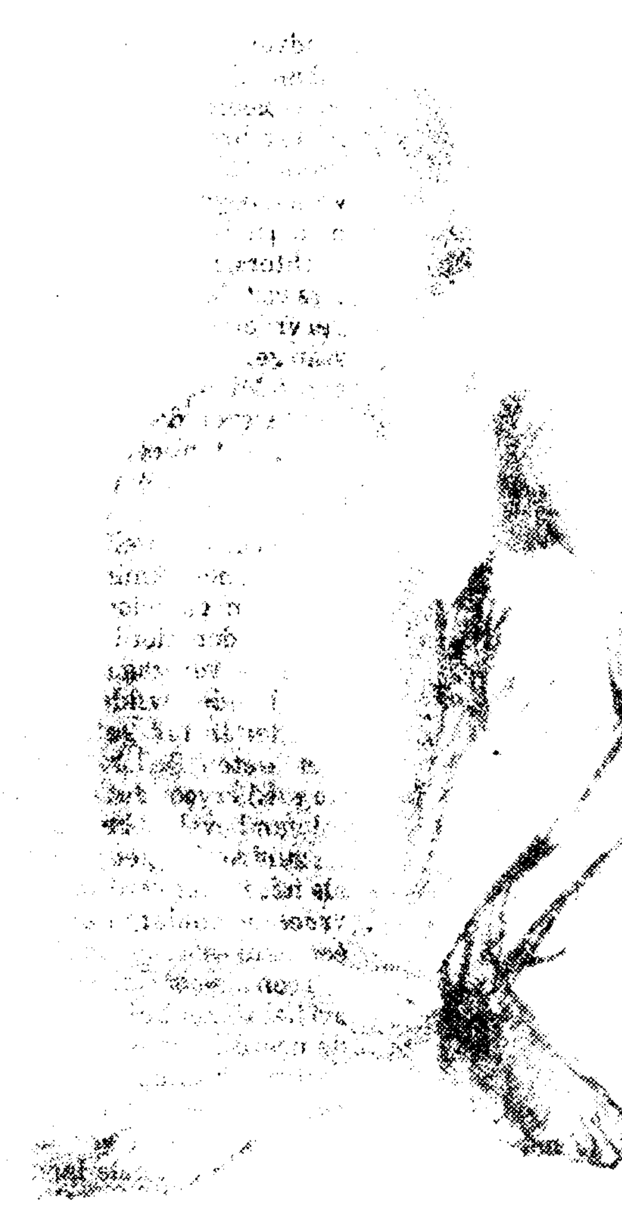
Amigoe-puzzel.

Veel succes !

Argentinië stopt kern-reactor-project in Peru

LIMA — De werkzaamheden aan de bouw van een atoom-energie-centrum te Huarangal in Peru liggen stil nadat Argentinie zijn medewerking aan dit project heeft stopgezet als reactie op het opschorten door Peru van de aflossing van zijn schulden aan Argentinie. Lima moet twintig miljoen dollar afbetalen aan Buenos Aires, maar heeft dit nagelaten als gevolg van zijn financiële problemen. Argentinie heeft daarop zijn werkzaamheden bij het opzetten van het Peruviaanse atoom-centrum afgebroken. Generaal Juan Barreda Delgado heeft bevestigd dat het werk te Huarangal stilligt. Argentinie neemt daarin deel met een krediet van tachtig miljoen dollar. Dezer dagen gaat een delegatie van Peru naar Argentinie om over deze kwestie van gedachten te wisselen. Het Huarangal-centrum zal het eerste worden in Peru met een 10 Kilowatt-capaciteit. Tussen Argentinie en Peru bestaat sedert de zeventiger jaren een samenwerkingsverdrag op het gebied van de atoom-energie. Volgens plan moet Huarangal in 1985 opgeleverd worden.

RALPH PRINS, wie is dat?

"Charles Dullin, stotteraar bij uitstek, behoort tot Frankrijks beroemdste toneelregisseurs. Onder zijn regie speelden mensen als Jean-Louis Barrault en Jean Vilar. Wanneer in een liefdesscéne minnaars elkaar niet teder genoeg bejegenden, stampte hij op de grond of klapte op zijn knie, kortom, liet hij merken dat de spelers bij hem moesten komen. Dan 'sprak' hij hen toe! Met een verbeten open mond — zoals men die van een stotteraar kent — en gesticulerend maakte Dullin duidelijk wat er fout was in de presentatie en hoe het wel moest. Uiteindelijk zei/stotterde hij: Encore une fois, et maintenant cent pourcents!" Aan het woord is Ralph Prins, fotograaf, tekenaar, schilder, graficus en wat al niet. Hij praat — en praten doet hij graag — over wat hem beweegt, over wat hij maakt, en over wie voorbeeld voor hem is. En voorbeeld voor hem is Charles Dullin, de man die op andere wist over te dragen dat je iets kunt doen én dat je iets 100 procent kunt doen, en de afgronden van verschil daartussen. Prins wil ook 100 procent geven, of—ie nu tekent of schildert of fotografeert. Voorbeeld? Wel bij fotografie kun je gebruik maken van een statief; je kunt ook je camera zelf vasthouden, en zo wordt je zelf een levend statief. Prins is zo'n levend statief en daardoor voegt hij 'menselijkheid' toe aan materie.

Ondanks zijn charmante, als een mantra jou doordringende, zachte, indringende stem, die vertelt en vertelt, is het moeilijk om de mens Prins te leren kennen. Omdat ik verder wilde kijken dan alles wat van hem zichtbaar gemaakt is/ over hem gezegd is, omdat ik zijn binnenkant wil proberen te doorgronden vanuit mijn eigen ervaring, stel ik hem de gekste vragen:

— Ben je paranormaal begaafd?
— Functioneer je als medium?
— Ben je geniaal?
— Ben je gek?
— Wie vind je zelf dat je bent?

En Prins — coöperatief als steeds — maakt een bijna verwijtende opmerking. 'Waarom begrijp je me niet? Het is zo eenvoudig. Ik babbel wat hardop met mezelf; dat geeft je een betere concentratie. Ik doe alsof ik praat met Franciscus van Assisië als ik dierenfoto's maak. Ik doe alsof ik praat met Robin, als ik me op handen concentreer. Ik corrigeer mezelf, terwijl ik bezig ben. Natuurlijk praat ik niet met een geest, maar ik probeer in te dringen in dat wat ik wil vastleggen. En als er zegen op rust, dan komt het vanzelf....'

VADER

Mr. Isaäc Prins, de vader van Ralph, en een voor hem een zeer geliefd model ('als ik vast zit, of tot rust moet komen, dan maak ik eerst een paar schetsen van vader') heeft zijn zoon van twee dingen trachten te doordringen: het belang van Joodse zaken en het belang van culturele zaken. En vooral voor dat laatste was Ralph Prins gevoelig. Al erg jong liet hij zich door zijn vader 'lijmen' ('na afloop gaan we naar de dierentuin!') om mee naar musea te gaan. Ralph moest dan zeggen wat hij vond van de dingen die hij zag. Als hij zich dan liet verleiden tot een uitspraak als 'mooi' of iets dergelijks, dan kreeg hij van zijn vader een vriendelijke tik (een patch) waaruit bleek dat zo'n opmerking niet klopte. Hij werd verplicht om steeds op zijn eigen manier naar de dingen te kijken; hij moest leren zich bewust te worden wat hij vond.

Ook later toen Ralph Prins met pakken tekeningen van de academie thuis kwam om ze aan zijn vader te laten zien, gebeurde wat menigeen als vreemd zou ervaren. Stuk voor stuk bekeek de vader de tekeningen van zijn zoon; daarna stopte hij elke tekening in de kachel, zodat ze verbrandden.

Ralphs reactie daarop was er eigenlijk een zonder gevoel. Hij begreep dat hij door zijn vader gecoached werd naar een niveau dat van hem verwacht werd. En zijn vader (die aan Joodse zaken vooral zijn energie wijdde) kon dat doen want hij was een begaafd man; daarvan zijn voorbeelden te over, maar in relatie tot dit artikel is een opmerking van Siegfried van Praag de beste: 'Ralph, als je vader had getekend, was er geen millimeter voor jou overgebleven!'

VORMING

De verhalen die Ralph Prins over zijn opleiding vertelt (Amsterdam - Zürich - Amsterdam - Den Haag - Parijs - Berlijn - Den Haag - en nu nog steeds) grenzen aan het ongelooflijke. Veelal bepaalde hij zelf wat wel of niet geleerd moest worden. Niet dat hij twijfelde aan de docenten, maar wel aan de versnippering door het lessysteem. Steeds kreeg hij voor elkaar, dat hij zijn eigen studieprogramma in elkaar mocht zetten. Zijn voornaamste bezwaar was, met name wanneer het ging over vakken die later zijn beroep zouden zijn, dat hij vond dat zijn docenten niet kritisch genoeg waren, te hoge punten gaven of hem complimenten maakten over iets waarin hij goed zou zijn, terwijl hijzelf dat specifieke vak voor het eerst deed (bijvoorbeeld: tekenen naar een naaktmodel).

Niettemin hoort Prins onmiskenbaar tot die groep bi zondere mensen-kinderen die op het juiste moment de juiste dingen doen of de geschiktste mensen ontmoeten, om de eigen ontwikkeling te stimuleren.

Bijvoorbeeld: als Sandberg in '45 bij de Werkman-tentoonstelling verzucht, dat niemand zal weten hoe die prachtige drukinkten tot stand zijn gekomen, hoort Prins dat toevallig, en hij zegt: "Neemt U me niet kwalijk, wilt U dat echt weten. Dat kan ik U wel vertellen....' en het contact is gelegd.

Daarnaast zijn er velen die in hem op jonge leeftijd al een groot kunstenaar zien; dat zegt Prins niet, dat zeg ik; anders waren de dingen destijds nooit zo gelopen als ze gelopen zijn.

Hoe dat ook zij, in binnen- en buitenland krijgt Prins een scholing die nodig is om het kunstenaarschap te voeden met het nodige vakmanschap waardoor zijn bijzondere talent kan groeien tot volle wasdom.

KUNSTENAAR ZIJN

Kijken achter de schermen blijft niettemin erg moeilijk bij deze kunstenaar. Hij laat zich niet of slechts partieel uit over zijn levensfilosofie. Ik herken hem het best als hij zegt, dat hij zich geen kunstenaar voelt, maar dat hij kunstenaar is. En als hij in zijn kunstenaarschap door iets uit zijn evenwicht gebracht is, een schoonheidsontroering of juist het tegendeel daarvan, dan moet hij door scheppend werk weer terug in evenwicht komen. Zo ontstond bijvoorbeeld de tentoonstelling van Andersen die momenteel in Nederland gaat; zo ook werd zijn belangstelling gewekt voor Paul Léautaud ('die hoed samen met

Door: SYBREN PAUL

die oogopslag!'); en dan werkt Prins uiterst geconcentreerd.

Hij wil weer in het reine komen met zichzelf, of hij wil iets terugdoen voor wat die andere voor hem was (bij Andersen was

dat door zijn werk; bij Léautaud door zijn fascinerende uiterlijkheid).

Maar los van in-of-uit-evenwicht zijn, het liefst is Prins bezig met portretten, het geeft niet van wie. Hij wil vastleggen wat uniek is, specifiek is in die ene mens. Het maakt niet uit of het een foto of een schilderij of een tekening is, al is er natuurlijk wel verschil: bij een schilderij of een tekening leg je de innerlijkheid van een persoon vast, zoals jij als kunstenaar die zag; bij een foto laat je zien dat iets 'even' werkelijkheid was.

EEN KUS VOOR DE MEESTER

Achter de schermen. Er is er misschien één die functioneert als absolute norm, en ook als inspiratiebron. Hij voelt zich opgejaagd, wil projecten doen, tentoonstellingen organiseren en wat al niet, maar in feite werkt hij niet anders dan voor 'een kus voor de meester'.

Dat is het compliment, het grootste compliment dat hij kent, en dat hij soms krijgt van zijn vrouw, als deze — fi ngevoelige en artistiek-begaafde vrouw als zij is — van mening is dat hij weer eens een absoluut hoogtepunt heeft bereikt. Dáárom moet hij weer verder, werken, werken, (een boek met foto's van Curaçao; het werk van Engels fotografisch 'beeldhouwen'), want hij kan niet niets doen.

Boodschappenjongen schreef ik eind oktober naar aanleinding van een expositie van zijn affiches in het Centro pro Arte, een geslaagde boodschappenjongen, maar de boodschap zelf zal men niet expressis verbis horen van Prins zelf. Daarvoor moet men te rade bij zijn werk.

Even terzijde: het werk van Prins is kostbaar. Hij praat daar niet graag over, maar met de beste wil van de wereld kan hij hier op Curaçao niet minder vragen dan hem in Europa betaald wordt. Wel kan men een soort afbetalingsregeling met Prins aangaan.

Het werk van Ralph Prins

Twee foto's, te weten **KLEINE CLOWN** en **MEISJE MET POPPENGEZICHT** brachten mij op het spoor van de boodschap die Prins naar zijn idee wil uitdragen. Wie de twee genoemde foto's aandachtig bekijkt, merkt dat daarin is vastgelegd **WAT DE KUNSTENAAR WILDE VASTLEGGEN.** Er is geen sprake meer van toeval (ook al zal misschien de fotograaf als kunstenaar soms erg lang geduld moeten betrachten voor hij 'knippen' kan), maar toeval is er niet. Er is een onvergetelijk moment van eeuwigheid even zichtbaar geweest in dat meisje, in die jongen, en nu **zijn** zij in die foto Kleine-Clown of Meisje-met-poppengezicht.

Daarvoor heb je de hand nodig van een als versteende, die precies weet wat eeuwigheid in zich draagt, en dat zichtbaar maakt/mag maken als er zegen op rust (De woorden van Prins en het kijken naar zijn werk hebben soms de neiging zich met elkaar te verbinden).

Dat onvergetelijke moment van eeuwigheid, die boodschap, heb ik met name bij de foto's verschillende malen kunnen constateren. 'Bedelend echtpaar' bijvoorbeeld zijn geen twee oudjes met een beker die jou om geld vragen, maar twee oudjes die vanuit de tweeëenheid die zij samen vormen, aan degenen die er voor openstaan de mogelijkheid bieden om voor een gift erkentelijkheid als betaling te verlenen, de gever daarmee nu al honderdvoudig vergoedend voor wat hij deed aan twee mensen die zó en niet anders samen moeten zijn.

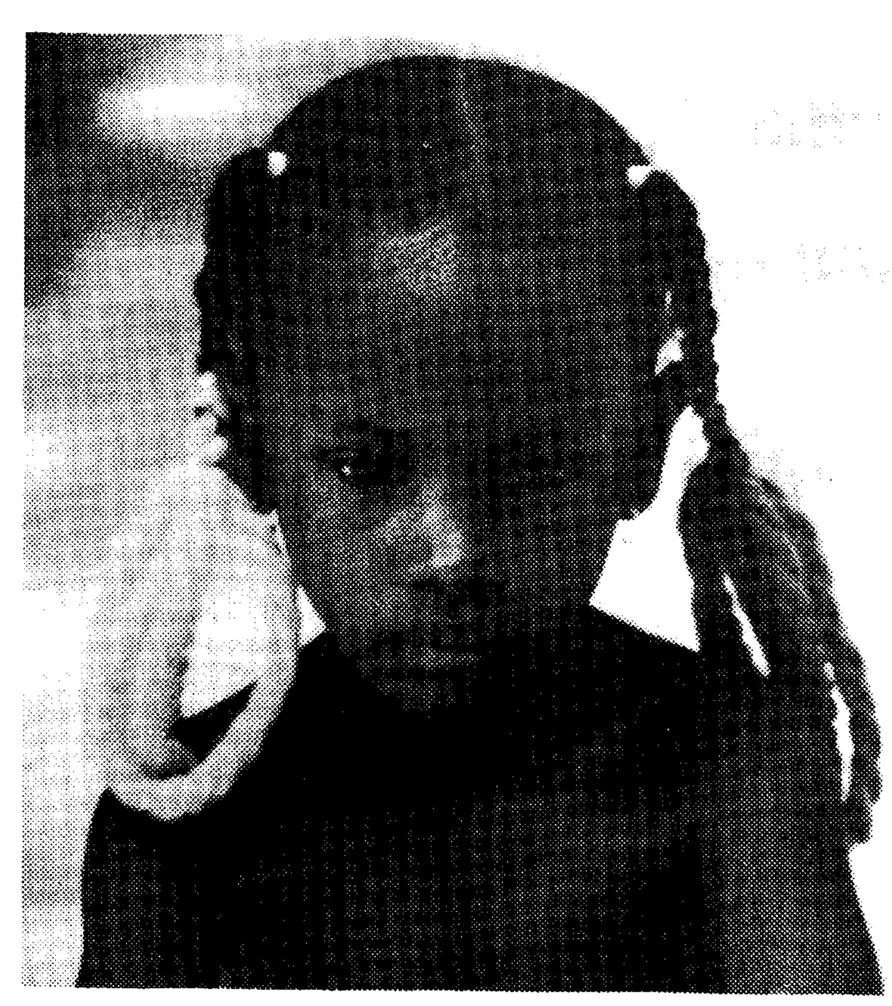
Of die Clown, staand op een stoel midden in de arena van een circus. De clown is écht alèèn, en terwijl je naar hem kijkt, vraag je je af hoe hij vanuit zijn wankel evenwicht dadelijk zal gaan vallen.

De clown zelf is daarover nog in twijfel, hij balanceert in de meest letterlijke zin tussen hoop en vrees.

Het mooist vind ik een naakt (nr 26). Daarin is een eenheid aanwezig die zich moeilijk laat formuleren: het model beleeft haar lichaam op zo'n manier dat je als kijker weet, dat dit lichaam haar - vergeef met het bijbelse - tempel is, onvervreembaar eigen, heilig en sereen.

Je kijkt niet (als men mij wil verstaan) naar een bloot lichaam, maar je kijkt naar iemand die in volledige harmonie is met zichzelf.

De boodschap bij Prins is niet het uitdragen van een bepaalde filosofie, of het zou die moeten

zijn van het willen openstaan voor de overal zichtbare triestheid of acceptatie van het menselijke. Hij fixeert wat van alle tijden kan zijn: de stilte overpeinzing van de oudere vader; (12) het zelfbewuste van iemand als Marlène (13). Het is voor mijn gevoel de binnenkant van mensen die Prins zichtbaar maakt, of liever nog zichtbaar wil maken, want ook zelf zoekt hij nog steeds, bijvoorbeeld naar de essentie van iemand als Léautaud, van wie drie portretten geëxposeerd zijn. Die portretten zijn mooi, en mij verbaast het feit dat hij (zoals elders al gezegd) getroffen werd door de stand van de hoed en de blik van de ogen. Ikzelf zou dan werk van hem gaan lezen om dieper door te dringen in zijn persoon; Prins tekent, schildert, schetst telkens opnieuw tot hij gekomen is tot het wezen van deze persoon.

Dat moge vreemd klinken, maar men bekijke daartoe het portret van Andersen dat in de kleine brochure is opgenomen.

Bij het werk dat geëxposeerd is blijkt dat portretten favoriet zijn, zoals Prins zelf al zei. Prins durft naar mensen te kijken zoals ze werkelijk zijn, zonder opsmuk, maar zoals je ze tegen zou kunnen komen, en dat zonder ook maar een enkele maal impertinent te worden.

Ik heb daar erg veel bewondering voor.

Toch is er nog een facet; het betreft een serie foto's waar ik hier aandacht aan wil besteden; het zijn foto's van Curaçao. Ik hoop oprecht dat deze foto's eens verkrijgbaar zullen zijn in boekvorm, en de titel voor dat boekwerk zou dan moeten luiden **PORTRET VAN CURACAO.**

De intensiteit van deze fotografieën maakt duidelijk dat prins oog heeft voor het verdriet en de weemoed die schuilgaat in de schoonheid :nee, absoluut geen glamour!) van Curaçao. Hij maakt, om dit zichtbaar te maken, gebruik van mensenportretten (wat is dat portret van dat meisje ontroerend mooi; het lijkt of het leed van de mensheid doorzien en gedragen wordt door een kind!), van beestenportretten (een geit, een half blinde poes), van gebouwen en van toevalligheden waar het getrainde fotografenoog gevoelig voor is.

Dat portret van Curaçao is niet om na te vertellen, maar om zelf al kijkend te beleven.

Wel bevatten die foto's samen misschien voor Prins een nieuw element. Hun onderlinge samenhang is zo groot, dat men ondanks de variëteit — ik zei het al — kan spreken van een portret.

Een verkleinde foto uit deze reeks moge in al zijn veelzeggendheid hier het laatste woord hebben:

